

η Σταυδοπούλις

PHOTO-OFFSET
ΠΕΧΑΙΒΑΝΙΑ

ΑΠΟ ΤΗ ΖΩΗ ΤΩΝ ΠΑΙΔΟΠΟΛΕΩΝ

Ο ΟΔΗΓΙΣΜΟΣ ΤΗΣ ΠΑΙΔΟΠΟΛΕΩΣ

Ίδρυση νέων ομάδων οδηγών.

Ίδρύθηκαν νέες ομάδες οδηγών, τρεις στην Έπαγγελματική Σχολή Γλυφάδας «Α-γία Βαρβάρα» και μία στην Θεσσαλονίκη. Επίσης δύο καινούργια σμήνη, ένα στην Παιδόπολη Διπλωματών στο Γαλάτσι και ένα στον Απόστολο Παύλο, Καστρύ.

Τελετή ύποσχεσεως.

Σε μία ώρα και συγκινητική ατμόσφαιρα έδωσαν την ύποσχεσή τους το Σμήνος Πουλών Αγ. Ελένης Ιωαννίνων και οι οδηγοί των ομάδων Παιδοπόλεων Σύρου, Κερκύρας, και Πατρών.

Κόψιμο τής πήτας.

Στις 2 του μηνός κόπηκε η πήτα όλων των ομάδων Παιδοπόλεων που είναι στην περιφέρεια Αθηνών. 360 οδηγοί συγκεντρώθηκαν και γιόρτασαν, ευχθηέντες στα παιδιά «του χρόνου στο σπίτι τους, στο χωριό τους»!

Έκδρομές.

Τελευταίως οι ομάδες άρχισαν ήμερήσιες εκδρομές με μεγάλη επιτυχία. Η ομάδα του Καστρίου πήγε στο Ρέμμα του Δοβάρδου και στην Κηφισιά και πέρασε μία αλησμόνητη μέρα. Επίσης οι ομάδες τής Γλυφάδας έκαναν με μεγάλη επιτυχία την πρώτη τους εκδρομή.

Δώρα τής Α' ομάδας Ναυτοπροσκόπων Αθηνών

Η 1η ομάδα Ναυτοπροσκόπων Αθηνών μάζεψε και προσέφερε 439 παιχνίδια στα παιδιά τής Παιδοπόλεως «Άγιος Αλέξανδρος» στον Άγιο Ανδρέα Αττικής.

Οι πρόσκοποι τής Παιδοπόλεως «Άγιος Χαράλαμπος»

Οι Πρόσκοποι τής Παιδοπόλεως «Άγιος Χαράλαμπος» Αθηνών μοίρασαν άναμνηστικά δώρα στη διεύθυνση και το προσωπικό τής ίδιας Παιδοπόλεως. Επίσης κατασκεύασαν και παράδωσαν στη Παιδόπολη 60 παιχνίδια.

Χριστούγεννα στα Αμερικανικά πολεμικά

Τήν ημέρα των Χριστουγέννων 120 παιδιά των παιδοπόλεων φιλοξενήθηκαν στα τέσσαρα Αμερικανικά πολεμικά που είχαν τις ημέρες εκείνες καταπλεύσει στον Πειραιά. Τήν πρωτοβουλία τής προσκλήσεως είχε ο διοικητής τής Μοίρας πλοίαρχος Τζών Ατκεσον. Τα 120 παιδιά, σε 4 ομάδες από 30 σε κάθε μία, μοιράστηκαν στα πολεμικά, όπου τους περίμενε πλούσιο Χριστουγεννιάτικο τραπέζι και άφθονα δώρα. Σ' ένα από τα πολεμικά—το Δ. Δ. 696—ο πλοίαρχος Ατκεσον κάθησε στο τραπέζι των παιδιών κι έφαγε μαζί τους. Ο υποπλοίαρχος κ. Ο' Λάσκυ είχε τήν γενική επίβλεψη για να είναι πλήρης ή περιποιητητών παιδιών και να μη τους λειψη τίποτα.

Τά μικρά έλληνοπούλα, ύστερα από τό φαγητό τους παρακολούθησαν στις ειδικές αίθουσες των πολεμικών κινηματογραφική παράσταση.

Στό τέλος τά παιδιά παρακολούθησαν τή γιορτή του Χριστουγεννιάτικου δένδρου και πήραν ώραία δώρα.

Κατενθουσιασμένα τά παιδιά των παιδοπόλεων έφυγαν από τά άμερικανικά πλοία άφου ευχαρίστησαν τους ξένους φίλους τους για τις στοργικές τους περιποιήσεις.

Βράβειους παιδιών Παιδοπόλεως

Στις 18 Δεκεμβρίου στο Ζηρύνειο Γυμναστήριο έγινε μία πολύ ενδιαφέρουσα μαθητική γιορτή. Κατά τόν έορτασμό πήραν βραβείο 9 παιδιά για τήν «επιμέλεια και τήν χρηστοθήειά τους». Μεταξύ αυτών ήταν και τρεις τρόφιμοι τής Παιδοπόλεως «Απόστολος Παύλος» (Καστρί) οι: Ιωάννης Ραμμόπουλος από τό Παλιτσέλι Κονίτσης, Χρήστος Σακκάς από τό Έλεύθερο τής Κονίτσης και ή Άλεξάνδρα Καραντζούνη από τό Συκέραγο Άλεξανδρουπόλεως.

ΑΡΧΙΣΥΝΤΑΚΤΗΣ 'ΑΠΑΝΤΑ΄

Άγαπητά μου παιδιά,

Άπό τή στήλη αυτή θά τά λέμε κάθε 15 μέρες. Έντελώς μεταξύ μας. Έσείς κι' εγώ. Θά μου λέτε τις σκέψεις σας, θά μου λέτε τις χαρές σας, θά μου εμπιστευστε τις λύπες σας, θά διατυπώνετε τά παράπονά σας, θά μου στέλνετε δυ γράφεται για τή σελίδα «Τά παιδιά γράφουν» και των σπαζοκεφαλιών, θά μου ζητάτε να λύσω τις άπορίες σας. Κι' εγώ θά σας άπαντώ, σαν ένας καλός φίλος. Στόν καθένα χωριστά Μά τήν ίδια στιγμή σ' όλους μαζί. Η άπάντηση δηλαδή, πού θά δίνεται σά να πούμε στο όνομα του Νίκου, θά είναι για όλους σας. Πόσες φορές αλήθεια, δεν είναι κοινές οι άπορίες μας, ίδιοι οι δισταγμοί μας, όλοίδια τά προβλήματα πού έχουμε μπροστά μας;

Θά μου γράφεται φυσικά και σείς τις δικές σας παρατηρήσεις. Μπορεί να μην συμφωνείτε με μία συμβουλή πού θά σας δώσω ή να μη παραδέχεστε για σωστή μία γνώμη μου. Αυτό δεν θά με δυσαρεστήσει καθόλου. Άντίθετα θά ευχαριστηθώ πολύ να διαβάσω τις αντίρρήσεις σας και να μπορέσω να κρίνω, αν έσείς έχετε δίκιο κι' εγώ άδικο, ή έσείς δεν καταλάβατε όσο έπρεπε έκείνο πού σας είπα. Έτσι με τήν κουβέντα μας,—τήν αλληλογραφία, πού θ' ανοίξουμε έσείς με τά γράμματά σας κι' εγώ με τις άπαντήσεις μου από τή στήλη αυτή,—θά δρούμε ποιός από τους δυό μας έχει τήν όρθή γνώμη με τό μέρος του.

Έμπρός λοιπόν, άγαπητοί μου φίλοι, περιμένω τό γρηγορότερο τά γράμματά σας ν' ανοίξουμε τήν κουβέντα μας. Θά διαβάζω τά γράμματά σας με στοργή. Και θά σας άπαντώ με άγάπη.

Ο ΑΡΧΙΣΥΝΤΑΚΤΗΣ

ή Παιδόπολις

ΔΕΚΑΠΕΝΘΗΜΕΡΟ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ

ΕΠΙΣΗΜΗ ΕΚΔΟΣΗ ΤΟΥ ΕΡΑΝΟΥ

«ΠΡΟΝΟΙΑ ΒΟΡΕΙΩΝ ΕΠΑΡΧΙΩΝ ΕΛΛΑΔΟΣ»

Διευθύνεται από τριμελή Έπιτροπή Έντεταλμένων Κυριών ΠΒΕΕ.

ΠΡΟΣΩΡΙΝΗ διεύθυνση: Καρνεάδου 24

ΑΘΗΝΑΙ, 1 ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΥ 1950

ΕΤΟΣ Α', ΑΡΙΘ. ΦΥΛΛΟΥ 1

ΕΤΗΣΙΑΙ ΣΥΝΔΡΟΜΑΙ:

Όργανισμοί, Τράπεζαι, Έταιρείαι . . . . Δρχ. 100.000
 Δήμοι και Κοινότητες άνω των 5.000 κατοίκων και ιδιώται . . . . . » 50.000
 Λοιποί Δήμοι και Κοινότητες . . . . . » 25.000
 Μαθηταί, Πρόσκοποι, Όδηγοί, Στρατιώται . . . » 10.000

ΤΙΜΗ ΦΥΛΛΟΥ ΔΡΧ. 1000

Υπεύθυνος Συντάξεως: ΑΓ. ΜΕΤΑΞΑΣ, Άντιφίλου 16 Α—Άθήναι
 Προϊστάμενος Τυπογραφείου: ΧΑΡ. ΜΑΥΡΟΜΜΑΤΗΣ, Κορυζή 11

ΤΟ ΜΗΝΥΜΑ ΤΗΣ ΒΑΣΙΛΙΣΣΑΣ ΜΑΣ

Στόν μεγάλο κίνδυνο, τήν ώρα πού πολλά αδέρφια μας, αγόρια και κορίτσια, είχαν άπαχθῆ καί σκοτωθῆ, ἡ Μητέρα Ἑλλάς ἀνοίξε τήν ἀγκαλιά της καί σᾶς ἔσωσε, παιδιά μου, ἀπό τό θάνατο καί τήν καταστροφή.

"Ολοι οἱ Ἕλληνες, πλούσιοι καί φτωχοί, ἔδωσαν τόν ὄβολό τους καί τήν ἀγάπη τους γιά νά μπορέσετε νά βρῆτε μέσα στήν Παιδόπολη τροφή, ζεστασιά, ρούχα, εὐτυχία καί γαλήνη.

Τώρα πού ὁ ἐχθρός διώχτηκε ἀπό τό ἱερό ἔδαφός μας δά ἐπιστρέψετε καί δά βοηθήσετε τίς οἰκογένειές σας καί τοὺς φίλους σας νά ξαναχτίσουν τὰ καταστραμμένα σπίτια τους.

Γιά νά δείξετε τήν εὐγνωμοσύνη σας, ἡ ζωῆ σας ἀπό ἐδῶ καί ἐμπρός ἄς ἀφιερωθῆ στή χώρα μας καί στό λαό μας. Ἐγώ προσωπικῶς σᾶς ἀγαπῶ σάν τὰ δικά μου παιδιά καί δά σᾶς ἀγαπῶ πάντα ὅπου καί ἂν βρῖσκεσθε. Τό ξέρω πῶς πάντα δά μπορῶ νά εἶμαι ὑπερήφανη γιά σᾶς καί μαζί μέ μένα δά εἶναι ὑπερήφανο καί ὅλο τό Ἑλληνικό ἔθνος.

Ἀπό μιὰ καρδιά μητέρας πού εἶναι γεμάτη ἀγάπη, πάρετε μαζί σας αὐτή τήν εὐχή γιά ὅλη σας τή ζωή:

Ἡ εὐτυχία πού βρήκατε στήν Παιδόπολη ἄς γίνῃ γιά σᾶς πηγὴ εὐτυχίας γιά πάντα.

Πηγαίνετε καί δώστε τή χαρὰ ὅπου εἶναι λύπη, τήν ἐλπίδα ὅπου εἶναι ἀπελπισία, τή δύναμη ὅπου εἶναι ἀδυναμία, τήν ὁμόνοια ὅπου εἶναι διχόνοια καί πάνω ἀπ' ὅλα τήν ἀγάπη. Ἀγάπη γιά τό Θεό, ἀγάπη γιά τήν οἰκογένειά σας, ἀγάπη γιά τό χωριό σας, ἀγάπη γιά τήν Ἑλλάδα.

Ἐτοι σάν μεγαλώσετε δά γίνετε καλές Ἑλληνίδες καί καλοὶ Ἕλληνες, οἱ πολῖτες τοῦ μέλλοντος, γιά τοὺς ὁποίους δά εἴμαστε ὅλοι πάντα ὑπερήφανοι.

Ὁ Θεός μαζί σας

Σφραγισμένη Β

ΣΑΝ ΠΑΡΑΜΥΘΙ...

Πάνε δυο χρόνια τώρα, πού σε πρωτογνωρίσαμε, δυο χρόνια, πού προσπαθούμε, με κάθε τρόπο να σου δώσωμε τη χαρά. Και αν το πετύχαμε, αυτό οφείλεται σε σένα και μόνο σε σένα, γιατί η χαρά ήταν δική σου, κοιμόταν μέσα σου. Έμεις, σε βοηθήσαμε ν' ανοίξεις τὰ μάτια, σου μάθαμε γράμματα, σου μάθαμε τέχνες, σου μάθαμε να μη φοβάσαι τὸ μόχθο.

Και σύ, με τὸ χαμόγελο στὰ χεῖλη, πήρες τὸ φτυάρι, τὴ βελόνα, τὸ πριόνι, τὸ σφυρί, τὸ ροκάνι καὶ ἔνοιωσες περήφανα νὰ κυλᾶ στὸ πρόσωπο σου ὁ τίμιος ἰδρῶτας τῆς δουλειᾶς. Κατάλαβες, χωρὶς νὰ σοῦ τὸ ποῦμε ἔμεις, ὅτι ἔτσι μόνο θὰ γινόσουν ἕνας ἄνθρωπος ἐλεύθερος, ἀνεξάρτητος, χρήσιμος γιὰ τὸν ἑαυτό σου καὶ γιὰ τοὺς ἄλλους.

Αὐτὴ εἶναι ἡ πραγματικὴ χαρά, πού σάν στήριγμα θὰ σε συνοδεύη στὸν δύσκολο, ἀλλὰ τόσο ὠραῖο δρόμο τῆς ζωῆς σου.

Ὅταν θὰ γυρίσης στὸ χωριό σου καὶ θὰ χτυπήσουν χαρούμενα οἱ καμπάνες γιὰ νὰ γιορτάσουν τὸν ἐρχομὸ σου, θὰ βρῆς ἐρείπια, πού θὰ πρέπει νὰ ξαναχτίσης. Στὴν ἀρχὴ θὰ σοῦ φανῆ σάν ἕνα μεγάλο ζβουνό, πού γιὰ νὰ φθάσης στὴν κορφή του καὶ θὰ κουρασθῆς καὶ θὰ πέσης καὶ θὰ τραυματισθῆς. Τὸ μονοπάτι αὐτὸ θὰ τὸ πάρωμε μαζί καὶ σάν σκοντάφτης ἐσύ, θὰ σοῦ δίνωμε τὸ χέρι ἔμεις καὶ σάν σκοντάφτουμε ἔμεις θὰ μᾶς σηκώνης ἐσύ.

Τὸ περιοδικὸ αὐτὸ εἶναι ἕνας τρόπος γιὰ νὰ μείνωμε πάντα κοντά σου, γιὰ νὰ σοῦ λέμε καὶ νὰ μᾶς λές, γιὰ νὰ μᾶς γράφης καὶ νὰ σοῦ ἀπαντοῦμε.

Φιλοδοξοῦμε καὶ κάτι παραπάνω: Τὸ περιοδικὸ νὰ σε βοηθήσει ν' ἀποκτήσης νέους φίλους καὶ σιγά-σιγά νὰ γίνῃ ὁ κρῖκος, πού θὰ δέση ὄλα τὰ παιδιὰ τῆς Ἑλλάδας μετὰξὺ τους.

Σκεφθήκαμε πολὺ πρὶν τοῦ δώσωμε ἕνα ὄνομα καὶ καταλήξαμε νὰ τὸ ὀνομάσωμε ἢ «Παιδόπολις». Ἐσένα τὸ ὄνομα αὐτὸ θὰ σοῦ θυμίζει πάντα μιὰ παρήγορη σελίδα τῆς ζωῆς σου, ἐνῶ γιὰ τ' ἄλλα παιδιὰ, πού δὲν ἔνοιωσαν τὸ φόβο καὶ τὴν ἀγωνία τοῦ διωγμοῦ, ἢ «Παιδόπολις» θὰ συμβολίζει τὴν θέληση τοῦ λαοῦ μας σὲ δύσκολες στιγμές.

Καὶ σάν μεγαλώσης καὶ τὰ παιδιὰ σου σὲ ρωτοῦν: «Γιατί λέγεται, «Παιδόπολις» τὸ περιοδικὸ μας;» θὰ ἔχης νὰ τοὺς διηγῆσαι ἕνα ὠραῖο παραμῦθι σάν κι' αὐτό:

«Μιὰ φορὰ κι' ἕναν καιρὸ, στὰ βορειὰ ἀσύρονα τῆς Ἑλλάδας μας κατέβηκε ἕνας ἀπαίσιος δράκος. Ἐρχόταν ἀπὸ τὸ Βορρᾶ, καὶ ἡ ὄψη του ἦταν σκοτεινὴ, καὶ ἡ καρδιά του μαύρη. Καὶ πρὶν ἀκόμη ἀπλώσει τὰ ματωμένα νύχια του στὴ χώρα, ὁ ἴσκιος του ἀπλώθηκε ἐπάνω στὰ χωριά, στοὺς ἡρεμοὺς κάμπους ὅπου κάρπιζαν μετὰ τὸ μόχθο τοῦ ἀγρότη οἱ ἐλιές, τ' ἀμπέλια καὶ τὸ στάρι, στίς χρυσὲς ἀκρογυαλιές ὅπου οἱ ψαράδες τραβοῦσαν τραγουδώντας τὰ δίχτυα. Βαρὺς καὶ μαῦρος ὁ ἴσκιος του ἀπλώθηκε σάν μαύ-

ρη καταχνιά, καὶ ἡ γαλανὴ εὐλογημένη χώρα, ἀναρρίγησε... Τί γύρευε, ὁ δράκος, τί ἤθελε ἀπ' τὴ χώρα; Ὅ, τι θέλουν ὄλα τὰ θεριά!

Φύσησε, καὶ τὸ φύσημά του ἦταν φωτιά. Κατέβηκε πρὸ χαμηλά, κι' ἀπ' ὅπου πέρασε ἄφησε στὸ διάβα του χαλάσματα κι' ὄλεθρο καὶ φρίκη... Καὶ τότε, ὁ σκαφτιάς πέταξε τὴν τσάπα καὶ ὁ ψαράς τὸ δίχτυ. Καὶ στὴν πολιτεία, ἔκλεισε τὸ βιβλίο ὁ γραμματισμένος. Κι' ὁ κάθε λεβέντης ζώστηκε τ' ἄρματα—τ' ἄρματα τῶν Ἑλλήνων, πού περιμένουν πάντα ἔτοιμα—κι' ἕνας Ἀκρίτας ὁ καθένας, ρίχτηκε μετὰ τὸ σπαθὶ στὴ μάχη.

Μούγκρισε ὁ δράκος, τρόμαξε, ἔκανε πίσω!

Ἡ μαύρη ἀπειλή, ἡ κόκκινη κατάρα ντροπιάστηκε καὶ γονάτισε μπροστὰ στὸ γαλάζιο καὶ λευκὸ φέγγος τῆς σημαίας μας. Μὰ τὸ χειρότερο δὲν εἶχε ἔρθει ἀκόμη... Τὸ νικημένο τέρας, ὁ δράκος μετὰ τὴ μαύρη καρδιά καὶ τὸ κόκκινο βλέμμα, ψυχορραγώντας ἀπλώσε τὰ ματωμένα χέρια του κι' ἄρπαξε μέσα ἀπ' τὴν ἀγκαλιὰ τῆς ἀνυποψίαστης μανούλας τους, μιὰ φούχτα ἑλληνόπουλα, μιὰ φούχτα μικρὰ παιδιὰ τῆς Ἑλλάδας... Μὴ μπορώντας νὰ τὰ βγάλῃ πέρα μ' ἄντρες, γύρευε σάν ὄλους τοὺς δράκους πρὸ τρυφερῆ, πρὸ εὐκόλη λεία...

Στέναξε ὁ τόπος κι' ἀναρρίγησε κι' ὄλες οἱ μανάδες ἔκλαψαν σὰ νὰ ἦταν μιὰ. Καὶ στὸ παλάτι τῆς μιὰ μᾶνα Βασίλισσα, πόνεσε ἀπ' ὄλες πρὸ πολὺ...

Γιὰ δευτέρη φορὰ, γιὰ τρίτη, ἀπλώσε τὰ χέρια του τὸ τέρας.

Ἄχ! ἦταν εὐκόλο κουνηγὶ τὰ ὀ-

φανά παιδιὰ πού ἔτρεχαν νὰ ξεφύγουν τὶς φλόγες πού εἶχαν ρημάξει τὸ χωριό τους, τὸ δράμα τὸ τρομακτικὸ πού ὄλο τοὺς θύμιζε μετὰ τί τρόπο εἶχαν χάσει τοὺς γονεῖς τους.

Τὰ τρομαγμένα μάτια στράφηκαν στὴ Μᾶνα Βασίλισσα ζητώντας σωτηρία.

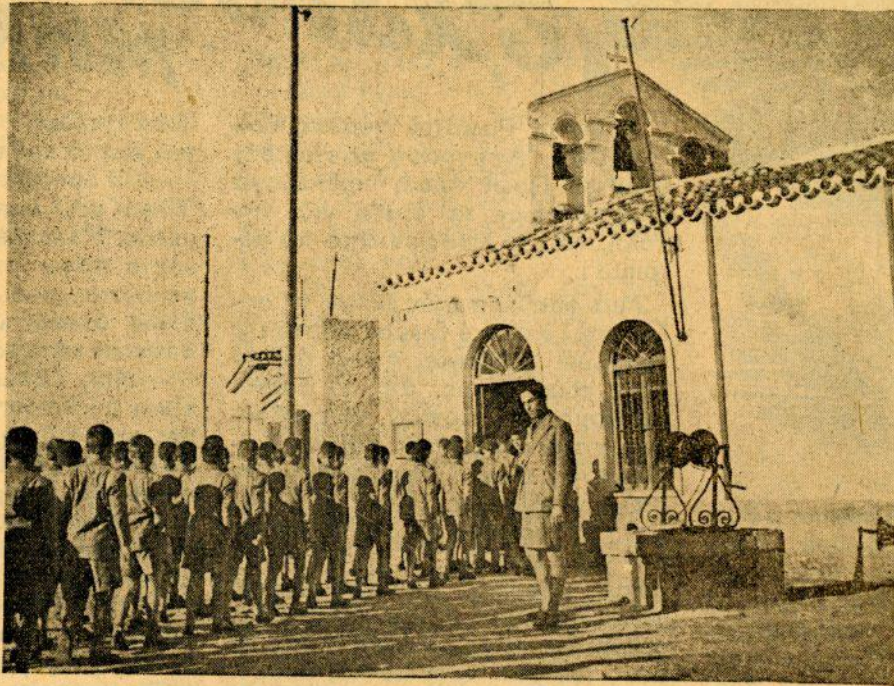
Κι' Ἐκεῖνη ἔχτισε γοργὰ τὰ κάστρα της—τὶς Παιδοπόλεις.—Ἄνοιξε διάπλατες τὶς πύλες τους γιὰ νὰ δεχθοῦν, νὰ προστατέψουν πίσω ἀπὸ τὰ γεροχτισμένα τείχη τους τὰ ἑλληνόπουλα. Ἦτανε πραγματικὰ σάν κάστρο ἢ κάθε μιὰ Παιδόπολη πού τὴν εἶχε θεμελιώσει ἢ θερμῆ ἀγάπη τῆς Βασίλισσας καὶ τὴν εἶχε στεριώσει ἢ λαχτάρα ὄλων τῶν μανάδων. Κι' ἦτανε τείχη ἀπαρτα, ἢ περιφάνεια τῆς φυλῆς, ὁ τίμιος μόχθος, ἢ φιλοξενεῖα καὶ ἢ χριστιανικὴ ἀγάπη πού προστάτευαν τὸ Κάστρο.

Κι' ἀπάνω του συντρίφτηκε ὁ δράκος πού πληγωμένος πρὸ θανάσιμα γύρισε στὸ Βορρᾶ ἀπ' ὅπου εἶχε ξεκινήσει καὶ πῆγε ἐκεῖ νὰ ξεψυχήσῃ, μακριὰ ἀπὸ τὴ γαλανὴ Πατρίδα, μακριὰ ἀπὸ τὴν Ἑλλάδα μας, πού ὁ οὐρανὸς τῆς φωτίστηκε πάλι ὕστερα ἀπὸ τόσα χρόνια ἀπὸ τὸν λαμπρὸ της ἥλιο».

Μετὰ τὴν χαρὰ ζωγραφισμένη στὰ πρόσωπα, τὰ παιδάκια τῶν παιδοπόλεων τρῶνε τὸ μεσημεριανὸ τους φαγητό, γιὰ νὰ ξεναρχίσουν τὴν ἐργασία καὶ τὸ παιχνίδι.

Η ΕΛΛΑΔΑ ΖΗΤΑΕΙ ΤΑ ΠΑΙΔΙΑ ΤΗΣ

Τὴν περασμένη Πέμπτη 29 Δεκεμβρίου, ποὺ ὠρίστηκε σὰν «Ἡμέρα Πένθους», σὲ ὅλες τὶς ἐκκλησίες τῆς Ἑλλάδας, τὰ παιδιά τῶν παιδοπόλεων προσευχήθηκαν γιὰ τὸν ἐπαναπατρισμό τῶν 28.000 μικρῶν ἀδελφῶν τους ποὺ βρίσκονται μακριὰ ἀπ' τὴν ἀγαπημένη Πατρίδα, μακριὰ ἀπ' τὴν ἀγκαλιά τῆς μάνας τους.
(Στὴν σελίδα 22 δημοσιεύονται ὅλες οἱ ἐκδηλώσεις ποὺ ἔγιναν ἀπ' τὸν Ἑλληνικὸ λαό).

Ἡ ἐκκληση τῆς Βασίλισσας

(Μετεδόθη ἀπὸ τὸ Ραδιόφωνο σ' ὅλο τὸν κόσμο τὸ βράδυ τῆς 28-12-49)

«Ὅπως οἱ περισσότεροὶ ἀπὸ Σᾶς, ποὺ ζήτε μιὰ εὐτυχισμένη οἰκογενειακὴ ζωὴ, ἐώρτασα κι' ἐγὼ τὰ Χριστούγεννα μὲ τὰ παιδιά μου. Τὸ χαρούμενο γέλιο τους ἀντηχεῖ ἀκόμη στ' αὐτιά μου. Αὐτὸ θὰ ἔπρεπε νὰ μοῦ θερμάνη τὴν καρδιά καὶ νὰ μὲ γεμίση χαρὰ. Ἄλλὰ σκέπτομαι τὶς ἄλλες ἐκεῖνες ἑλληνίδες μητέρες τῶν ὁποίων τὰ παιδιά ἄρπαξαν οἱ κομμουνιστικὲς συμμορίες καὶ τὰ τράβηξαν διὰ τῆς βίας στὶς χῶρες ποὺ βρίσκονται πίσω ἀπὸ τὸ σιδηροῦν Παραπέτασμα.

Ἐν ὀνόματι ὀλοκλήρου τοῦ ἔθνους καὶ εἰδικώτερα ἐν ὀνόματι τῶν οἰκογενειῶν ποὺ ἐπλήγησαν ζητῶ σήμερα ἀπὸ τὸν πολιτισμένον κόσμον: «Προσευχηθῆτε μαζί μου διὰ τὴν τύχην αὐτῶν τῶν 28.000 ἀπαχθέντων παιδιῶν». Οἱ μητέρες τους ἔρχονται σὲ μένα καὶ μοῦ ζητοῦν βοήθεια. Εἶδα τὸ ἀπελπισμένον

βλέμμα τους καὶ ἄκουσα τοὺς σπαρακτικοὺς λυγμούς των. Μαζὶ μὲ τὶς σπαραγμένους αὐτὲς καρδιὰς καὶ τὶς ἀδειανὲς τους ἀγκαλιὰς στρέφομαι πρὸς ὄλους σας σήμερα καὶ σᾶς παρακαλῶ ἐν ὀνόματι τοῦ Θεοῦ καὶ ἐν ὀνόματι τῶν παιδιῶν σας: «Βοηθήστε με νὰ ξυπνήσω τὴ συνείδηση τοῦ κόσμου, προσθέσατε τὴν φωνὴν σας εἰς τὴν ἰδικὴν μας γιὰ νὰ ἐπιστρέψουν τὰ παιδιά αὐτὰ στὴν ἀγκαλιά τῶν μητέρων των». Πάρα πολὺ καιρὸ ὁ πολιτισμένος κόσμος ἔμεινε βουβός. Ἡ σιωπὴ μπροστὰ σὲ τέτοιο κτύπημα ἐνισχύει περισσότερο τὸ ἔγκλημα καὶ μᾶς μεταβάλλει ὄλους σὲ συνενόχους.

Λησμονήσατε ὅτι πρὸ ὀλίγων ἐτῶν ἀκόμη, ἢ τύχη ἑνὸς μικροῦ ἀγοριοῦ ὀνόματι Λίντμπεργκ συνεκλόνησε ὀλόκληρην τὴν ἀνθρωπότητα; Εἰς τὴν Ἑλλάδα θρηνοῦμεν διὰ τὴν τύχην 28.000

μικρῶν «Λίντμπεργκ». Ἡ μοῖρα των δὲν εἶναι ὀλιγώτερο τραγικὴ. Ὅχι μόνον σωματικῶς ἐξεργριζώθησαν ἀπὸ τοὺς γονεῖς των καὶ ἀπὸ τὸ ἀγαπημένον περιβάλλον τους, ἀλλὰ οἱ ἀθῶες μικρὲς ψυχὲς τους συστηματικῶς δηλητηριάζονται ἐναντίον τῶν γονέων των, τῆς χώρας των καὶ τοῦ Θεοῦ μας.

Τὰ Χριστούγεννα αὐτὰ καμμιὰ στοργικὴ μητέρα δὲν τοὺς διηγῆθηκε τὴν ἱστορίαν τοῦ γελαστοῦ θεοῦ Βρέφους. Κανένα μῆνυμα ἀγάπης δὲν θὰ φθάσῃ σ' αὐτὰ εἰς τὰ στρατόπεδα συγκεντρώσεως πίσω ἀπὸ τὸ Σιδηροῦν Παραπέτασμα. Αὐτὰ ὁμῶς περιμένουν νὰ τὰ σώσωμε ἐμεῖς ὅλοι οἱ ὅποιοι πιστεύομε ἀκόμη καὶ ἔχομε πίστη στὰ λόγια τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ ὅταν ἔλεγε: «Ἄφετε τὰ παιδιά ἔλθειν πρὸς Με, αὐτῶν γὰρ ἐστὶν ἡ Βασιλεία τῶν Οὐρανῶν!».

ΤΟ ΧΑΡΟΥΜΕΝΟ ΜΗΝΥΜΑ

δοϋν οί Ρωμαίοι πόσους όρί- ζουν... Άπογραφή γίνεται δέν άκούτε; Πρωί πρωί, πρέπει νά κατηφορίσωμε κι' έμεις γιά τήν πόλη, νά μη λείψωμε από τό μέ- τρημα!

Μιά φλογέρα τούς έκοψε τή συ- ζήτηση. Τό γλυκό τρεμουλιαστό της τραγούδι ύψώθηκε πάνω άπ' ό- λους τούς ήχους, άπ' τ' άπαλό βέλασμα τών άρνιων, τό κουδού- νισμα τών πρόβάτων και τις χα- ρούμενες φωνές πού άνέβαιναν άπ' τήν πεδιάδα. Ήταν ό 'Ελεά- ζαρ, τό βοσκόπουλο, τό έγγονάκι τού γέρο Συμεών. "Ένα παιδι μέ μάτια μεγάλα, τριανταφυλλένια μάγουλα, και λεπτό, όλο ζωή, σωματάκι. Είχε ριγμένη στούς ώ- μους του μιá προβειά και μωσκο- βολούσε από μύρτα κι' άλόη. Κρατούσε στο χέρι τή φλογέρα και κάθε φορά πού ξελάκκιζε ένα πρόβατο, τόφερνε πίσω μέ τόν ήχο της.

'Η γλυκειά μελωδία τού 'Ελεά- ζαρ γέμιζε τήν γαλήνια κοιλάδα κι' οί άνθρωποι πού, κατάκοποι έσκιζαν τούς δρόμους στο μισο- σκόταδο, έννοιωθαν τή γλύκα της νά τούς ξεκουράζει.

Είχαν περάσει τόσοι αιώνες από τότε πού ένα άλλο βοσκό- πουλο, ό Δαυίδ, έπαιζε τήν άρπα στούς ίδιους έτούτους λόφους, πριν νά τόν χρίση ό Κύριος βασι- λέα. Πόσες συμφορές δέν είχαν πέσει από τότε πάνω στον περι- ούσιο λαό!

Σ' αυτούς τούς πυκνούς έλαιώ- νες και στίς πλαγιές μέ τις άγριες βαλανιδιές, όπου ό 'Αβραάμ, ό 'Ισαάκ και ό 'Ιακώβ είχαν παλιό- τερα πλήθος κοπάδια, δέ ζούσαν πιά, παρά λίγοι φτωχοί τσοπάνοι μ' ελάχιστα πρόβατα. Ξένος βα- σιλιάς ό 'Ηρώδης, πού οί Ρωμαίοι τόν είχαν φέρι στο θρόνο τού 'Ισραήλ, τυραννούσε τόν τόπο. Μά, πάντα οί 'Ιουδαίοι όνειρευόν- ταν πώς θα έστελνε γρήγορα ό Θεός, έναν άρχοντα από τή φυλή τους, ένα Μεσσία, ένα Σωτήρα, πού θα προστάτευε τό λαό Του και θα ξανάφερνε στή γή της

'Επαγγελίας, τις παλιές δόξες τού Δαβίδ και τόν Σολομώντα.

—Τι όμορφο σούρουπο, είπε ό 'Ελεάζαρ, σιμώνοντας τούς βο- σκούς. Μέλι λές και σταλάζει ή νύχτα πάνω στο χώμα. Κι' είναι χειμώνας, πού σ' άλλους τόπους, όπως άκούω νά λένε, ή πλάση θάβεται κάτω άπ' τό χιόνι...

—Ναί, 'Ελεάζαρ, εύλογημένη είναι ή Γή πού έδωκε στούς πατέ- ρες μας ό Γιαχβέ... Ρέει μέλι και γάλα, καλά τό είπες. Μά πή- γαινε νά μαντρώσης τά νεογέν- νητα άρνιά κι' έλα νά τσιμπή- σωμε, κάτω άπ' τή μεγάλη βα- λανιδιά.

'Ο 'Ελεάζαρ έφυγε μέ τά ζώα, λαλώντας πάντα, στο μισοσκότα- δο, τή φλογέρα του.

Τότε σίμωσε τούς βοσκούς ένας άνδρας μεσόκοπος πού φαινόταν πώς είχε πολύ ταλαιπωρηθή από τήν όδοιπορία. Κρατούσε ραβδί στο δεξί του χέρι και λίγα μαλλιά πού πετούσαν κάτω άπ' τό σκουφο, έπεφταν στο συμπαθη- τικό λιοκαμένο του πρόσωπο.

—'Ο Θεός μαζί σας, άδέρφια, είπε στούς βοσκούς πού έτοιμαζαν μιá φωτιά, έξω άπ' τό μαντρί.

—Καλώς ώρισες πατριώτη. Κά- θισε νά ξεκουραστής και νά φας μαζί μας.

—Δέν είμαι μόνος, είπε ό ξέ- νος. 'Η συντρόφισσά μου, μέ πε- ριμένει πιό κάτω... Χάσαμε τό δρόμο πού πάει στή Βηθλεέμ και καθώς άγροικήσαμε τή φλογέρα τού τσοπανόπουλου, είπα νάρθω νά σας ρωτήσω.

—'Αδικα θα κάνετε τόν κόπο, άπάντηση ό Συμεών. Δέ χωρεί άλλους ή πολιτεία... Φέρε τή συν- τρόφισσά σου νά μείνετε έδώ, στο μαντρί. Θα τής δώσουμε και γάλα ζεστό από τή ρόγα.

—Είναι άνήμπορη, περιμένει τόν πρωτογιό της, ώρα τήν ώρα, είπε ό πεζολάτης. Δέ μπορεί ν' άνεβή τόν άνήφορο. Μήπως ξέρετε κάπου έδώ χαμηλότερα κάποια τρύπα, νά γείρουμε νά περάσουμε τή νύχτα;

—Καλά τό μελέτησες, είπε ό

Στήν πλαγιά τού λόφου μέ τις βαλανιδιές και τά κέδρα, όπου κουρνιάζουν πλήθος άγριοπερί- στερα, τιτιβίζοντας από κλώνο σέ κλώνο, ξεχωρίζουν κατηφορίζον- τας λίγα κοπάδια. Άκουμπώντας στα μακριά ραβδιά τους τά προ- σέχουν τρεις άσπρόμαλλοι βοσκοί. Καθώς προχωρούν μ' άργοκίνητο βήμα, στέκονται κάθε τόσο κι' ά- γναντεύουν τό δρόμο πού πάει κατά τή Βηθλεέμ, τή μικρή πολι- τεία, πού κάποτε ήταν ή «πόλις Δαβίδ».

—Κύττα κόσμος! 'Ενούχτωσε και δέ λείει νά τελειώση, είπε ό ένας, ό 'Ιωνάθαν, πού είχε βάλει άν- τήλιο τό χέρι του, άγναντεύοντας τήν κοιλάδα.

—'Η Βηθλεέμ έχει ξεχειλίσει, από κόσμος, έπρόσθεσε ό Συμεών, ό πιό γέρος τσοπάνος.

—'Όλη μέρα αυτό γινόταν, συμπλήρωσε κι' ό Λευί. Μυρμή- κιαζε ό δρόμος από λογιής όδοι- πόρους.

Πόσοι καβαλλαρέοι, άλλοι σέ καμήλες, άλλοι σέ γαϊδουράκια, άλλοι σέ άλογα και μουλάρια!

—'Ηταν και πεζοί, ξανάπε ό 'Ιωνάθαν, πολλοί πεζοί και μέ μπόγους μάλιστα στή ράχη. Κι' άνάμεσά τους, μανάδες μέ βρέφη στήν άγκαλιά. Είναι παράξενο, άλήθεια, πόσες μανάδες μέ βυζα- νιάρικα και μικρά παιδιά μαζεύ- τηκαν σήμερα στήν πόλη Δαβίδ. Τι τά θέλουν τά μωρά, τις γριές και τούς γέρους;

—'Ο νόμος δέν ξεχωρίζει κανέ- να, γέρο ή νέο! Πρέπει, λείει, νά γραφτούμε όλοι στα βιβλία. Νά

Ἰωννάθαν... Στά ριζά τοῦ βουνοῦ, λίγο πιό ψηλά ἀπ' τὴ Βηθλεέμ, εἶναι κάποια σπηλιά. Στάσου, πατριώτη, ὁ Ἐλεάζαρ θά σ' ὀδηγήσει.

Τὸ βοσκόπουλο ἔτρεξε στὸ κάλεσμα τοῦ τοσπάνη καὶ δέχτηκε πρόθυμα νὰ πάη μαζί με τὸν ξένο νὰ τοῦ δείξη τὴ σπηλιά.

— Μπορεῖ νὰ σταλιάζουν μέσα τίποτα ζωντανά, εἶπε, κανένα γαϊδοῦρι, κανένα βοϊδάκι, καμμιά γιδούλα. Μὰ εἶναι ζεστά πάνω στ' ἄχαρα, γιὰ νὰ κοιμηθῆτε.

* *

Οἱ τρεῖς βοσκοί, ὕστερα ἀπ' τὸ λιτό δεῖπνο τους, κουκουλώθηκαν με τίς κάπες τους κι' ἔγειραν δίπλα στὴ μισόσβυστη θράκα...

Ἡ νύχτα ἦταν ἀστρόφεγγη, οἱ πλατειῆς σκοτεινιασμένες βοσκές εἶχανε σκεπαστῆ ἀπ' τὰ κοιμισμένα κοπάδια. Στά μικρά μαντριά, πού σάν καλυβοῦλες ἦταν σκορπισμένα ἐδῶ κι' ἐκεῖ, εἶχαν τρυπώσει οἱ προβατίνες πού εἶχαν γεννήσει, με τὰ μικρά τους ἀρνάκια... Μιά ἡσυχία πρωτόφαντη, εἶχε πέσει ὀλόγυρα ἀπὸ τὴ Βηθλεέμ... Λές κι' ἡ Φύση ἐγκυμονοῦσε τὸ θαῦμα.

— Φύλλο δὲ σειέται, εἶπε ὁ Λευῖ, παραξενεμένος. Ἄλλοκοτη νύχτα ἐτούτη, ἀπόψε, ἀδέρφια. Κοιμήθηκε μέσα στὰ δένδρα τ' ἀγέρι...

— Κι' εἶναι στὸν οὐρανὸ μιὰ πλουσαστεριά ἀπ' τίς λίγες, εἶπε ὁ Ἰωννάθαν. Οὔτε ἓνα σύννεφο δὲ σκεπάζει τῆς νύχτας τὸ πρόσωπο. Μὰ, νὰ τὸ ἐγγόνι σου, Συμεών... Πῶς δὲν ἀκούσαμε τὸ περπάτημά του, πῶς τῷπαθε καὶ δὲ χούγιαζε καὶ δὲ λάλησε τὴ φλογέρα;

— Τὶ ἄμορφη πού ἦταν, παπούλη, εἶπε σάν μέσα σ' ἔκσταση τὸ μικρὸ βοσκόπουλο. Σάν κρῖνο τῆς λίμνης Γεννησαρέτ, ὅπως λέει ὁ Σολομώντας σ' ἐκεῖνο τὸ ποίημα, πού μοῦ διάβαζες χτὲς τὸ βράδυ. Μαριάμ εἶναι τ' ὄνομά της... Ποτέ μου δὲν εἶδα πιό φωτεινά μάτια! Μοῦ χάιδεψε τὰ μαλλιά κι' ἀπὸ κείνη τὴν ὥρα μυρίζουν κέδρο καὶ κρῖνο...

— Ναὶ ὁ ἀγέρας πλημμύρισε μύρα, εἶπε ὁ παπούς τοῦ μικροῦ βοσκόπουλου. Ἀπ' τὰ μαλλιά σου θάνα Ἐλεάζαρ. Τοὺς ἔστρωσε ἄχαρα νὰ πλαγιάσουν; Ἦταν στεγνά;

— Ναί, ἦταν ζεστά στὸ σπηλιάρι. Κι' ἔστρωσα με πολλὰ-πολ-

λά ἄχαρα τὸ παχνί, γιὰ νὰ κοιμηθῆ τὸ μωράκι, ἄν γεννηθῆ μέσα κεῖ. Θὰ κατεβῶ τὸ πρωῖ νὰ τὸ δῶ. Θάχνη κι' ἐκεῖνο γαλάζια ματάκια, ὅπως ἡ μητέρα του. Ἄν τῆς μοιάζει θάνα πολὺ ἄμορφο.

— Ὅλα τὰ μωρά εἶναι ἄμορφα, Ἐλεάζαρ, εἶπε ὁ Ἰωννάθαν.

— Δὲν ἔχεις δίκιο, ἀδερφέ, ἀπάντησε ὁ Συμεών καὶ μὴ μοῦ πικραίνης τὸν Ἐλεάζαρ. Αὐτὸ τὸ μωρὸ πού θὰ γεννηθῆ ἀπόψε, θάνα πιό ἄμορφο ἀπὸ τ' ἄλλα. Γιατὶ τοῦ ἔφτιαξε τὸ παχνί γιὰ κρεββάτι, ὁ ἔγγονός μου.

— Θὰ πάω νὰ παίξω μαζί του, εἶπε καὶ πάλι τὸ τοσπάνοπουλο. Κρῖμα πού εἶναι χειμῶνας καὶ δὲν ἔχουν λουλούδια οἱ φράχτες καὶ φύλλα τὰ δέντρα, νὰ τοῦ γεμίσω τὸ κρεββατάκι του. Μὰ, θὰ τοῦ πλέξω μιὰ κούνια μ' ἀλιγαριῆς καὶ με σκοῖνα.

Κάθησε ὕστερα σ' ἓνα βραχάκι, καὶ κάρφωσε τὰ μεγάλα του μάτια στὸν οὐρανὸ.

— Τὶ ἄλλο νὰ τοῦ πάω γιὰ δῶρο; ἔξακολούθησε. Νὰ μποροῦσα ν' ἀνέβω ἐκεῖ ψηλά, νὰ πιάσω ἓνα ἄστρο νὰ τοῦ τὸ χαρίσω! Νᾶπεφτε ἓνα ἐδῶ στὴ φούχτα μου!

Λές κι' οἱ οὐρανοὶ ἄκουσαν τὴν παράκληση τοῦ ἀθῶου βοσκόπουλου καὶ ἓνα πελώριο ἄστρο χύθηκε τότε ἀπ' τὸν αἰθέρα καὶ πῆγε καὶ στάθηκε, σάν Αὐγερινός, πάνω ἀπ' τὸ ταπεινὸ σπήλαιο.

Μιά λάμψη ὑπέργεια πλημμύρισε ἀμέσως τὴ γῆ.

— Ἐνα ἄστρο! εἶπε, σιγομιλώντας ὁ Συμεών. Ἐνα παιδὶ ζήτησε ἓνα ἄστρο, νὰ τὸ προσφέρῃ σ' ἓνα ἄλλο παιδί, κι' ὁ Ἰεχωβά δὲν τοῦ χάλασε τὸ χατήρι... Μὰ ἀκούστε... Ἡ πλάση ξυπνᾷ, σὰ νὰ ἔγινε ἀπόψε κάτι πού πρόσμεναν οἱ αἰῶνες.

Κι' ἀλήθεια... Μαζί με τὴ λάμψη ἀκούστηκαν μουρμουρίσματα ρυακιῶν καὶ τὰ δέντρα με τὰ γυμνά τους κλαδιά γέμισαν τόσο γρήγορα φύλλα, λές κι' ἓνα κοπάδι πράσινες πεταλοῦδες ὄρμησε πάνω στὰ κλωνιά τους. Τὰ πουλιά πέταξαν κελαηδώντας καὶ τὰ φτερά τους λαμποκοποῦσαν μ' ἄλλο κόκκινο καὶ γαλάζιο χρῶμα,

Ἄρχισε τότε νὰ φυῶ ἓνα χλιαρὸ ἀεράκι κι' οἱ σπόροι πού εἶχαν ριχτῆ στὰ νιοσκαμένα χωράφια φύτρωσαν μονομιᾶς κι' ἔβγαλαν πράσινα βλασταράκια.

Ἀμέσως τὰ σμύρτα κι' οἱ θάμνοι πέταξαν μουμπούκια πού ἄνοιξαν σάν ματάκια στὸ φῶς τ'

ἀστεριοῦ. Τὰ πεῦκα καὶ τὰ ἔλατα ἔγειραν φορτωμένα ἀπὸ πορτοκάλια χρυσᾶ κι' ὀλοκόκκινα μῆλα. Οἱ καρποὶ τῶν κέδρων ἄλλαζαν χρῶμα ἀπὸ στιγμὴ σὲ στιγμὴ κι' ἀστραποβολοῦσαν σάν διαμαντάκια. Σκίουροι σκαρφαλώναν στὸ ἔλατα καὶ στὰ πεῦκα, δρολάπια περνοῦσαν βιαστικά στίς ὀλόδροσες λόχμες...

Θαυμάσια κρῖνα ξεπρόβαλαν ἀπ' τὸ χῶμα καὶ τριαντάφυλλα πρωτοθώρητα σκαρφάλωσαν πάνω στὰ βᾶτα. Τὰ λουλούδια φύτρωσαν τόσο γρήγορα, τῶνα, πίσω ἀπ' τ' ἄλλο, τῶνα καλύτερα ἀπ' τ' ἄλλο, πού ὁ Ἐλεάζαρ δὲν ἔξερε πιό νὰ διαλέξη.

Ἄξαφνα ὅλα γαλήνεψαν πάλι. Ἡ εὐτυχία πού κοντοζύγωνε ἦταν τόση, πού ἡ καρδιά τῶν βοσκῶν ἤθελε κι' αὐτὴ νὰ πάψη νὰ χτυπᾷ γιὰ νὰ τὴ νοιώση. Περιμένε τὴν οὐράνια χαρά.

(Συνέχεια στὴ σελ. 23)

— Ἦταν ἄγγελοι παπούλη...

ΕΣΥ ΚΑΙ ΟΙ ΑΛΛΟΙ

ΤΑ "ΧΡΕΗ" ΤΟΥ ΘΑΝΟΥ

Ἐκεῖνο τὸ ἀπόγεμα τὸ χωριὸ ἦταν σὰ νὰ γιόρταζε. Οἱ ἄνδρες εἶχαν κατεβῆ ἀπ' τὰ χωράφια νωρίς, κι' εἶχαν μαζευτῆ στὴν πλατεία. Τὰ παιδιὰ στέκονταν στὴν ἀπάνω μεριά τοῦ δημόσιου δρόμου καὶ περίμεναν... Ἀκόμη κι' οἱ γυναῖκες, μὲ τὴ ρόκα στὸ χέρι ἢ μὲ τὸ μωρὸ στὴν ἀγκαλιά, βρίσκονταν στὶς ἐξώπορτες τῶν σπιτιῶν τους, μὴ τυχόν καὶ χάσουν τίποτα ἀπ' τὸ θέαμα.

— "Αἰντε παπούλη, κι' ἀργήσαμε, φώναξε ὁ Θάνος, ἕνα ζωηρὸ ἀγόρι ὡς δώδεκα χρονῶν. Ἐγὼ ἔβαλα τὰ παπούτσια μου! Νὰ σοῦ φέρω τὸ μπαστούνι σου;

— Ἐδῶ τῶχω τὸ μπαστούνι μου καὶ μὴ φοβάσαι, ἔκανε ὁ παπούς τοῦ Θάνου. Ἐπειτα καὶ ν' ἀργήσουμε, τί πειράζει; Δὲ θὰ κάνη φτερά τὸ ἀλέτρι...

Ὁ Θάνος κι' ὁ παπούς του ποῦ ἔμεναν σ' ἕνα σπιτάκι ψηλὰ στὸ βουνό, πήραν γοργὰ τὴν κατηφόρα, ἀλλὰ καὶ πάλι, ἔφτασαν στὴν πλατεία ἀργοπορημένοι. Τὸ μηχανικὸ ἄροτρο ἦταν κιόλας ἐκεῖ, τὸ μηχανικὸ ἄροτρο ποῦ μὲ τόσο χαρούμενο καρδιοχτύπι τὸ περίμενε ἀπὸ μέρες τὸ χωριό, γιατί θ' ἀνῆκε στὸ χωριὸ ὁλόκληρο, καὶ θὰ ὄργωνε μὲ τὴ σειρά τὰ χωράφια ὅλων!

Τὶ ὄμορφο ποῦ ἦταν! Ἀσημένιο καὶ κόκκινο, κόκκινο κι' ἀσημένιο ἔτσι καθὼς στραφτάλιζαν στὸν ἥλιο ὅσα μετάλλινα μέρη του δὲν ἦταν βαμμένα μὲ μπογιά.

Στὸ Θάνο, φάνταζε σὰν ἕνα τεράστιο ἀγιοθασιλιάτικο παιχνίδι, ὁ παπούς του ὅμως, σοβαρὸς, καὶ λιγάκι σὰν χαμένος, γύριζε γύρω - γύρω προσπαθώντας νὰ βρῆ στὸ μεγάλο μηχανικὸ ἀλέτρι ποῦ κινιόταν μὲ βενζίνα, σὰν αὐτοκίνητο, τὰ μέρη τὰ γνωστὰ τοῦ ζευγάλετροῦ ποῦ τὸ ἔσερναν τὰ βώδια: Νὰ τὰ φτερά, καὶ νὰ τὸ ὑνί... Μὰ οὔτε ζέβλες, οὔτε πιζέβλια, οὔτε τροπωτήρες, οὔτε ἀλετροπόδα, οὔτε τίποτε! Ἄλλο πράμα!

— Εἴκοσι αὐλάκια ἀνοίγει μονομιάς, ἔλεγε ὁ ἕνας χωριανός.

— Καὶ τί αὐλάκια! Νὰ δῆς καὶ νὰ θαυμάσης!

— Ἄλλη ἢ ζεβγιά τούτου τοῦ ἀλετριου... Αὔριο θὰ δῆτε!

Ἀφοῦ κοίταξαν καλὰ - καλὰ τὸ ἀλέτρι ὁ Θάνος κι' ὁ παπούς του, ἀφοῦ τὸ θαύμασαν, ἀφοῦ τὸ χόρτα-

σαν, πήραν καὶ πάλι τὸν ἀνήφορο γιὰ νὰ γυρίσουν στὸ σπίτι.

Ὁ παπούς ἦταν σοβαρὸς. Ἀμίλητος. Κάπου κάπου μόνο ψιθύριζε ἀνάμεσα στὰ δόντια του μιὰ φράση. Ὁ Θάνος τέντωσε τ' αὐτί, καὶ τοῦ φάνηκε πῶς τὸν ἄκουσε νὰ λέη:

— "Ἄς εἶναι καλὰ, οἱ ἄνθρωποι... — Γιὰ ποιούς ἀνθρώπους, λές, παπούλη, ρώτησε ὁ Θάνος.

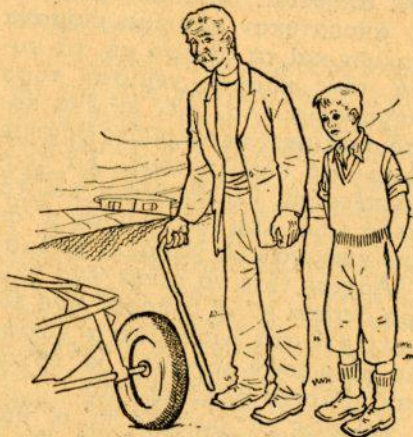
Εἶχαν φτάσει πιά στὸ σπίτι, κι' ὁ γέρος σταμάτησε στὴν αὐλή, ἔβγαλε τὴν ψάθα του, καὶ σκούπισε τὸ μέτωπό του.

Τὸ σούρουπο ἔφευτε γλυκὸ καὶ γαλαζωπὸ στὸν κάμπο. Τὰ γελάδια γύριζαν ἀπὸ τὴ βοσκή, ὅλα μαζύ, ὀδηγούμενα ἀπὸ ἕνα μονάχα τσοπανόπουλο. Ὑστερα, ξέκοβε τὸ καθένα δεξιὰ κι' ἀριστερά, καὶ τραβούσε μονάχο γιὰ τὸ στάβλο του. Ἀπὸ τὸ κάθε σπίτι, ὑψωνόταν ἕνας λεπτός καπνός. Οἱ γυναῖκες εἶχαν ἀνάψει φωτιά στὸ παραγώνι.

— Γιὰ ποιούς ἀνθρώπους, ἔλεγε πρὶν παπού; ρώτησε καὶ πάλι ὁ ἔγγονός.

— Μήπως τοὺς ξέρω; Γι' αὐτοὺς λέω ἔγγονα, ποῦ σοφίστηκαν τοῦτο τὸ ἀλέτρι ποῦ εἶδαμε σήμερα. Κι' ἔπειτα γιὰ τοὺς ἄλλους, ποῦ ἔχυσαν τὸ ἀτσάλι καὶ τὸ ἔφτιασαν. Καὶ γιὰ κείνους ποῦ τὸ φόρτωσαν στὸ βαπόρι κι' ἔσχισε θάλασσεσ ὡς νάρθη στὸν τόπο μας. Καὶ γι' αὐτοὺς ἀκόμη ποῦ φρόντισαν ν' ἀγοραστή καὶ νάρθη στὸ χωριὸ μας.

Ἡ γιὰγιά ποῦ μαγεῖρενε στὴν αὐλὴ σιγομουρμουρίζοντας ἕνα τραγούδι, ἄκουσε, καὶ εἶπε κι' αὐτῆ:

Ὁ παπούς κοιτούσε σοβαρὸς τὸ μηχανικὸ ἄροτρο...

— Βλέπεις λέω ἄντρα, πῶς τὸν σολογίζονται καὶ τὸν πονᾶνε τὸν δὸ τὸ ζευγά, στὶς πολιτείες; Ἄς νουμε, εἶπαν, ἕν' ἀλέτρι ποῦ ν' νοίγη αὐλάκι χωρὶς ζευγάρι, νὰ ποστᾶση κομμάτι ὁ ζευγάς, καὶ ξαποστᾶσουν καὶ τὰ ζωντανὰ τοῦ θεοῦ ποῦ ἔσερναν τὸ ξύλινο ἀλέτρι.

— Σωστὰ μιλάς Προεστή, ἔκανε παπούς. Μὰ κι' ὁ ζευγάς μήπως τρά ὅλο τὸ στάρι ποῦ θερίζει μοναχός το; Ἄν δὲν ἔστελνε στὴν πολιτεία, θὰ ἔτρωγαν οἱ ἄνθρωποι ἐκεῖ, δὲ μ λές;

— Στέλνουμε καὶ μᾶς στέλνουν εἶπε ὁ Θάνος.

— Ναί ἔγγονα, ἔκανε σοβαρὰ παπούς. Αὐτὸ εἶναι ποῦ εἶπες. Στ λνουμε καὶ μᾶς στέλνουν... Δίνουμ καὶ μᾶς δίνουν. Μοχθοῦμε κι' ἀπ χτοῦμε... Κι' ὠστόσο κάποτε, ἀπ χτοῦμε χωρὶς νὰ μοχθῶσουμε...

— Τί θέλεις νὰ πῆς παπού; ρώτησ τὸ παιδί. Δὲν καταλαβαίνω...

Ὁ παπούς ἔπρεσε σὲ συλλογῆ.

— Εἶναι δύσκολο νὰ στὸ ἐξηγήσῃς Θάνο, εἶπε. Μ' ἄκουσε πρὶν νὰ λέω «ἄς εἶναι καλὰ οἱ ἄνθρωποι» γιὰτ συλλογιζόμενοι ἐκείνους τοὺς ἀνθρώ πους στὴν πολιτεία ποῦ δὲν τοῦ γνωρίζω, καὶ ποῦ ἔφτιασαν τ' ἀλέτρι, καὶ τὸ αὐτοκίνητο, καὶ τὸν σι-δερόδρομο καὶ τ' ἀεροπλάνο... Ἐλ-πίζω ἔτσι νὰ λένε κι' αὐτοὶ γιὰ μᾶς κάθε φορὰ ποῦ θὰ κάθονται στὴν τάβλα νὰ φάνε ψωμί. Τὸ ψωμί ποῦ ἔμεις οἱ χωριάτες τοὺς τὸ δίνουμε, κοντὰ στὸ λάδι, καὶ τὴν ἐλή, καὶ τὰ φρούτα, κι' ὅλα τὰ καλὰ τοῦ θεοῦ ποῦ φυτρώνουν στὰ χτήματά μας μὲ τὸ δικὸ μας τὸν ἰδρῶ... Τοὺς στέλνομε τὰ γεννήματά μας, καὶ μᾶς στέλνουν ὅτι δὲ φτιάνουμε ἔμεις ἐδῶ...

— Κάνουμε ἀλλαξιά! εἶπε ὁ Θά-νος. Ἐνα σου γιὰ ἕνα μου!...

— Σωστὰ! συμφώνησε ὁ παπούς. Συλλογίστηκες ὅμως ποτὲ πῶσα ἔ-χεις λάβει χωρὶς νὰ δώσης ἀκόμη τίποτα;

— Ὅχι! εἶπε ὁ Θάνος. Αὐτὸ δὲν τῶχω συλλογιστῆ.

— Λογάριασε μέσα στὸ σπίτι πρῶ-τα: Ποιὸς σὲ τρέφει; Ποιὸς σὲ ντύ-νει; ποιὸς σὲ ποδαίνει, ποιὸς σὲ στέλνει στὸ σχολεῖο;

— Ἡ μάνα μου κι' ὁ πατέρας μου, εἶπε ὁ Θάνος...

— Κι' ἐσύ τί τοὺς δίνεις γιὰ ὅλα αὐτά;

—'Ακόμα τίποτε! εἶπε ὁ Θάνατος. Τί νὰ τοὺς δώσω ἐγώ!

—Νὰ λοιπὸν ποὺ ἐδῶ δὲ γίνεται ἀλλαξιά. Ἀπὸ τὸν καιρὸ ποὺ ἦσαν στὴν κούνια, ἢ οἰκογένεια σου δίνει...

—Ναί, εἶπε ὁ Θάνατος. Ὅπως τὰ λές, παπού, ἔχω σὰ νὰ λέμε ἕνα χρέος ἀνοικτὸ στὸ σπίτι...

—Καὶ μόνο στὸ σπίτι; Ἄκουσε νὰ δῆς: Κάποτε, ἐδῶ καὶ χρόνια, οἱ χωριανοὶ μας βασανίζονταν γιὰ νὰ πάρουν νερὸ ἀπὸ τὸ ρέμα. Δούλεψαν ὄλοι μαζύ, κι' ἔφτιασαν τὶς βρύσες! Τώρα ὅταν θέλει νερὸ ἢ γιαγιά σου, πετάγεσαι μὲ τὴ στάμνα, καὶ σὲ τρία λεπτά εἶσαι πίσω! Καὶ ξέρεις γιατί σὲ τρία λεπτά; Ὅχι μονάχα γιατί μὲ τὶς βρύσες δὲν ἔχεις ἀνάγκη νὰ κατεβῆς ὡς τὸ ρέμα. Ἀλλὰ καὶ γιατί ὁ δρόμος ὡς ἐκεῖ, εἶναι καλός. Μῆνες καὶ μῆνες δούλεψαν οἱ χωριανοὶ γιὰ νὰ φτιάσουν τοὺς δρόμους τῆς κοινότητος μὲ ἐθελοντικὴ ἐργασία. Ὅμως τὸ πιὸ σπουδαῖο δὲν εἶν' αὐτό. Εἶναι ἐκεῖνη ἡ πλαγιά τοῦ βουνοῦ, ποὺ τὴν ἔχουν δεντροφυτέψει οἱ πατεράδες μας. Κι' ἔτσι κρατιοῦνται τὰ νερά καὶ δὲν ξεχυλίζει κάθε χρόνο τὸ ποτάμι νὰ μᾶς πλημμυρίσει τὰ χωράφια καὶ νὰ μᾶς χαλάσει τὴ σοδειά. Νὰ λοιπὸν κι' ἄλλο χρέος ποὺ ἔχεις, πρὸς τὸ χωριό σου αὐτὴ τὴ φορά.

—Ναὶ παπούλη. Ἐχεις δίκιο!

—Καὶ τώρα Θάνατος πές μου. Ποιὸς ἐφτίασε τὸ δημόσιο δρόμο ποὺ ἐνώνει τὸ χωριό μας μὲ τὴν πολιτεία; Ποιὸς ἔχτισε τὸ σχολεῖο ὅπου μαθαίνεις γράμματα; Ποιὸς ἔστειλε στὸ χωριό τὸ δάσκαλο; Ποιὸς ὀργάνωσε τὴν ἀγοφυλακὴ καὶ τὴ χωροφυλακὴ κι' ἔτσι εἴμαστε ἡσυχοὶ τὴν νύχτα, πὼς κάποιος ἀγρυπνάει καὶ μᾶς φυλάει ἐνῶ ἐμεῖς κοιμώμαστε; Ποιὸς συντηρεῖ τὰ δικαστήρια ὅπου μπορεῖς νὰ βρῆς τὸ δίκιο σου, τὰ νοσοκομεία, τὶς γεωργικὲς σχολές;

—Τὸ Κράτος! εἶπε ὁ Θάνατος.

—'Α! μπράβο! Τὸ Κράτος! Λογάριασε, λοιπὸν, πόσα χρωστᾶς στὸ Κράτος!

—Τελείωσε παπού; Ἐχω πνιγεῖ στὰ χρέη, εἶπε ὁ Θάνατος γελώντας.

—Μὴ γελᾶς ἀγόρι μου, γιατί τώρα θὰ σοῦ μιλήσω γιὰ τὸ πιὸ δύσκολο, τὸ πιὸ ἱερό σου χρέος: Τὸ χρέος σου πρὸς τὸ λαὸ ποὺ ἕνα κομμάτι του εἶσαι καὶ σύ, ὅπως εἶμαι κι' ἐγώ, ὅπως εἴμαστε κι' ὄλοι μας.

Πάλι ὁ παπούς σταμάτησε νὰ μιλάει. Ἀπὸ μέσα, ἀκουγόταν τὸ σιγανὸ νανούρισμα τῆς γιαγιάς, ποὺ κοίμιζε τὸ πιὸ μικρὸ ἐγγονάκι τῆς:

«Κοιμήσου ἀστρί, κοιμήσου ἀυγή, κοιμήσου νέο φεγγάρι»...

—'Ακούς; εἶπε σιγὰ ὁ παπούς. Ἄκούς αὐτὸ τὸ νανούρισμα; Φτάνει στὴ θύμησή μου ἀπὸ τὰ παλιά, παλιά χρόνια. Ὅταν ἤμουν κι' ἐγώ μικρός, καὶ μᾶς κοίμιζε μ' αὐτὸ ἢ

(συνέχεια στὴ σελίδα 22)

Ἡ δρῆσκευτικὴ μας στήλη

Ο ΔΡΟΜΟΣ ΤΟΥ ΧΡΙΣΤΟΥ

Τὸ καινούργιο περιοδικό σας καὶ ὁ καινούργιος χρόνος ἐπιβάλλον καὶ στὴν στήλη αὐτὴ ν' ἀρχίσω μὲ μία εὐχὴ πρὸς τοὺς ἀναγνώστεις τῆς. Τί νὰ εὐχηθοῦμε; Δὲν εἶναι καλύτερα, ἀλήθεια, νὰ τὸ συζητήσωμε μαζί;

Ἄλλ' ἂς ἀρχίσωμε ἀπὸ κάτι ἄλλο, πρῶτα. Πέστε μου, σοβαρά, δὲν περιμένετε μὲ λαχτάρα τὶς ἡμέρες τῶν ἑορτῶν; Μάλιστα σεῖς, παιδιά, ποὺ εἴσθε στὶς Παιδοπόλεις, ποὺ ἔχετε σχεδὸν κάθε μέρα τὸ ἴδιο πρόγραμμα, δὲν ἐπιθυμοῦσατε πολὺ νὰ ἔλθουν αὐτὲς οἱ ἡμέρες γιὰ ν' ἀλλάξῃ λίγο τὸ πρόγραμμά σας;

Παρατηρήστε ὅμως πόσο γρήγορα περνᾶνε οἱ μέρες αὐτές! Νομίζει κανεὶς πὼς χθὲς μόλις σταμάτησαν τὰ μαθήματα τῶν σχολείων! Θὰ περάσουν καὶ οἱ ὑπόλοιπες, καὶ ὕστερα θὰ ἀρχίσωμε ὄλοι τὴν τακτικὴ μας δουλειά... Θὰ μᾶς μείνῃ ὅμως ὁ δρόμος τοῦ 1950, τίποτα ἀπ' αὐτὲς τὶς μέρες, ἐκτὸς ἀπὸ τὰ παιγνίδια ποὺ ἴσως μᾶς δώσουν καὶ ποὺ ἐν τῷ μεταξὺ θὰ ἔχουν σπάσει; Εἶμαι βέβαιος πὼς ὄλοι σας θὰ θέλατε νὰ ἔμεναν γιὰ πάντα ἡ εὐτυχία καὶ ἡ χαρὰ τῶν ἑορτῶν. Δὲν εἶναι ἔτσι; Γιὰ νὰ κρατήσῃ ὅμως αὐτὴ ἡ χαρὰ ὄχι μόνον τὸν καινούργιο χρόνο, ἀλλὰ καὶ ὁ δρόμος τῆς ζωῆς μας, ὑπάρχει ἕνα μυστικό. Καὶ αὐτὸ εἶναι ὅτι ἡ ζωὴ μας πρέπει νὰ εἶναι πετυχημένη. Ναί! πετυχημένη.

Καὶ ἔτσι ἐρχόμαστε πάλι στὴν εὐχὴ ποὺ εἶπαμε πὼς πρέπει νὰ βροῦμε γιὰ τὸν καινούργιο χρόνο.

Μὰ ἴσως θὰ σκεφθοῦν μερικοί: «Ἐδῶ ἔχουμε τὴν εὐχὴ ποὺ λέει τὶς ἡμέρες αὐτὲς ὅλος ὁ κόσμος—Χρόνια πολλά — ἀκοῦμε κάθε στιγμὴ». Πρέπει ὅμως νὰ ζήσῃ κανεὶς χρόνια πολλά γιὰ νὰ κατορθώσῃ μεγάλα πράγματα; Δὲν συμβαίνει συχνὰ πολλοὶ νὰ ζήσουν καὶ ἑκατὸ χρόνια καὶ νὰ μὴ καταφέρουν τίποτα στὴν

ζωὴ τους; Ὁ Μέγας Ἀλέξανδρος πέθανε 33 χρονῶν καὶ εἶχε κίβλας κατακτήσει τὸν κόσμο ὀλόκληρο. Ὁ Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστὸς ἐκήρυξε μόνον τρία χρόνια πάνω στὴν γῆ καὶ ὅμως ἄλλαξε τὴ μορφή τῆς Οἰκουμένης. «Μία καλοχρησιμοπονημένη ὥρα δοξασιμένης ζωῆς ἀξίζει μιὰ ὀλόκληρη, ἀλλ' ἀσήμαντη ζωὴ» λέει κάποιος ποιητής. Χρόνια καρποφόρα θὰ ἦταν λοιπὸν ἡ εὐχὴ ποὺ θὰ ἔπρεπε νὰ λέῃ ὁ ἕνας στὸν ἄλλο αὐτὲς τὶς ἡμέρες.

Ἡ πολλὴ ὅμως καρποφορία καὶ ἡ ἐντατικὴ παραγωγή μόνες δὲν κάνουν τὴν ζωὴ ἐνὸς ἀνθρώπου πετυχημένη. Πρέπει νὰ αἰσθάνεται ὅτι ἐκεῖνο ποὺ ἐδημιούργησε μὲ τὴν ζωὴ του θ' ἀνθέξῃ στὸ πέρασμα τοῦ χρόνου.

Καὶ αὐτὸ εἶναι τὸ πρόβλημα. Θὰ μοῦ πῆτε, καὶ μὲ τὸ δίκιο σας, τί εἶναι αὐτὸ ποὺ ἀντέχει στὸ πέρασμα τοῦ χρόνου; Τί πρέπει νὰ κάνωμε γιὰ νὰ μὴν πάη χαμένο μὲ τὸν καιρὸ; Τὴν ἀπάντησή μᾶς τὴν δίνει ὁ ἴδιος ὁ Χριστὸς, ποὺ ἦλθε ἐδῶ στὴν γῆ μας γιὰ νὰ μᾶς δείξῃ τὸ δρόμο τῆς πετυχημένης ζωῆς. Ἄν ἀκολουθήσωμε τὸ δρόμο Του, τότε πραγματικά ὅ,τι καὶ ἂν κάνωμε, ἔστω καὶ τὸ ἐλάχιστο, θὰ μείνῃ γιὰ πάντα.

Εἶναι παρατηρημένο καὶ στῶν λαῶν καὶ τῶν ἀτόμων τὴ ζωὴ, ὅτι, ὅσο πιὸ χαμηλές, ὑλικές εἶναι οἱ ἐπιδιώξεις τους, τόσο καὶ πιὸ λίγο ἀντέχουν στὸ διάβα τοῦ χρόνου καὶ ὅσο πιὸ ὑψηλές, πιὸ πνευματικές, τόσο καὶ μένουν πιὸ πολὺ. Ὅστε ὡς βάση στὴ ζωὴ μας, γιὰ νὰ γίνῃ γόνιμη καὶ πετυχημένη, θὰ πρέπει νὰ βάλωμε ὑψηλές, πνευματικὲς ἐπιδιώξεις, μὲ ἄλλα λόγια ν' ἀκολουθοῦμε τὸ δρόμο τοῦ Χριστοῦ.

Νὰ λοιπὸν ποὺ βοήθαμε τὴν εὐχὴ: Ὁ χρόνος αὐτὸς καὶ ὀλόκληρη ἡ ζωὴ μας νὰ περάσῃ στὸ δρόμο τοῦ Χριστοῦ.

Ὁ Πάτερ Ἰερώνυμος

Τά θαύματα τῆς λαϊκῆς χειροτεχνίας καὶ βιοτεχνίας

ΜΙΑ ΕΠΙΣΚΕΨΗ ΣΤΗΝ ΕΚΘΕΣΗ ΤΟΥ ΖΑΠΠΕΙΟΥ

“Όσοι μένετε στὴν Ἀθήνα, ἐπήγατε στὴν ἐκθεση τοῦ Ζαππείου ποὺ ὀργάνωσε τὸ «Ἐθνικὸ Ἴδρυμα» ἢ σπουδαία αὐτὴ ὀργάνωση, ποὺ καθὼς ξέρετε βέβαια, ἰδρύθηκε ἀπὸ τὸν Βασιλιά μας καὶ τὸ διοικητικὸ τῆς συμβούλιο προεδρεύεται ἀπ’ τὸν ἴδιο;

Μερικὰ παιδιά πῆγαν. “Όσα δὲν τὴν ἐπεσκέφθηκαν καὶ μποροῦν νὰ πᾶνε δὲν πρέπει νὰ χάσουν τὴν εὐκαιρία. Γιατὶ ἡ ἐκθεση «Λαϊκῆς χειροτεχνίας καὶ βιοτεχνίας» μᾶς δείχνει πῶς μὲ ὄλους τοὺς πολέμους, μὲ ὄλες τὶς κακουχίες, μ’ ὄλα τὰ ξεσπιτώματα, καὶ τὶς περιπέτειες τοῦ εὐλογημένο ἑλληνικὸ χέρι, δὲν ἔπαψε οὔτε στιγμή νὰ ἐργάζεται καὶ νὰ δημιουργεῖ. . . Καὶ τὶ νὰ πρωτοθαυμάση κανεὶς σ’ αὐτὴ τὴν ἀπέραντη ἐκθεση στὶς μεγάλες αἴθουσες τοῦ Ζαππείου; Μὰ γιὰ μᾶς ἡ ἐκθεση αὐτὴ ἔχει ἰδιαιτέρο ἐνδιαφέρον. Γιατὶ τὰ παιδιά τῶν παιδοπόλεων ἀπ’ ὅλη τὴν Ἑλλάδα ἔστειλαν δικές τους ἐργασίες — δικὰ τους ἐργόχειρα καὶ χειροτεχνήματα.

Ἡ Ἀθήνα, ἡ Ρόδος, ἡ Μυτιλήνη, ὁ Βόλος, ἡ Λάρισα, ἡ Θεσσαλονίκη, ἡ Λαμία, ἡ Ἠπειρος, ἡ Πάτρα, ἡ Κέρκυρα, τὸ Ἀγρίνι καὶ ἄλλες πόλεις ποὺ ἔχουν παιδοπόλεις, ἀντιπροσωπεύονται στὴν ἐκθεση. Ἡ ἐπαγγελματικὴ σχολὴ τῆς παιδοπόλεως τῆς Γλυφάδας, κατέχει μιὰ ξεχωριστὴ θέση στὸ περίπτερο τοῦ ἐράνου «Πρόνοια βορείων ἐπαρχιῶν Ἑλλάδος». Καὶ ὄλα αὐτὰ τὰ θαυμάσια κεντήματα καὶ χειροτεχνήματα ποὺ βλέπει ὁ ἐπισκέπτης εἶναι ἔργο τῶν 18.000 παιδιῶν τῶν 52 ἑλληνικῶν παιδοπόλεων.

Μὰ κυρίως εἶναι δεῖγμα τῆς τεράστιας δουλειᾶς ποὺ συντελέσθηκε καὶ συντελεῖται μέσα στὶς παιδοπόλεις αὐτὲς ποὺ βρῆκαν θαλπωρὴ καὶ στοργικὸ καταφύγιο, πονετικὸς καὶ πρόθυμος δασκάλους, τὰ παιδιά τῶν

Αἱ Α. Μ. οἱ Βασιλεῖς ἐξερχόμενοι τοῦ Ζαππείου τὴν ἡμέρα τῶν ἐγκαινίων τῆς Ἐκθέσεως Λαϊκῆς Χειροτεχνίας καὶ Βιοτεχνίας, ποὺ ὀργάνωσε τὸ «Ἐθνικὸν Ἴδρυμα»

χωριῶν ποὺ ρῆμαξε στὸ διάβα τῆς ἡ καταραμένη ἀνταρσία!

Τὰ ἐκθέματα τοῦ περιπτέρου τῶν παιδοπόλεων εἶναι πολυποίκιλα: Ταγάκια, κεντητὰ μαζηλάρια σταλμένα ἀπὸ παιδοπόλεις τῆς Θεσσαλονίκης, βρίσκονται σὲ μιὰ γωνιά τοῦ περιπτέρου καὶ πιὸ ἐκεῖ ἔργα ξυλογλυπτικῆς, μιὰ κορνίζα γιὰ φωτογραφία, ἕνας σταυρός, ἕνα ὠραῖο κουτί, ποὺ προέρχονται ἀπὸ τὴν παιδοπόλη «Σωτήρος».

Μερικὰ ξύλινα κομφοτεχνήματα ἐλαφάκια, γατούλες, γαϊδουράκια, πάπιες, — ἔχουν σταλῆ ἀπὸ τὴν παιδοπόλη Μυτιλήνης «Ἅγιος Ἰάκωβος ὁ Ἀδελφόθεος».

Ἀπὸ τὴν παιδοπόλη «Σωτήρος», ποὺ τὰ παιδιά διδάχθηκαν καὶ καλαθοπλεκτικῆ, ἐστάλησαν καλάθια καὶ ψάθινες παντόφλες ἐξαιρετικῆς τέχνης.

Στὸ κέντρον τοῦ περιπτέρου ἡ Βασίλισσα μὲ στολὴ Ἠπειρώτισσας χαμογελᾷ μέσα ἀπὸ τὸ κάδρο τῆς στὸν ἐπισκέπτη. Ἡ μεγάλη Μάνα τῶν ξεριζωμένων παιδιῶν βρίσκεται πάντα κοντὰ τους, ἔτοιμη νὰ τὰ προστατεύσει.

Ὠραιότατα κεντήματα σὲ ἐγγώριο ὕφασμα, μιὰ ἀφάνταστη ποικιλία χρωμάτων, μικρὰ πετσετάκια σὲ «κάρνέ ντέ τὰμπλ» κεντημένα μὲ σταυροβελονιά. εἶναι τὰ κυριότερα ἀπὸ τὰ ἐκθέματα.

Τὰ μεγαλύτερα παιδιά ἔμαθαν δυσκολότερες ἐργασίες, ποὺ θὰ τοὺς χρησιμεύσουν αὔριο στὴ ζωὴ τους.

Ἀπὸ ἕνα τσαρουχάκι ποὺ κρέμεται στὸν τοῖχο καὶ ἀπὸ μιὰ φωτογραφία ποὺ βρίσκεται κάτω ἀπ’ αὐτό, πληροφορεῖται ὁ ἐπισκέπτης πῶς πολλὰ μεγάλα ἀγόρια διδάχθηκαν νὰ φτιάχνουν καὶ νὰ διορθώνουν παπούτσια. “Όσο γιὰ τὰ μεγαλύτερα κορίτσια ἔμαθαν νὰ ὑφαίνουν στὸν ἀργαλειὸ ὕφασματα ποὺ προκαλοῦν τὸν θαυμασμό.

Ἐξαιρετικὰ ἐνδιαφέρον εἶναι τὸ ἡμερολόγιο ποὺ ἐμπνευσμένο ἀπὸ τὴ ζωὴ τῶν παιδοπόλεων, ἀφιερώθηκε στὰ παιδιά ὅλου τοῦ κόσμου.

Πραγματικὰ ἀντικρίζοντας κανεὶς τὰ ἐκθέματα αὐτοῦ τοῦ περιπτέρου δὲν μπορεῖ νὰ συγκρατήσῃ τὴ συγκίνησή του.

Α. Π.

Μιὰ ἀποψη τοῦ Περιπτέρου «Πρόνοια Βορείων Ἐπαρχιῶν Ἑλλάδος» ὅπου ἐκτίθενται ὠραιότατα δείγματα λαϊκῆς χειροτεχνίας, ποὺ τὰ ἔστειλαν τρόφιμοι τῶν Παιδοπόλεων.

Πιο καθαρό και πιο δυνατό φως

Στά χωριά μας, που δεν υπάρχει ηλεκτρικό φως, χρησιμοποιούνται οι λάμπες του πετρελαίου που είναι το καλύτερο και το πιο ευχρηστο από τα απλά και πρακτικά μέσα φωτισμού. Πολλές φορές όμως τυχαίνει να μη φέγγει καλά ή λάμπα για διάφορους λόγους και κυρίως όταν το φυτίλι είναι παλιό ή όταν το πετρέλαιο είναι κακής ποιότητας.

Η θεραπεία αυτού του κακού δεν είναι δύσκολη και μπορεί ο καθένας να την επιχειρήσει. Η πρώτη δουλειά που θα κάνη κανείς είναι να βγάλη το φυτίλι και να το κρεμάση στον ήλιο ή στον αέρα για να εξατμιστή το πετρέλαιο που μ' αυτό είναι ποτισμένο. Ύστερα να το βουτήξει σε ξύδι επί πέντε λεπτά να το ξανακρεμάση και να το αφήση να στεγνώση καλά. Η διαδικασία αυτή του μουσκεύματος σε ξύδι πρέπει να γίνεται και σε κάθε καινούργιο φυτίλι πριν τοποθετηθή στο μηχανισμό της λάμπας. Έκείνο που πρέπει να προσέξη κανείς είναι να μη μείνη ούτε ίχνος ύγρασίας στο φυτίλι.

Κατόπιν φροντίζουμε και για τη βελτίωση του πετρελαίου. Γι' αυτό δεν χρειάζονται πολλές διατυπώσεις: Άρκει να ριζώμε μέσα στο

πετρέλαιο της λάμπας μας ένα μικρό κομματάκι ναφθαλίνη ή λίγη καμφορά σε μέγεθος ενός μεγάλου ρεβυθίου. Οι δυο αυτές ουσίες έχουν την ιδιότητα να μεγαλώνουν τη φωτιστική δύναμη του πετρελαίου.

Με τις απλές αυτές φρον-

τίδες, που δεν απαιτούν ούτε μεγάλο κόπο ούτε ύπολογισμη δαπάνη, θ' αποκτήσωμε τόσο καθαρότερο και δυνατότερο φως που θα νομίσωμε ότι προέρχεται από μια καινούργια και πιο τέλεια λάμπα.

Τά φυτά ζούν και χωρίς χώμα

Βλέποντας τά δέντρα ριζωμένα στη γη νομίζωμε πως μονάχα εκεί, στο χώμα, μπορούν να ζήσουν και ν' αναπτυχθούν, γιατί εκεί βρίσκουν την αναγκαία τροφή. Και όμως τά δέντρα καθώς και όλα γενικά τά φυτά δεν παίρνουν από το έδαφος παρά μόνο το ένα δέκατο της τροφής τους. Και ή τροφή αυτή δεν είναι χώμα ή άλλη στερεή ύλη, αλλά νερό στο οποίο είναι διαλυμένα διάφορα άλατα. Το ουσιαδότερο και το μεγαλύτερο μέρος της τροφής τους, τά έννενα δέκατα, τά παίρνουν από την ατμόσφαιρα με τά φύλλα τους. Απορροφούν δηλαδή το αέριο διοξειδίου του άνθρακος (αυτό που συνήθως το λέμε ανθρακικό όξύ), κι αφού το αποσυνθέσουν ξεχωρίζουν και παίρνουν απ' αυτό τον άνθρακα που είναι ή κύρια, ή βασική τροφή τους. Με τον άνθρακα (κάρβουνο) και υπό την επίδραση του ηλιακού φωτός παρασκευάζουν τις οργανικές ουσίες των κυττάρων τους, δηλ. το ξύλο, τή φλούδα τά φύλλα κ.λ.π.

Τά φυτά λοιπόν βασίζουν την ύπαρξή τους κυρίως στον αέρα και στο φως. Και μπορούν μια χαρά ν' αναπτυχθούν και χωρίς χώμα, αρκεί να χορηγούμε στις ρίζες τους το απαραίτητο νερό στο οποίο να διαλύωμε λίγο λίπασμα. Πρέπει φυσικά να φροντίζωμε και για τή στηριξή τους με κάποιον άλλο τρόπο, αφού οι ρίζες που παίζουσι και το ρόλο της στηριξέως δε θα είναι χωμένες στη γη.

Σήμερα σε διάφορες χώρες και ιδίως στην Αμερική

γίνεται σε μεγάλη κλίμακα καλλιέργεια λαχανικών χωρίς χώμα. Τά προϊόντα που παράγονται μ' αυτή τή νέα μέθοδο είναι τόσο θρεπτικά και τόσο νόστιμα όσο κι εκείνα που προέρχονται από τους λαχανόκηπους.

Μιά δοκιμή σχετική με τήν ανάπτυξη των φυτών χωρίς χώμα μπορεί να τήν κάνη ο καθένας πολύ εύκολα. Ιδέ χρειάζεται παρά ένα σφουγγάρι και μερικά σπειριά σιταριού. Χώσετε τά σιταρόσπειρα στις τρυπίτσες του σφουγγαριού, στο κεντρικό του μέρος, και ποτίστε το καλά με νερό της βρύσης. Το πότισμα να γίνεται ταχτικά κάθε μέρα. Δε θα περάσουν πολλές μέρες και θα δήτε το σιτάρι να φυτρώνη

και λίγο λίγο να μεγαλώνη όπως κι' εκείνο που είναι σπαρμένο στη γη. Από το σφουγγάρι δεν παίρνει φυσικά τροφή, αλλά μόνο το νερό που σεις ρίχνετε. Απλώς το χρησιμοποιεί σαν στήριγμα.

"Ενας άνεκτίμητος φίλος

Πολλά πράγματα μπορεί να λείπουν από ένα νοικοκυριό μ'ά το βελόνι δε λείπει ποτέ. Άπειρες φορές τήν ήμέρα θα το χρειαστούμε για να ράψωμε κάτι, να στερεώσωμε ένα κουμπί, να βάλωμε ένα μπάλωμα. Είναι, παρά τή μικρότητά του, ένα απ' τά πιο πολύτιμα εργαλεία που διαθέτει ο άνθρωπος στην καθημερινή του ζωή.

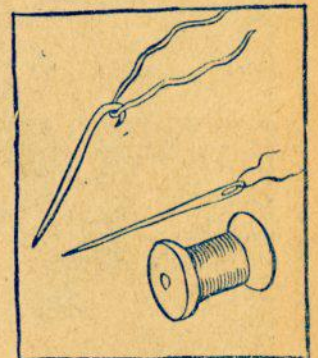
Πότε όμως να πρωτοχρησιμοποιήθηκε βελόνι; Άκριβεις πληροφορίες δεν έχωμε για τον εφευρέτη του. Έκείνο που ξέρωμε είναι πως το βελόνι δεν είναι επινόημα των νεωτέρων χρόνων. Σε σπηλαια τής Γαλλίας και άλλου βρέθηκαν εργαλεία παρόμοια με τά σύγχρονα βελόνια, αλλά πολύ μεγαλύτερα. Τά προϊστορικά εκείνα βελόνια ήταν φτιασμένα από κόκκαλο κι' αν σκεφτούμε πως εκείνοι που τά έφτια-

χναν δεν είχαν στη διάθεσή τους κανένα εργαλείο, πρέπει να τά θεωρήσωμε σαν αξιοθαύμαστα κατορθώματα των μακρυνών μας προγόνων. Και είναι και τεκμήρια ενός μεγάλου αλματος που έγινε τήν εποχή εκείνη στο δρόμο του έκπολιτισμού τής ανθρωπότητας. Ο άνθρωπος δε χρησιμοποιούσε πιά άνεπεξέργαστα τά δέρματα των ζώων, μ'ά τά συνέρραβε, τά έκανε πραγματικά ένδύματα.

Τά πρώτα κοκκάλινα βελόνια είχαν τήν σχήμα αγκίστρου, που στην καμπυλωτότητα του έμπαινε ή δενόταν τού νήμα που ήταν νεύρο ζώου.

Άργότερα, όταν ανακαλύφθηκαν τά μέταλλα και έγινε σχετική πρόοδος στον τομέα τής καταγωγασίας τους, κατασκευάστηκαν και μέταλλινα βελόνια που αν και ήταν πιο στερεά και πιο ευχρηστα δεν έκτόπισαν άμέσως τά κοκκάλινα. Τά πιο παλιά γνωστά μέταλλινα βελόνια είναι εκείνα που βρέθηκαν μέσα στους τάφους των Φαραώ τής Αιγύπτου κι' έχουν ηλικία τεσσάρων χιλιάδων περίπου χρόνων. Χρησιμοποιήθηκαν δηλαδή κατά τού 2000 π. Χ.

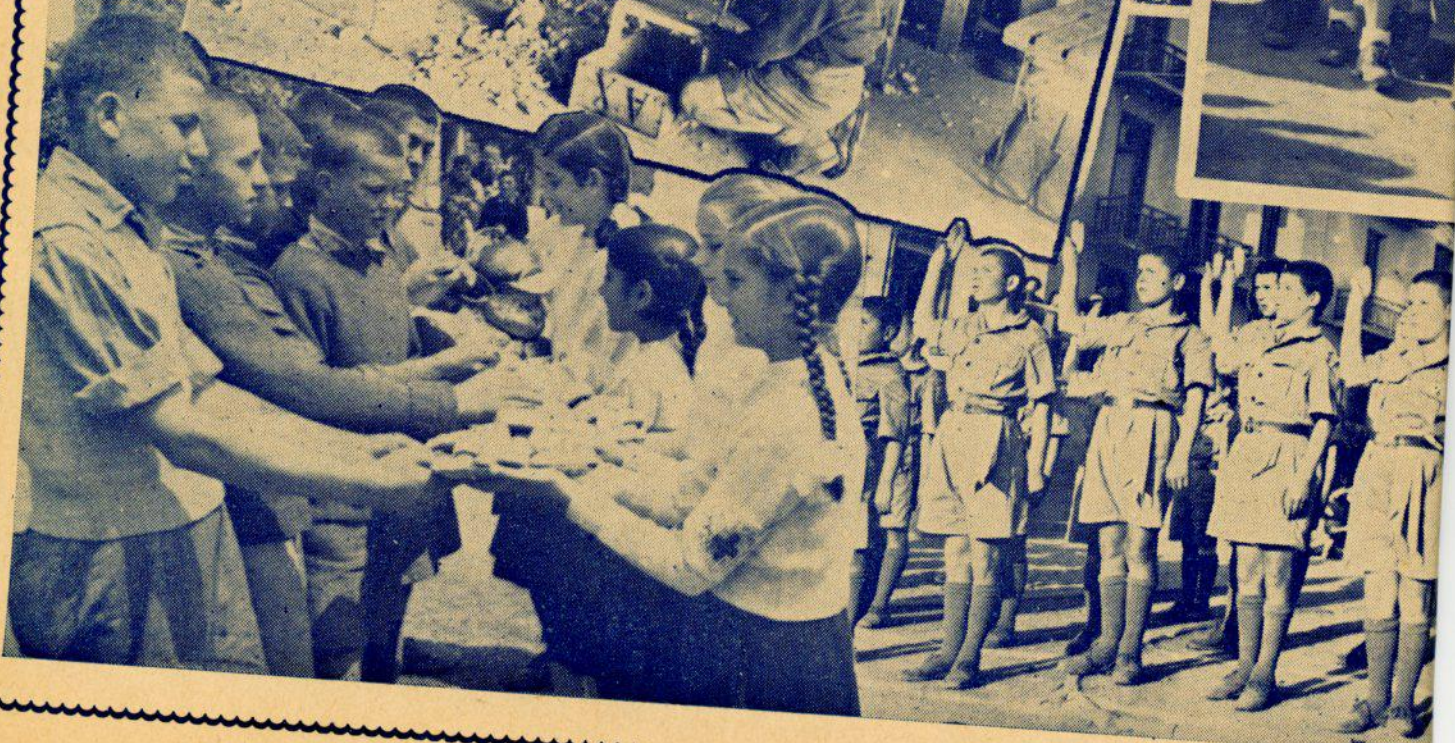
Όρειχάλκινα βελόνια βρέθηκαν στις ανασκαφές που έγιναν στο Ηράκλειο τής Ιταλίας, στην αρχαιότητα αυτή Έλληνική άποικία που καταστράφηκε από έκρηξη τού ήφαιστείου Βεζούβιος στα 79 π. Χ. Τά πρώτα βελόνια που

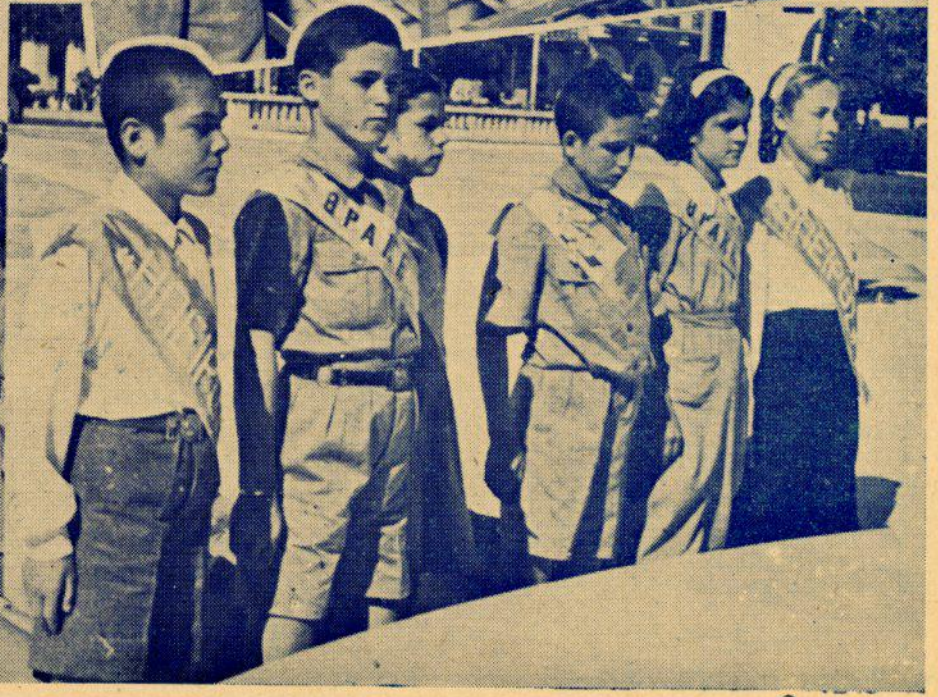
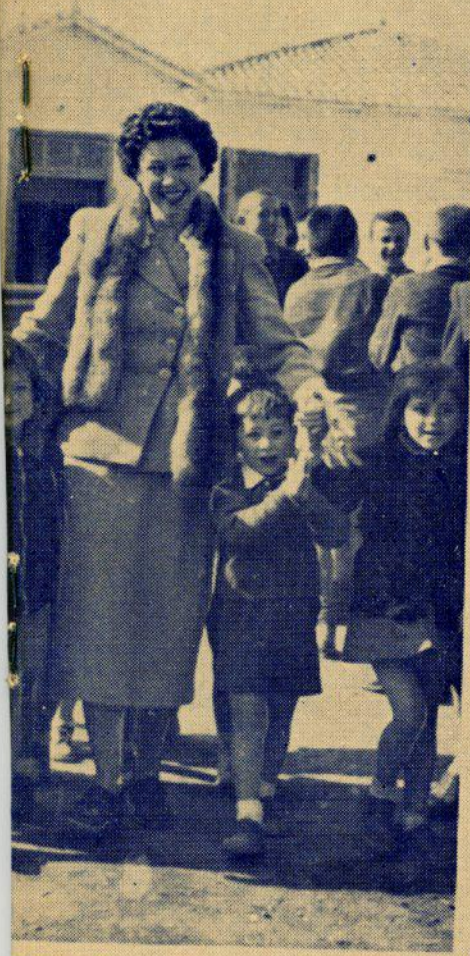
αναφέρει ή ιστορία των μεταγενεστέρων χρόνων, κατασκευάστηκαν στη Νυρεμβέργη τής Γερμανίας τού έτος 1370. Τά βελόνια αυτά ήταν πιο τεχνικά φτιασμένα και πιο μικρά από τά αρχαία, αλλά πάντοτε ήταν μεγάλα σε σύγκριση με τά σύγχρονα.

ΣΚΗ
ΣΤΙΣ

Σ, ΑΠΟ ΤΗ ΖΩΗ
ΠΑΙΔΟΠΟΛΕΙΣ,

Τα παιδιά γράφουν

Ἡρωϊκὰ Ἑλληνόπουλα

Ἦταν ἓνα ὁμορφο ἀνοιξιάτικο βραδυνό. Ὁ ὀλοστρόγγυλος δίσκος τοῦ φεγγαριοῦ ἔλαμπε πάνω στὸν ξάστερο οὐρανό. Μέσα σ' ἓνα κτίριο, στὸ κτίριο ποῦ εἶχαν κλεισμένα τὰ ἀθῶα ἑλληνόπουλα οἱ κακοὶ καὶ ἀπονο συμμορίτες, σὲ κάποιον μακρινό μέρος, μακριὰ ἀπὸ τὴν πατρίδα τους, μακριὰ ἀπὸ τὴν στοργικὴ ἀγκαλιὰ τῆς μανούλας, ἐπικρατεῖ ἡσυχία. Ἦταν ἡ ὥρα τοῦ ὕπνου. Τὰ ὄχρα προσωπάκια τῶν παιδιῶν εἶχαν μιὰ ἔκφραση φόβου καὶ πόνου. Ἀξαφνα ἓνα σιγανὸ μурμουρίσμα τάραξε τὴν ἐπιβλητικὴ ἡσυχία. Ὁ Γιάννης, τὸ μεγαλύτερο ἀγόρι, μιλοῦσε στὸν πλαϊνὸ του.

— Πρέπει νὰ φύγουμε ἀπὸ δῶ μιὰ ὥρα ἀρχήτερα. Κοντεύουν νὰ μᾶς κάνουν νὰ πιστέψουμε ὅτι δὲν εἶμαστε ἑλληνόπουλα. Κοντεύουν νὰ μᾶς κάνουν κουκουέδες, ἔλεγε ὁ ἕνας.

— Καὶ μόνο γι' αὐτό; εἶπε ὁ ἄλλος. Πρέπει νὰ φύγουμε καὶ γιὰ ἄλλους ἀκόμη λόγους. Ἀφήνω ποῦ κοντεύουμε νὰ πεθάνουμε τῆς πείνας. Μὰ τὸ χειρότερο εἶναι πὼς οἱ καρδιές τῶν παιδιῶν ἄρχισαν νὰ γίνονται σκληρὰ.

— Ἀλήθεια!

— Ζώντας μὲ τὴ σκληρότητα ποῦ μᾶς φέρονται αὐτοί, γίνονται κι' αὐτοὶ κακοὶ καὶ στὴν καρδιά τους φωλιάζει τὸ μίσος· εἶδες τὸ πρόσωπο τοῦ Νίκου τί χαρὰ παίρνει ὅταν βλέπει ν' ἀφήνουν νηστικό ἓνα παιδί γιὰ τμωρία; Θὰ μᾶς χαλάσουν τὸν χαρακτήρα. Ἀχ, πρέπει νὰ σώσουμε αὐτὰ τὰ παιδιά, ἐμεῖς ποῦ εἶμαστε πιὸ μεγάλοι. Νὰ στὸ πῶ ὀρθὰ-κοφτὰ: πρέπει νὰ φύγουμε.

Αὐτὸ τὸ «πρέπει νὰ φύγουμε» τὸ τόνισε πολὺ ὁ Παναγῆς—ἔτσι τὸ ἔλεγαν τὸ δεύτερο ἀγόρι.

Κι' ἀλήθεια. Ὅλοι ἤθελαν νὰ φύγουν. Νὰ ζήσουν ἐλεύθερα σὰν τὸ πουλάκι ποῦ πετᾷ ἀμέριμνα ἀπὸ κλαδί σὲ κλαδί γιὰ νὰ τραγουδήσει. Μὰ καὶ ποῖος δὲν θέλει νὰ εἶναι ἐλεύθερος. Μπορεῖ νὰ ζήσει κανεὶς χωρὶς λεφτεριά;

Σιγὰ-σιγὰ ἄρχισε νὰ ξημερώνει. Καὶ μὲ τὸ ξημέρωμα ὅλα τὰ παιδιά σηκώθηκαν. Ντύθηκαν. Φάγανε τὸ «πρωῖνό» τους. Κι' ἂν ἔλειπε δὲν θάχαν καὶ πολὺ νὰ ζημιωθοῦν. Πῶς θὰ ἤθελαν νὰ παίξουν καὶ νὰ εὐχαριστηθοῦν τὴν πρωῖνὴ δροσοῦλα! Ἀλλὰ δὲν εἶχαν τέτοιο δικαίωμα. Ἔπρεπε νὰ δουλέψουν. Καὶ γιὰ ποιούς; Γιὰ τοὺς ἐχθροὺς τους.

Μὰ τὸ πρωὶ ἐκεῖνο δὲν εἶχαν ὀ-

ρεξη γιὰ δουλειά. Κάτι τοὺς ἀπασχολοῦσε.

— Ὅλα ἦταν ἀνήσυχια. Καὶ δὲ μπορούσαν καὶ πολὺ νὰ τὸ κρύψουν. Τῶχαν πάρει πιὰ ἀπόφαση. Εἶχαν ἔτοιμα τὰ σχέδια. Κάθε παιδί εἶχε κρατήσει καὶ κάτι ἀπὸ τὸ συσσίτιο δύο-τριῶν ἡμερῶν. Ἄλλος λίγο ψωμί, ἄλλος λίγες ἑληές καὶ καθέννας τέλος πάντων ἔτι μπορούσε. Τὴν ἄλλη νύχτα θὰ ἔφευγαν. Ἡ λαχτάρα τους νὰ δοῦν τ' ἀγαπημένα ἀκρογιαλῖα τῆς Πατρίδας, νὰ δοῦν τὴν καλὴ μητέρα τους, τὸ φτωχικό τους χωριό, τοὺς ἔδινε διπλὴ δύναμη. Ὁ Γιάννης κι' ὁ Παναγῆς τὰ δύο γενναῖα ἀγόρια θὰ εἶχαν τὴν ἀρχηγία. Καὶ πραγματικά. Τὴν ἄλλη νύχτα ἔφυγαν. Μὰ δὲν εἶχαν ξεχάσει, προτοῦ φύγουν νὰ παρακαλέσουν τὸν καλὸ μας Θεὸ νὰ τοὺς βοηθήσει. Κι' ὁ καλὸς Θεὸς ἔβαλε τὸ χέρι του. Τοὺς προστάτησε στὴ φυγὴ τους. Καὶ μὲ τίς καρδιές γεμάτες πίστη στὸ Θεὸ ξεκίνησαν ἀφοβα σὰν ἑλληνόπουλα.

ΝΙΚΗ ΜΕΤΑΞΑ

(Μαθήτρια «Μαρσαλείου» Δ' Τάξη)

Ἡ Ἑλλάδα δὲν πεθαίνει

Ξανακούω καθημερινῶς τοὺς ἠρωϊσμοὺς τῶν παιδιῶν μας καὶ μέσα στὸ μυαλό μου σὰν κινηματογραφικὴ ταινία ξαναζωντανεύουν οἱ παλαιοὶ ἥρωες τῆς ἀρχαίας Ἑλλάδας. Ὁ Λεωνίδας στὶς Θερμοπύλες, ὁ Διάκος, ὁ Κολοκοτρώνης, ὁ Παπαφλέσσας καὶ τόσες ἄλλες τιμημένες χιλιάδες ἠρώων. Καὶ ποιά πατρίδα ἔχουν; Τὴν Ἑλλάδα. Πῶς λοιπὸν μιὰ πατρίδα ποῦ ἔχει τέτοια παιδιά νὰ δεχτῆ ἐπάνω της τὸν βάρβαρο ἐχθρὸ νὰ τὴν μαστιγῶν καὶ νὰ τὴν ποτίζη ὥρα τὴν ὥρα τὸ θανατηφόρο δηλητήριο τοῦ θανάτου; Καὶ βέβαια «ὄχι». Γι' αὐτὸ τὴν ἀντικρύζουμε ἀπὸ κάθε αἱματωβαμένο της ἀγῶνα νὰ βγαίνει νικήτρια.

Μέσα ἀπὸ τοὺς καπνοὺς, τοὺς κρότους καὶ τὰ βόλια, νὰ βγαίνει αἱματωμένη, καὶ ξεσπισμένη ἀλλὰ νικήτρια. Τὰ παιδιά ποῦ γεννησε εἶναι ἀξία νὰ τρέξουν νὰ ριχτοῦν στὴ φωτιά ἀρκεῖ νὰ τὴν βγάλουν ἀπὸ τὸ καζάνι τῆς Κολάσεως. Καὶ πρῶτος καὶ καλύτερος ὁ Λεωνίδας στὶς Θερμοπύλες ποῦ διαλάλησε τὸ «Μωλὸν λαβέ» δηλαδὴ «ἔλα νὰ τὰ πάρης».

Ὁ Διάκος στὴν Ἀλαμάννα ἐνῶ φηνόταν ζωντανὸς στὴ σούβλα δὲν ἔχυσε ἓνα δάκρυ λύπης παρὰ τραγουδοῦσε «τὸ γιὰ δὲς καιρό...!» Καὶ ἔτσι τὸ αἱματωβαμένο χῶμα σκέ-

πασε τὰ μαχόμενα παιδιά της.

Καὶ νὰ ἡ Ἑλλάς προβαίνει καταλυπημένη μὲ λίγα ἄνθη στὴν αἱματωβαμένη ποδιά της, καὶ μὲ βουρκαωμένα μάτια γονατίζει ἔμπρὸς στὰ μνήματα καὶ σκορπᾷ λίγα ἄνθη. Ἔτσι ἡ Ἑλλάδα μέσα ἀπὸ αἰῶνες ποῦ εἶναι ὑποδουλωμένη ἀναιώνεται καὶ πάλι καὶ πάντοτε θὰ εἶναι ἀθάνατη.

ΙΩΑΝΝΗΣ ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ

(Μαθητὴς τῆς Στ' τάξεως τοῦ Δημοτικοῦ Παιδοπόλεως «Ἅγιος Ἀλέξανδρος»)

Ἐλευθερώστε τ' ἀδέρφια μας

Εἶμαι κι' ἐγὼ ἓνα παιδί ἀπὸ ἐκεῖνα ποῦ ἔφυγαν τρομαγμένα ἀπ' τὰ χωριά τους, ἀφοῦ πρῶτα τὰ εἶδαν νὰ καταστρέφονται καὶ νὰ ἐρημώνονται.

Φύγαμε ἀπὸ τὴ φώλιά μας ὅπως τὰ κυνηγημένα πουλιά. Ἀφήσαμε τὸ σπιτάκι μας, τὰ καλά μας, τὴν ἡσυχία τοῦ ὁμορφου χωριοῦ μας, τ' ἀμπέλι μας, τὸ χωράφι μας καὶ μὲ τὸ δάκρυ στὰ μάτια πήραμε τὸ δρόμο τῆς προσφυγιάς. Πολλὰ παιδιά εἶδαν τοὺς δικούς τους νὰ σφάζονται. Ἀκουσαν τὸ στεναγμὸ καὶ τὸ θρήνο. Εἶδαν τὸ αἶμα νὰ κυλᾷ.

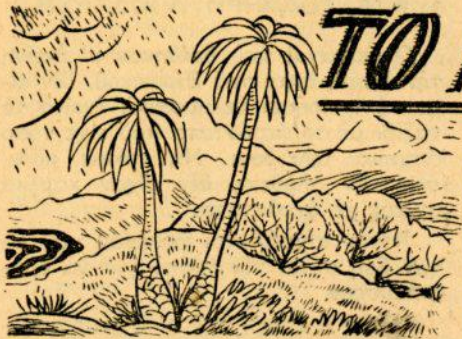
Ἄν μέναμε ἐκεῖ θὰ μᾶς ἄρπαζαν μέσα ἀπὸ τὴν ἀγκαλιὰ τῆς μάνας μας καὶ θὰ μᾶς ἔστελναν σ' ἄλλες χώρες, ὅπως τὸ ἔκαναν σὲ πολλὰ χωριά τῆς πατρίδας μας. Θὰ μᾶς ἔκαναν νὰ μισήσουμε τὴν Ἑλλάδα. Θὰ μᾶς ἔδιωξαν ὅπλο καὶ μαχαίρι γιὰ νὰ τὴν χτυπήσουμε. Μὰ ἐμεῖς ἀγαποῦμε τὴν Πατρίδα μας. Καὶ γι' αὐτὸ φύγαμε. Καὶ ἡ Μεγάλη μας αὐτὴ Μάνα, μᾶς πήρε στὴν ἀγκαλιὰ της. Ἐφτιαξε γιὰ μᾶς τίς Παιδοπόλεις. Μᾶς τὰ δίνει ἐκεῖ ὅλα. Ψωμί, φαγητό, ροῦχα, κρεβάτι, σχολεῖο, συμβουλές, ἀγάπη.

Μὰ αὐτὴ μας τὴ χαρὰ τὴ θολώνει ἡ σκέψη ὅτι, ἄλλα μας ἀδέρφια, ὀρφανὰ, μακριὰ ἀπ' τὰ σπιτὰ τους καὶ τὴν Ἑλλάδα μας, περνοῦν μαῦρες μέρες σὲ ξένες χώρες. Πονοῦμε μαζὺ τους. Γι' αὐτὸ κοντὰ σὲ σᾶς τοὺς μεγάλους φωνάζουμε κι' ἐμεῖς:

«Δώσετε πίσω τ' ἀδέρφια μας». Παρακαλοῦμε τὸ Θεό, τὸ Μεγάλο Πατέρα, νὰ ἀκούσει τὴν προσευχὴ μας καὶ νὰ ξαναφέρει τὰ ἀδέρφια μας πίσω στὴν πονεμένη μας Πατρίδα. Ἄν εἶναι τώρα πικραμένη καὶ ρημαγμένη, ἐμεῖς θὰ τὴν ξανακάνουμε δυνατὴ καὶ μεγάλη.

ΚΩΝ. ΧΡΥΣΙΚΟΣ

(Τρόφιμος Παιδοπόλεως «Ἅγιος Νικόλαος» Λαμία)

ΤΟ ΝΗΣΙ ΤΟΥ ΜΥΣΤΗΡΙΟΥ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Ι

ΜΕΣΑ ΣΤΟΝ ΑΝΕΜΟΣΤΡΟΒΙΛΟ

— Άνεβαίνουμε;
— Όχι. Τò αντίθετο. Κατεβαίνουμε!
— Κάτι χειρότερο μάλιστα. Πέφτομε!

— Πέφτομε; Πετάξτε κι' άλλη σαβούρα στη θάλασσα!

— Άδειάσαμε και τόν τελευταίο σάκκο. Τί άλλο να πετάξωμε κύριε Σμίθ;

— Σαν να μου φαίνεται πως τò αερόστατο ανεβαίνει κάπως!

— Όχι! Κάνεις λάθος. Δεν ανεβαίνει πιά.

— Άκούστε! Τί να είναι αυτή ή βουή κάτω από τò καλάθι;

— Είναι ó óκεανός.. Τά κύματα του óκεανού..

Οί έπιβάτες του αεροστάτου άθελά τους έρίγησαν. Η θέση τους ήταν άπελπιστική. Ο άνεμοστρόβιλος έκανε τò αεροσκάφος να στριφογυρίζη σαν ξερόφυλλο που τò συνεπαίρνει ó άνεμος. Και από κάτω, άπλωνόταν ή φοβερή έκταση του μανιασμένου Ειρηνικού óκεανού. Νά ήταν τουλάχιστον σίγουροι πως θα μπορούσαν να σταθούν στον άέρα; Δυστυχώς! Άπό κάποια σχισμή που ήταν άδύνατο να την ανακαλύψουν και να την διορθώσουν, τò πολύτιμο άέριο με τò όποιο ήταν γεμάτο τò μπαλότι του αεροστάτου, ξέφευγε όλοένα. Και θα έφτανε μιá στιγμή που θα έπεφτε με τούς έπιβάτες του στη θάλασσα...

Ο πρωτοφανής τυφών που ανατάραζε τόν óκεανό επί έξη μέρες, από τις 18 ως τις 26 Μαρτίου, είχε προκαλέσει στις άκτες της Άμερικής προς τόν Ειρηνικό, φοβερές καταστροφές. Δάση όλόκληρα είχαν ξεριζωθή, χωριά γκρεμιστήκαν σαν από σεισμό, όι άγκυρες τών πλοίων κόβονταν και ή μανιασμένη θάλασσα έρριχνε τά σκάφη στους βράχους όπου γίνονταν κομματία... Σε μερικά παραλιακά μέρη πάλι, συνέβαινε κάτι τò τρομερό. Άπό τόν óκεανό είχε έρθει ένα κύμα ψηλό σαν καμπαναριό, και σκέπασε τά πάντα: Σπίτια κι' ανθρώπους. Οί έλάχιστοι κάτοικοι που είχαν γλυτώσει, έλεγαν πως δεν υπήρχε θέαμα

πιό τρομακτικό από τò θεώρατο κύμα που πλησίαζε στην άκτή.

Και μέσα σ' όλο αυτό τò κακό, τò μικρό αερόστατο, συνέχιζε τήν πορεία του έπάνω από τόν Ειρηνικό, με τούς πέντε του έπιβάτες. Η μάλλον με τούς έξη, γιατί στο αερόστατο βρισκόταν κι' ένας σκύλος.

Ο άνεμοστρόβιλος τò είχε άρπάξει και τò πήγαινε στριφογυρίζοντας τò, με μιá ταχύτητα 170 χιλιομέτρων τήν ώρα. Οί έπιβάτες γερά κρατημένοι από τά σκοινιά, δέ μπορούσαν να δούν τίποτα. Πυκνή καταχνιά τούς έκρυβε τά πάντα. Ζούσαν μέσα σ' αυτόν τόν πόλεμο τών στοιχείων χωρίς να ξέρουν ούτε που βρίσκονται ούτε που πάνε.

Θά πρέπει να έρχονταν από πολύ μακριά, άφου ή ήμέρα που αναγκάστηκαν να ρίξουν όλη τή σαβούρα τους στη θάλασσα ήταν ή 25 Μαρτίου και ó τυφών είχε άρχισι στις 18..

Θά πρέπει να είχαν μείνει στο αερόστατο περισσότερο από πέντε μέρες..

Τò περίεργο είναι, πως όσο βρίσκονταν πολύ ψηλά, δεν ύπόφεραν πολύ από τή θύελλα. Τους είχε πάρει και τούς έστροβίλιζε χωρίς να τούς τραντάξη. Και μέσα στην καταχνιά δεν έβλεπαν τίποτα και δεν άκουγαν τίποτα..

Μόνο όταν άρχισαν να κατεβαίνουν άκουσαν να λυσομανάη κάτω άπ' τò καλάθι ó óκεανός και κατάλαβαν τόν φοβερό κίνδυνο που τούς άπειλούσε.

Θά πρέπει να ήταν τρελλοί εκείνοι όι άνθρωποι — τέσσερις άνδρες κι' ένα παιδί — για να τολμήσουν να ξε-

κινήσουν με τέτοια κακοκαιρία. Γιατί τά προμηνύματα του τυφώνα είχαν άρχισι πολλές μέρες πριν. Έκτός αν κάποιος πολύ σοβαρός λόγος τούς είχε άναγκάσει να φύγουν, άδιαφορώντας για τόν καιρό..

Όπως κι' αν είναι, εκείνη τήν ήμέρα ó καιρός ήταν καλύτερος. Φυσούσε βέβαια άκόμη κι' ή καταχνιά δεν είχε διαλυθή, αλλά ήταν φανερό πως ή θύελλα είχε πιά κοπάσει. Άν δεν είχαν τήν κακοτυχία να σκιστή τò μπαλότι του αεροστάτου, θα μπορούσαν να έλπίζουν πως θάφταναν κάποτε στη στεριά.. Όπως ήταν όμως τά πράγματα, μόνο ένα θαύμα θα μπορούσε να τούς σώση. Τò μπαλότι του αεροστάτου που άδειάζε, δεν είχε πιά σφαιρικό σχήμα. Άρχισε να μοιάζει με άχλάδι.

Και χωρίς άποτέλεσμα προσπαθούσαν να διακρίνουν μέσα στον άπεραντο óκεανό τήν κορυφή ενός βουνού, τò κατάρτι ενός πλοίου! Όσο διαλυόταν ή καταχνιά, δεν έβλεπαν παρά τόν ούρανό να άκουμπά στην θάλασσα, σ' όλη τή γραμμή του όρίζοντα.

Ήταν χαμένοι!

— Πετάξτε τά πάντα στη θάλασσα! Μην κρατήσετε έπάνω σας ούτε τὰ πιό άναγκαία. Κι' ó Θεός βοηθός!

Αυτή τή διαταγή έδωσε με σταθερή φωνή, ένας από τούς έπιβάτες που φαινόταν πως ήταν ó άρχηγός. Και όι άλλοι ύπάκουσαν χωρίς να συζητήσουν.

Όπλα, πολεμοφόδια, τρόφιμα, όλα έπεσαν στη θάλασσα.

Τò αερόστατο ύψώθηκε λίγο. Η ώρα ήταν μιá μετά τò μεσημέρι.

Ο άέρας που φυσούσε δυνατά, όλο έσπρωχνε τò αεροσκάφος με μεγάλη ταχύτητα προς τά δυτικά, κι' αυτό έμπόδιζε κάπως τò πέσιμό του.

Κατά τις τρεις όμως, είχαν πέσει τόσο, που πετούσαν σχεδόν έπάνω από τά κύματα που όι κορυφές τους τούς έδρεχαν.

— Δεν έχουμε πιά τίποτα να πετάξωμε κύριε Σμίθ! είπε κάποιος.

— Πώς! Τά χρήματα! Δέκα χιλιάδες χρυσά φράγκα.

Όταν πέταξαν τούς σάκκους με τά χρήματα στη θάλασσα, τò αερόστατο ύψώθηκε λίγο.

— Και τώρα, θα πετάξωμε τò καλάθι, είπε εκείνος που τόν έλεγαν Σμίθ. Δέ μās χρειάζεται πιά.

— Λαμπρή ιδέα!

— Θα πιαστούμε από τά σκοινιά!

Βρήκαν μεγάλες πεταλίδες που τις ξεκόλησαν άπ' τά βράχια...

ΜΙΑ ΤΟΛΜΗΡΗ ΑΠΟΔΡΑΣΗ

Οί ναυαγοί που βρέθηκαν σ' εκείνη την έρημη άκτῆ του Ειρηνικού, δὲν εἶχαν ἐπιχειρήσει θεληματικὰ ἐκείνο τὸ ταξίδι μετὰ τὸ ἀερόστατο που εἶχε τόσο ἄσχημα τελειώσει. Νὰ ποῦμε μάλιστα τὴν ἀλήθεια, δὲν εἶχαν καμμιά σχέση μετὰ ἀερόστατα.

Ἦταν αἰχμάλωτοι πολέμου που εἶχαν βρῆ αὐτὸν τὸν τρόπο γιὰ νὰ δραπέτευσουν.

Ἦταν ἡ ἐποχὴ που οἱ Βορειοαμερικανοὶ ἔκαναν πόλεμο μετὰ τοὺς Νοτιοαμερικανούς, γιατί οἱ πρώτοι ἤθελαν νὰ ἐπιτύχουν τὴν κατάργηση τῆς δουλείας. Ἐκείνα τὰ χρόνια, (1861) οἱ δυστυχισμένοι μαύροι που εἰδικὰ πλοῖα τοὺς ἔφερναν ἀπὸ τὴν πατρίδα τοὺς τὴν Ἀφρικὴ γιὰ νὰ δουλέψουν στὶς φυτεῖες τῶν Ἀμερικανῶν, δὲν ἦταν ἐλεύθεροι. Ἦταν δούλοι. Τοὺς ἀγόραζαν καὶ τοὺς πουλοῦσαν στὸ παζάρι, ὅπως ἀγοράζονται καὶ πουλιόνται σήμερα τὰ ζῶα, κι' ὁ ἀφέντης τοὺς χωρὶς νὰ δώσῃ λογαριασμό σὲ κανέναν, εἶχε δικαίωμα νὰ τοὺς κἀνῃ ὅτι θέλῃ! Οἱ Βόρειοι Ἀμερικανοί, λοιπόν, πρότειναν νὰ καταργηθῇ ἡ δουλεία, οἱ Νότιοι ἀρνῆθησαν νὰ τὸ δεχτοῦν, κι' αὐτὸ ἔδωσε ἀφορμὴ σ' ἕναν πόλεμο που κράτησε περισσότερον ἀπὸ τέσσερα χρόνια (1861—1865). Στὸ τέλος ὁμως νίκησαν οἱ Βόρειοι, κι' ἔτσι τὸ δίκαιο θριάμβεψε ὅπως πάντα. Στὴν Ἀμερικὴ ἀπὸ τότε ὅλοι οἱ ἄνθρωποι εἶναι ἐλεύθεροι, εἴτε λευκοὶ εἶναι, εἴτε μαύροι.

Ὁ Κύρος Σμίθ ἦταν Βορειοαμερικανός, καὶ πολεμοῦσε μετὰ τὴν παράταξη που ἤθελε τὴν κατάργηση τῆς δουλείας. Ἦταν μηχανικός, ἕνας ἐπιστήμονας ἀπὸ τοὺς σπάνιους, ἕνας ἀληθινὸς σοφός. Σ' αὐτὸν ἡ κυβέρνηση εἶχε ἀναθέσει τὴν διεύθυνση τῶν σιδηροδρόμων που εἶχαν τότε στρατηγικὴ σημασία σ' ἐκείνον τὸν πόλεμο. Ἦταν ἕνας γνήσιος τύπος Βορειοαμερικανοῦ, ἀδύνατος, ψηλός, γεροδεμένος, μετὰ ὠραία κανονικὰ χαρακτηριστικά. Ἦταν ἕνας μηχανικός που ἤξερε νὰ ἐργαστῆ καὶ σὰν ἀπλὸς ἐργάτης. Καὶ σ' αὐτὸ θύμιζε κάποιους στρατηγούς που μ' ὅλη τους τὴ δόξα, μένουσαν ἀπλοὶ σὰν φαντάροι. Ἦταν ἕνας ἄνθρωπος που συνεδιάζε τὸ πρακτικὸ πνεῦμα μετὰ τὴ σκέψη, καὶ ἤξερε νὰ τὰ βγάλῃ πέρα καὶ στὴν πιὸ δύσκολη περίπτωση. Ἦ ἐξυπνάδα, ἡ θέληση κι' ἡ ἱκανότητα ἦταν τὰ κυριώτερα χαρακτηριστικά του κ. Σμίθ, που εἶχε γιὰ σύνθημα στὴ ζωὴ του αὐτὲς τίς φράσεις: «Δὲν ἔχω ἀνάγκη νὰ ἐλπίζω γιὰ νὰ ἐπιχειρήσω κάτι, οὔτε νὰ ἐπιτύχω γιὰ νὰ συνεχίσω μ' ἐπιμονὴ αὐτὸ που ἀποφάσισα νὰ κἀνω».

Ὁ Κύρος Σμίθ, δὲν ἦταν μονάχα σπουδαῖος μηχανικός, μὰ καὶ γεναί-

—Τὸ σκυλί θὰ τὸ στερεώσωμε στὸ φιλέ.

Χωρὶς δευτέρη συζήτηση τὸ βαρὺ καλάθι λύθηκε κι' ἔπεσε στὴ θάλασσα.

Εἶναι γνωστὸ πόσο εὐαίσθητη ἰσοροπία ἔχουν τ' ἀερόστατα. Κι' ἀπὸ τὸ πιὸ μικρὸ βάρος νὰ ἐλαφρωθοῦν, παίρνουν φόρα πρὸς τὰ ἑπάνω. Ἔτσι, ἀφοῦ πέταξαν τὸ καλάθι, ἔμειναν στὰ ὕψη κάπου δυὸ ὥρες..

Ὅπως ὁμως ἦταν φυσικὸ, ἄρχισαν νὰ ξαναπέφτουν.

—Τώρα δὲ μένει παρὰ νὰ πέσωμε κι' ἐμεῖς, εἶπε κάποιος.

—Κάναμε ὅτι ἦταν δυνατόν, ἐπρόθεσε ὁ κ. Σμίθ.

Ἄς γίνῃ τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ!

Ξαφνικὰ τὸ σκυλί που ἦταν μπλεγμένο στὸ φιλέ κοντὰ στὸν ἀφέντη του, ἄρχισε νὰ γαυγίζει.

—Ὁ Τὸπ κάτι θὰ εἶδε εἶπε κάποιος.

Καὶ τὴν ἴδια στιγμὴ, ἕνας ἄλλος φώναξε.

—Στεριά! Στεριά!

Ὅλοι πιάστηκαν γερά ἀπὸ τὰ σκοινιά, καὶ προσπάθησαν νὰ διακρίνουν ἐκεῖ που τοὺς ἔδειχνε ὁ συνταξιδιώτης τους, τὴν ἀχνὴ γραμμούλα που μόλις μαύριζε στὸν ὀρίζοντα, καὶ που συμβόλιζε γι' αὐτοὺς τὴ σωτηρία..

—Ἄν τὸ ἀερόστατο δὲν πέσῃ στὸ μεταξύ, κι' ἂν ὁ ἄνεμος ἐξακολουθῇ νὰ μᾶς σπρώχνῃ μετὰ τὴν ἴδια δύναμη, θὰ εἴμαστε ἐκεῖ σὲ καμμὴν ὥρα.

Μιά ὥρα! Θὰ μπορούσε τὸ ἀερόστατο νὰ κρατηθῇ στὸν ἀέρα μιὰ ὥρα ἀκόμη;

Ἦταν ζήτημα!

Τώρα που ἡ γῆ ἦταν κοντά, τώρα που ὑπῆρχε ἔστω καὶ μιὰ μικρὴ ἐλπίδα νὰ σωθοῦν, ἡ ἀγωνία τους ἦταν μεγαλύτερη.

Γιὰ μιὰ στιγμὴ εἶχαν νομίσει πῶς ἦταν χαμένοι, καὶ τὸ εἶχαν πάρει ἀπόφαση. Μάλιστα, ὁ καθένας τους μυστικά, ἔκανε κι' ὅλας τὴν προσευχὴ του.. Τώρα ὁμως ἐβρισκαν πῶς ἦταν πολὺ σκληρὸ νὰ πιγιοῦν λίγα μέτρα πιὸ πέρα ἀπὸ τὴ στεριά.. Ὅλων τὰ βλέμματα καρφώθηκαν στὸ ξεφούσκωτο μπαλόνι τοῦ ἀεροστάτου που ἦταν ἐλεεινὰ ζαρωμένο. Ἄν μπορούσαν νὰ τὸ φουσκώσουν μετὰ τὴν πνοὴ τους, πόσο ἀλήθεια θὰ φουσοῦσαν!

Ἦταν ἀπὸ μισὴ ὥρα, ἄρχισαν νὰ ξεχωρίζουν καθαρὰ θουνὰ καὶ θράχους. Ἦταν ὁμως φανερὸ πῶς τὸ ἀερόστατο δὲν ἄντεχε πιὰ. Τὰ κύματα ἄρχισαν κιόλας νὰ τοὺς βρέχουν..

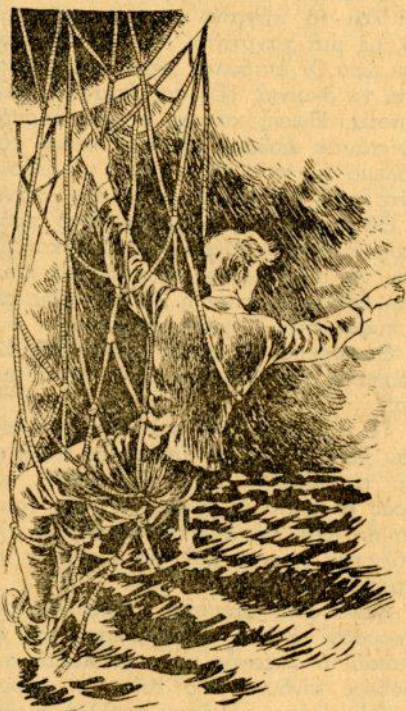
Ξαφνικὰ, μιὰ πλευρὰ τοῦ μπαλονιοῦ βούλιαξε, κι' ἔκανε βαθούλωμα — ὅπως ἕνα τόπι που ἔχει τρύπα— καὶ ὁ ἀέρας φυσώντας στὸ βαθούλωμα, ἔκανε τὸ ἀερόστατο νὰ προχωρῇ σὰν βάρκα.

Δὲν ἦταν ἀπίθανο νὰ φταναν ἔτσι στὴν στεριά!

Ἦταν κιόλας ἀρκετὰ κοντά, ὅταν ἕνα μανιασμένο κύμα χτύπησε μετὰ λύσ-

σα τὸ ἀερόστατο, που τινάχτηκε καὶ ὑψώθηκε ἀπότομα σὰν νὰ εἶχε ἐλαφρωθῇ ἀπὸ τὸ βάρος του. Ἡ ἴδια κραυγὴ ἀγωνίας βγήκε ἀπὸ τὰ στήθη ὄλων! Ὅμως τὸ ἀερόστατο, στροβιλίζοντας πέταξε γιὰ λίγο παράλληλα πρὸς τὴν ἀκτῆ που τώρα ἦταν λίγα μέτρα πιὸ πέρα, κι' ἔπειτα μετὰ μερικὰ ἀπότομα τινάγματα, πήγε κι' ἔπεσε στὴν ἄμμο..

Οἱ ἐπιβάτες βοήθησαν ὁ ἕνας τὸν ἄλλον νὰ ξεμπλέξουν ἀπὸ τὰ σκοινιά. Τὸ ἀερόστατο, ἐλεύθερο πιὰ κύλησε λίγο πιὸ πέρα, κι' ἔπειτα, καθὼς τὸ πήρε ὁ ἄνεμος, στριφογύρισε λίγο σὰν πουλὶ πληγωμένο στὰ φτε-

— Στεριά!... στεριά!...!

ρούγια, κι' ἔπεσε στὴ θάλασσα ὅπου τὸ σκέπασαν τὰ κύματα..

Στεριά! Ἡ πολυπόθητη στεριά! Μὲ πόση χαρὰ θὰ πατοῦσαν τὴν ἄμμο τῆς ἀκρογιαλίας οἱ πολύπαθοι ταξιδιώτες ἄν..

Γιατί ἦταν κι' ἕνα «ἄν» που τοὺς γέμιζε ἀγωνία.

Ὅταν ξέκίνησαν, ἦταν μέσα στὸ ἀερόστατο πέντε ἄνθρωποι κι' ἕνας σκύλος.

Στὴν ἀκρογιαλιὰ ὁμως οἱ ναυαγοὶ ἀπὸ τὸν οὐρανὸ ἦταν μόνον τέσσερις..

Τὸν πέμπτο τὸν εἶχε πάρει τὸ κύμα, μαζί μετὰ τὸ σκύλο.

Δὲν ἦταν ὁμως ἄνθρωποι που χάνουν εὐκόλα τὸ θάρρος τους. Αὐτὸ τὸ εἶχαν δεῖξει, καὶ μετὰ τὸ παραπάνω!

—Θὰ τὸν βροῦμε! Θὰ τὸν σώσουμε! Ἦσως ν' ἀγωνίζεται νὰ φτάσῃ στὴν ἀκτῆ κολυμπώντας, εἶπε κάποιος ἀπὸ τοὺς τέσσερις.

Ἦταν σὰν νάλεγε αὐτὸ που εἶχαν στὸ μυαλό τους ὅλοι!

ος πολεμιστής. Είχε λάβει μέρος στις σπουδαιότερες μάχες που είχε δώσει ο στρατηγός Γκράντ, ο θρυλικός στρατηγός των Βορείων. Έκατο φορές κινδύνεψε να σκοτωθεί, ή να πιασθή αιχμάλωτος. Άλλά ή τύχη βοηθάει τους τολμηρούς και τους γενναίους, γι' αυτό και κατώρθωσε να σώζεται κάθε φορά. Όστόσο, τις μέρες που ο στρατηγός Γκράντ πολιορκούσε την πόλη Ρίτςμοντ που ήταν στα χέρια των Νοτίων, ο Κύρος Σμίθ πληγώθηκε σε μια από τις άμυνας που γίνονταν αδιάκοπα στα προάστια της πόλης, και πιάστηκε αιχμάλωτος.

Την ίδια μέρα έπεφτε στα χέρια των Νοτίων κι' ένας άλλος σπουδαίος Βόρειος: ο Γεδεών Σπίλετ, ο ανταποκριτής του «Κήρυκος της Νέας Υόρκης» που ήταν ή πιο σημαντική έφημερίδα της εποχής.

Ο Γεδεών Σπίλετ ήταν ένας δημοσιογράφος με μεγάλη αξία, που έμοιαζε πολύ στον χαρακτήρα με τον διάσημο Άγγλο δημοσιογράφο Στάνλεϋ, που πήγε άπεσταλμένος από την έφημερίδα του στα βάθη της Άφρικής για ν' ανακαλύψει τον έξερυστη Λίβινγκστον που είχε εξαφανιστή.

Ο Γεδεών Σπίλετ με τις ανταποκρίσεις του, έδειχνε έμπράκτως τί σπουδαίες υπηρεσίες μπορεί να προσφέρει ή δημοσιογραφία, όταν ο δημοσιογράφος είναι τίμιος, ίκανός, άκούραστος κι' άτρόμητος. Είχε γυρίσει όλο τον κόσμο. Είχε δη τα πάντα. Τίποτα δέν τον φόβιζε. Κι' όπως ήταν πολεμικός ανταποκριτής, πέρασε όλο τον πόλεμο στην πρώτη γραμμή, κρατώντας το περιστροφικό με το ένα χέρι, και το σημειωματάριο του δημοσιογράφου με τ' άλλο. Όταν χρειαζόταν, ήξερε να πιάσει το τουφέκι και να πολεμήσει. Και την άλλη στιγμή, ενώ οι σφαίρες σφύριζαν γύρω του, αυτός καθισμένος επάνω σ' ένα κανόνι, κρατούσε σημειώσεις για τή μάχη, ή έκανε σκίτσα, για να τα στείλει στην έφημερίδα του.

Ήταν ένας άνδρας ψηλός, άθλητικός, με ξανθές φαβορίτες και γερούς ώμους. Το πρόσωπό του ήταν ήλιοκαμένο, το βλέμμα του ζωηρό —βλέμμα δημοσιογράφου. Ήξερε να δλέπη μέσα σε δυο δευτερόλεπτα ότι οι άλλοι θα χρειαζόνταν ίσως άρες για να αντίληθούν.

Λίγο πριν τον αιχμαλωτίσουν, όρθιος μέσα στις σφαίρες και τα βλήματα, σημείωνε στο σημειωματάριό του τις έντυπώσεις του. Οι τελευταίες λέξεις που πρόφτασε να γράψει, ήταν... «... αυτή τή στιγμή ένας Νότιος με σημαδεύει με το τουφέκι του και...»

Και πυροβόλησε, μα δέν πέτυχε τον Σπίλετ!

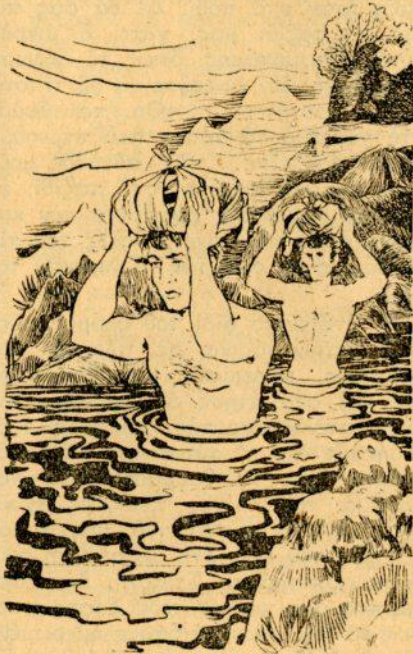
Τό όπλο του είχε πάθει άφλογιστία. Δέν είπαμε πως ή τύχη βοηθάει τους γενναίους; Έτσι ο Σπίλετ σώθηκε

βέβαια, αλλά πιάστηκε αιχμάλωτος.

Ο Κύρος Σμίθ κι' ο Γεδεών Σπίλετ που δέν γνωρίζονταν, ήταν ένθουσιασμένοι που γνώρισαν ο ένας τον άλλον.

Στο Ρίτςμοντ όπου τους μετέφεραν, είχαν άρκετες έλευθερίες. Η πόλη φυλαγόταν καλά, και δέν υπήρχε φόβος να δραπετεύσουν. Ύστερα από λίγο καιρό, ή πληγή του Κύρου Σμίθ έπουλώθηκε κι' οι δυο άνδρες περνούσαν τις μέρες τους γυρίζοντας στην πόλη και συζητώντας για τα κοινά τους ιδανικά...

Σε λίγο ήρθε να συναντήσουν τον Κύρο Σμίθ, κι' ένας... έθελοντής αιχμάλωτος. Αυτός ήταν ο Νέγρος υπηρέτης του, ο Ναβουχοδονόσωρ, που

Οι δυο άνδρες προχωρούσαν περπατώντας στο νερό...

τον φώναζαν για συντομία Νάβ. Ήταν κάποτε δούλος του Σμίθ, αλλά ο μηχανικός σύμφωνα με τις άρχές του, του είχε δώσει την έλευθερία του. Ο Νάβ όμως, του ήταν πολύ άφοσιωμένος και δέν έννοούσε να άποχωριστή τον κύριο του. Τον άκολουθούσε παντού σαν σκιά, και θα ήταν έτοιμος και στη φωτιά να πέσει για το χατήρι του.

Ήταν ένας νέος ως τριάντα χρόνων με σγουρά μαλλιά και μαύρο σαν τον έβανο δέρμα. Ήταν έξυπνος, ρωμαλέος, καλόκαρδος, πάντα με το χαμόγελο στα χείλη, πάντα έτοιμος να σκοτωθή για να έξυπηρητήσουν τον αγαπημένο του κύριο. Όταν ο κ. Σμίθ πιάστηκε αιχμάλωτος, ο Νάβ κατώρθωσε με μύριες πανουργίες να μη στην πόλη και να τον συναντήσουν. Είναι άδύνατο να περιγραφή ή χαρά του κ. Σμίθ όταν είδε τον πιστό του υπηρέτη και του Νάβ που ξαναβρήκε τον κύριό του.

Όστόσο ή πολιορκία του Ρίτςμοντ

συνεχιζόταν από το στρατό του Γκράντ, κι' ή πόλη δέν έπεφτε.

Ο Σμίθ κι' ο Σπίλετ βιάζονταν να έλευθερωθούν, για να συνεχίσουν τον άγώνα στο πλευρό του στρατηγού Γκράντ. Όστόσο κοντά σ' αυτούς, κι' οι Νότιοι που ήταν κλεισμένοι στην πολιορκημένη πόλη, είχαν χάσει κίθε έπαφή με το δικό τους στρατηγό, τον Λή. Δέν ήταν τρόπος να έπικοινωνήσουν μαζί του και να του έξηγήσουν πως χρειαζόνταν το γρηγορότερο βοήθεια για να κρατηθή το Ρίτςμοντ. Τότε ένας από τους πιο φανατικούς Νότιους, που τον έλεγαν Ίωνάθαν Φόρστερ είχε μια έμπνευση: Γιατί να μη φύγει με άερόστατο, και πετώντας επάνω από τις γραμμές του Γκράντ, να πάη να συναντήσουν το στρατηγό Λή και να του έξηγήσουν την κατάσταση;

Ο άξιωματικός που διέυθυνε την άμυνα του Ρίτςμοντ, το δέχτηκε εύχαρίστως. Είχαν άλλωστε στην πόλη ένα άερόστατο. Φούσκωσαν το μπαλόνι του με άέριο, και φόρτωσαν το καλάθι με όπλα, πυρομαχικά και τρόφιμα. Μαζί με τον Φόρστερ, θα έφευγαν κι' άλλοι πέντε στρατιώτες.

Τό άερόστατο ήταν να φύγει στις 18 Μαρτίου. Άκριβώς όμως εκείνη την ήμερα, άρχισε ο φοβερός τυφών που είπαμε, κι' ή άναχώρηση άναβλήθηκε.

Τό άερόστατο δεμένο με χοντρά καλώδια, περίμενε έτοιμο στην κεντρική πλατεία της πόλης να βελτιωθή ο καιρός. Ο καιρός όμως δέν καλυτέρευε.

Τώρα, στο Ρίτςμοντ, ήταν κι' ένας άλλος Βορειοαμερικανός, ένας ναυτικός ως τριανταπέντε χρόνων, που τον έλεγαν Πένκροφ, ένα παλληκάρι που είχε ταξιδέψει σ' όλες τις θάλασσες του κόσμου. Τα γαλανά του μάτια που πάντα ήταν γελαστά, καθρέφτιζαν τον τίμιο χαρακτήρα του και την παιδιάστικη ψυχή του. Είχε έρθει στο Ρίτςμοντ για δουλειές, με τον όρφανό γιό του καπετάνιου του, που σαν έχασε τον πατέρα του ο Πένκροφ τον είχε πάρει κοντά του, και τον άγαπούσε περισσότερο κι' από παιδί του. Τό άγόρι το έλεγαν Έρμπερτ Μπράουν, και ήταν κάπου δεκαπέντε χρόνων.

Όταν, λοιπόν, έφτασε ή 19 και ή 20 του μηνός κι' ο καιρός δέν βελτιωνόταν, ο Πένκροφ άποφάσισε να πλησιάσει τον Κύρο Σμίθ, που ήταν γνωστός σ' όλους τους Βορειοαμερικανούς, και να του μιλήσει...

—Κύριε Σμίθ, του είπε, τ' όνομά μου είναι Πένκροφ κι' είμαι Βόρειος. Είχα έρθει στο Ρίτςμοντ για δουλειές κι' ο πόλεμος μ' έχει άποκλείσει μαζί μ' ένα παιδί που έχω μαζί μου. Έχω βαρεθή όμως να κάθομαι με σταυρωμένα χέρια ενώ οι δικοί μας πολεμούν.

(άκολουθεί)

Για να γνωρίσωμε τὴν ΕΛΛΑΔΑ

Ταξίδι στὴ Σπάρτη

Ὁ Φάνης ὁ ἀνηψιός μου, εἶναι ἔνα Ἑλληνόπουλο τῆς Ἀμερικῆς, πού ἔρχεται πρώτη φορά στὴν πατρίδα του. Γιὰ τὰ δεκατέσσερα χρόνια του, ξέρει τόσα πολλά, πού ξαφνιαῖζεσαι κάθε πού θ' ἀνοίξη τὸ στόμα του. Κι' ὅμως τὰ μεγάλα του μαύρα μάτια διψοῦν γιὰ γνώση. Ἀστράφτουν καθὼς σὲ κοιτάζουν, λὲς καὶ ζητοῦν ὅλη τὴν ὥρα νὰ τοὺς μάθης κάτι καινούργιο. Κι' ἂν ἀρχίσῃ τὶς ἐρωτήσεις, πρέπει νὰ ξέρης πάρα πολλά γιὰ νὰ μὴ τὰ βρῆς σκούρα μαζί του... Εἶναι τόσο περιέργος, τόσο ἀχόρταγος γιὰ τὴ μάθηση ὁ μικρὸς αὐτὸς Φάνης! Τρελλαίνεται νὰ μαθαίνει. Μά, σὰν παιδί πού εἶναι, τρελλαίνεται καὶ νὰ δείχνῃ αὐτὰ πού ἔμαθε.

Γι' αὐτὸ ὅταν ἀρχίσῃς κι' ἐσύ νὰ τὸν ρωτᾷς, μὲ τὴ σειρά σου, γιὰ ὅ,τι διδάχτηκε στὸ σχολεῖο, τὸ ροδοκόκκινο πρόσωπό του λαμποκοπᾷ ἀπὸ εὐχαρίστηση. Ξέρει πὼς δὲ θὰ μείνῃ μὲ κλειστὸ τὸ στόμα... Ἐνθουσιασμένη ἀπὸ τὴν πολυμάθεια καὶ τὴν ἐξυπνάδα του περνᾷ ὧρες μαζί του κουβεντιάζοντας καὶ δέχομαι μὲ χαρὰ τὴν παράκλησή του νὰ τὸν πάω παντοῦ, νὰ γνωρίσῃ τὴν Ἑλλάδα πού ἔμαθε ν' ἀγαπᾷ ἀπὸ τότε πού ἐνοιωσε τὴ ζωὴ.

—Λοιπὸν Φάνη θὰ πάω τὴν Κυριακὴ στὴν Ἀκρόπολη;

—Ὅχι, θεῖα μου.

—Γιατί, Φάνη; ρωτῶ ξαφνιασμένη.

—Γιατί ἔχω κάνει ἕνα παράξενο τάμα. Ἄν μοῦ ὑποσχεθῆς πὼς δὲ θὰ γελάσῃς μαζί μου, θὰ σοῦ τὸ πῶ.

—Λέγε, Φάνη, καὶ μὴ φοβάσαι...

—Θέλω τὸ πρῶτο ταξίδι μου, —τὸ πρῶτο προσκύνημά μου θὰ πρέπει νὰ πῶ καλύτερα, —νὰ γίνῃ στὸν τόπο ὅπου ὁ πατέρας μου εἶδε τὸ φῶς καὶ πού εἶναι κι' ἡ δική μου ἰδιαιτέρη πατρίδα. Θέλω ἀπ' ὅλα τὰ μέρη τῆς Ἑλλάδας νὰ γνωρίσω πρῶτα τὴ Σπάρτη.

Δὲ μπόρεσα νὰ μὴ χαμογελάσω στὸ παιδιάτικο, αὐτὸ τάμα... Ὁ Φάνης ἀπὸ παιδί, θάκουγε τὸν πατέρα του νὰ μιλῇ γιὰ τὸν τόπο του. Καὶ μὲ τὶ περηφάνεια πού θὰ μιλοῦσε! Δὲν εἶναι μικρὸ νᾶναι κανεὶς Σπαρτιάτης!

—Νὰ πού χαμογελᾷς θείτσα!

—Ἀπὸ συγκίνηση, Φάνη. Κι' ἐ-

γὼ Σπαρτιάτισσα εἶμαι, μὴ τὸ ξεχνᾷς.

—Λοιπὸν πότε φεύγουμε;

—Ἀὔριο κιάλας.

Ὅλη τὴ νύχτα τὸν ἄκουγα νὰ στριφογυρίζῃ στὸ κρεβάτι του. Ἀπ' τὴ χαρὰ του δὲν εἶχε ὕπνο... Πρὶν χαράξῃ ἦταν στὸ πόδι. Δὲ θὰ σᾶς πῶ γιὰ τὸ ταξίδι μας, γιὰτὶ ὁ μικρὸς αὐτὸς πεισματάρης, ὅπως τὸ δήλωσε στὴν ἀρχὴ δὲν ἐννοοῦσε νὰ δῆ τίποτα ἄλλο προτιήτερα... «Θὰ τὰ δοῦμε στὸ γυρισμὸ τὰ τοπία πού περνοῦμε τώρα» μοῦ εἶπε... Γι' αὐτὸ δὲ μοῦκανε καμμιά ἐρώτηση στὸ ταξίδι, μ' ὅλο πού ρουφούσε ἀχόρταγα τὸν καθάριο ἀέρα κι' ἔπιπε μ' ὄλες του τὶς αἰσθήσεις τὸ φῶς τῶν Ἑλληνικῶν τοπίων.

Τ' ἀτέλειωτο φίδι τοῦ δρόμου σύρθηκε, παιχνιδιάρικα σὲ πλαγιὲς καὶ κάμπους, γκρεμοὺς καὶ βουνοκορφές καὶ σταμάτησε σ' ἕνα λόφο ἀντίκρου στὸ κάμπο τῆς Λακωνίας. Κατεθήκαμε ἀπ' τ' αὐτοκίνητο καὶ σταθήκαμε λίγο νὰ θαυμάσωμε τὸ πανόραμά του. Λίγες πεδιάδες ἔχουν τὴν ποικιλία αὐτοῦ τοῦ μαγευτικοῦ κάμπου πού ἔχει στὴ μέση τῆς Σπάρτης. Δὲν εἶναι κάμπος, μὰ περισσότερο δάσος μπορεῖς νὰ πῆς. Μὰ ἕνα δάσος ἡμερωμένο ὅλο περβόλια καὶ φράχτες ἀνθοπλεγμένους, ρυάκια κελαριστὰ καὶ μποστάνια...

Τὶ ποικιλία στὸ πράσινο: Ζωηρὸ στὶς πορτοκαλιές — ἕνας πράσινος οὐρανός, στολισμένος μὲ ἄστρα χρυσά, τοὺς καρπούς τους—σκούρο καὶ μουντὸ στὰ κυπαρίσσια, ἀέρινο σὰν καπνισμένο στὶς ἐλιές, ἀσημόλαμπο στὶς λεῦκες.

—Τὶ γελαστὰ ποῦναι ὅλα, εἶπε ὁ Φάνης. Ἐκεῖνη ἡ ἀσημένια κορδέλλα ἀνάμεσα στὰ περβόλια, στὶς λεῦκες καὶ στὰ καλάμια, ἀριστερὰ ἀπ' τὴν πόλη, τί εἶναι; Μὴν εἶναι ὁ Εὐρώτας;

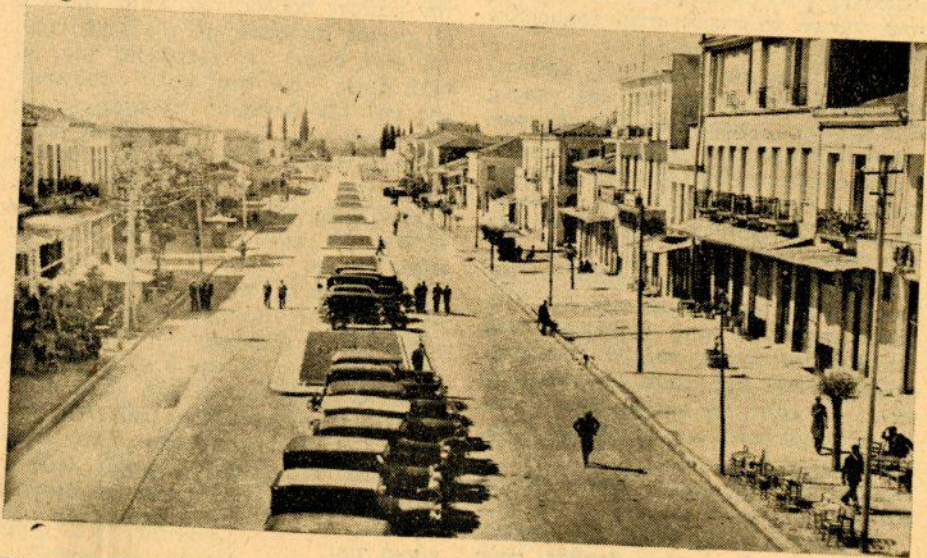
—Ναί, ὁ Εὐρώτας πού ὁ λαὸς μας τὸν λέει πατέρα τῆς Σπάρτης. Κι' ἀλήθεια στὰ δροσερὰ του νερά, στὰ ρυάκια του καὶ τὰ ποταμάκια πού τρέχουν ἀπ' ὅλη τὴ Λακωνία γιὰ νὰ πλατύουν τὴν κοίτη του, χρεωστὰ ὅλος ὁ Νομὸς τὴ μεγάλη του βλάστηση, τὴ δροσιά του, τὴν ὁμορφιά του.

—Ὁ Εὐρώτας! Ἡ Σπάρτη! ἔλεγε καὶ ξανάλεγε ὁ Φάνης μὲ τόση συγκίνηση πού ἂν τὸν κοιτοῦσα στὰ μάτια εἶμαι βέβαιη πὼς θὰ τὰ ἔβλεπα δακρυσμένα.

Μὰ ἤθελα νὰ τοῦ δώσω τὴν ἐντύπωση τῆς μοναξιάς, πού εἶναι ἀπαραιτήτη ὅταν ζῆ κανεὶς τέτοιες στιγμές.

—Ναί ὁ Εὐρώτας! Θὰ πάω αὔριο νὰ τὸν δοῦμε ἀπὸ κοντὰ, ν' ἀκούσωμε τὰ νερά του νὰ διηγούνται παλιὰς ἱστορίες... Φαντάζομαι θὰ τὴν ξέρης καλὰ τὴν παλιὰ σπαρτιάτικη ζωὴ, Φάνη.

—Καὶ βέβαια τὰ μαθαίνουμε στὸ σχολεῖο. Κι' ἐμεῖς τὰ Ἑλληνόπουλα εἴμαστε πολὺ περήφανα ὅταν οἱ ξένοι καθηγητὲς μας μιλοῦν γιὰ τὶς δόξες τῆς Ἀρχαίας Ἑλλάδας. Στὰ νερά τοῦ Εὐρώτα λούζονται οἱ νέοι τῆς Σπάρτης χειμῶνα καὶ καλοκαίρι, χωρὶς νὰ νιάζονται γιὰ τὸ κρῦο. Στὶς ὄχθες του γυμνάζονται, κορί-

Ἡ λεωφόρος Κωνσταντίνου Παλαιολόγου πού ὁδηγεῖ ἀπ' τὴ Σπάρτη στὸ Γύθειο.

τσια κι' αγόρια, ντυμένοι με τόν ίδιο κοντό χιτώνα τὸ μόνο τους φόρεμα σ' ὅλες τὶς ἐποχές. Κάτω ἀπὸ τὶς ροδοδάφνες του ἔτρωγαν τὸ «μέλανα ζωμὸ» τους καὶ τὰ καλάμια του εἶχαν στρωσίδι τους. Δίπλα στὸ ἀθάνατο αὐτὸ ποτάμι ἔτοιμαζόταν ἡ χρυσὴ νεολαία γιὰ τὰ μεγάλα πεπρωμένα τῆς Σπάρτης!

—Μπράβο, Φάνη, βλέπω πὼς διδάσκουν ὠραία τὴν ἱστορία μας στὴν Ἀμερική.

—Ναί, δὲ λέω, ἀπάντησε ὁ Φάνης, μὰ ἐγὼ εἶχα κι' ἓνα ἰδιαίτερο δάσκαλο, τὸν πατέρα. Ἐκεῖνος μετὴ λαχτάρα πού εἶχε μοῦ τὰ ἔλεγε τόσο ὠραία τόσο ζωντανὰ πού θαρρεῖς κι' εἶχε ζήσει κι' ἐκεῖνος αὐτὸ τὸν παλιὸ καιρὸ, πού κανόνιζαν τὴ ζωὴ τῆς Σπάρτης οἱ νόμοι τοῦ Λυκούργου.

—Πρὶν κατηφορίσουμε, ἀγόρι μου, κοίταξε ἀκόμη μιὰ φορά τὸ τοπίο... Δὲς τὸ μισοστέφανο τῶν βουνῶν γύρω: Τὸν Ταύγετο νοτιοδυτικά, ἀνατολικά τὰ Μενελάια καὶ πρὸ πέρα τὸν Πάρωνα. Αὐτὰ εἶναι τὸ πλαίσιο τῆς κοιλάδας τοῦ Εὐρώτα. Ὑπέροχο πλῆθος, σὲ ὑπέροχη εἰκόνα.

—Ναὶ ὁ Ταύγετος εἶναι πολὺ ἐπιβλητικὸς θεῖα, μετὴ τὶς πολλὲς του κορφές, ἄλλες χιονισμένες, ἄλλες κατάφυτες ἀπὸ ἔλατα, μετὴ τὶς σκτεινές του χαράδρες καὶ τὶς ἀπότομες πλαγιές του... Ἴδιος Πανάρχαιος γίγαντας πού φυλάγει θαρρεῖς τὸ παλιὸ μεγαλεῖο τοῦ τόπου.

—Ἡ συγκίνηση σ' ἔκανε καὶ ποιητὴ, Φάνη. Μὰ εἶναι ὦρα νὰ κατεβαίνομε. Πρέπει νάμαστε μέσα στὴν πόλη, πρὶν νυχτώση. Νὰ προφτάσωμε νὰ τὴ δοῦμε περνώντας. Ὁ θεῖός σου ὁ Βρασίδης καὶ τὰ ξαδέφια σου θὰ μᾶς περιμένουν στὴν εἰσοδο.

Ὁ ἥλιος ἔγερνε πίσω ἀπ' τὸν πολύκορφο Ταύγετο, λούζοντας μετὴ ρόδα τὸν κάμπο καὶ μενεξέδες τὰ διπλανά κορφοβούνια... Μόνο ὁ Ταύγετος ἔμεινε μουντός, δωρικός, μεγαλόπρεπος, λὲς ἀλήθεια καὶ κρατούσε στὰ σπλάχνα του φυλαχτὸ τὸ πανάρχαιο πνεῦμα τῆς Σπάρτης... Κοιτάζοντας τὴ χαρούμενη καὶ γλυκεῖα πεδιάδα, θυμώσουν περισσότερο τὴν προδωρικὴ Λακωνία, κι' οἱ ροδοδάφνες τοῦ Εὐρώτα ἔφεραν στὸ νοῦ σου τὴν ὠραία Ἐλένη καὶ τὸν Ἰάκινθο, τὸ ξανθὸ σγουρόμαλλο βασιλόπουλο πού ἀφοῦ τὸ σκότωσε ὁ Ἀπόλλωνας μετὴ τὸ δίσκο, χωρὶς νὰ τὸ θέλει, τὸ μεταμόρφωσε σὲ ζουμπούλι... γι' αὐτὸ ὁ κάμπος αὐτὸς μετὴ τὴ δροσερὴ πρασινάδα, εἶναι γεμάτος ἀρώματα καὶ τὸ σούρουπο κάνει τὸν Εὐρώτα ἓνα χαρούμενο εἰδυλιακὸ ποτάμι.

Ὅταν σηκώσης ὁμοῦ ψηλὰ τὰ μάτια σου καὶ δῆς τὸν Ταύγετο, καταλαβαίνει γι' αὐτὸ πού κατοικη-

(συνέχεια στὴ σελίδα 23)

Ἡ κληματαριά

Ἐμεῖς οἱ Ἕλληνες, εἴμαστε ἓνας λαὸς ναυτικὸς καὶ γεωργικὸς. Πολλὲς φορὲς καὶ τὰ δυὸ μαζί: Γιὰ τὴν ἑξοικονομία παραθαλάσσια χωριά μας, οἱ ἴδιοι ἄνθρωποι δουλεύουν στὰ χωράφια καὶ βγαίνουν ὕστερα στὴ θάλασσα μετὴ παραγάδι, τὸν πεζόβολο ἢ τὸ καμάκι.

Τὰ ἔχουν κανόνισει ἔτσι, ὥστε νὰ μποροῦν νὰ κάνουν καὶ τὰ δυὸ. Καὶ μόνο στὰ πρὸ μεγάλα λιμάνια συναντᾶς γνήσιους θαλασσόλυκους.

Ἄν ρωτήσης ἓναν ὁποιοδήποτε κάτοικο τῆς πόλης:

—Τί δουλειὰ ἔκανε ὁ πατέρας σου; Ὁ αὐτὸς ἀπαντᾷ ἑπτὰ φορὲς στίς δέκα:

—Ἦταν γεωργός!

Ἔτσι λοιπὸν, ἀπὸ τὰ πολὺ παλιὰ χρόνια ὡς σήμερον, οἱ Ἕλληνες εἶναι προπάντων γεωργοί: Ἄνθρωποι πού ζοῦν καλλιεργώντας τὴ γῆ.

Γι' αὐτὸ δὲν εἶναι παράξενο πὼς ἔχουν ἀποκτήσει τέτοια τεράστια πείρα γιὰ τὴν καλλιέργεια τῆς γῆς...

Τὸ νὰ θελήσει, λοιπὸν, κανεὶς νὰ μάθῃ στοὺς ἀγρότες τὴ δουλειὰ τους—εἴτε σ' αὐτοὺς τοὺς ἰδίους εἴτε στὰ παιδιά τους—τοὺς ἀγαπημένους ἀναγνώστες τῆς «Παιδοπόλης»—θὰ ἦταν κάτι ἀνάλογο μετὴ τὴ φράση τοῦ ἐγγονοῦ στὸν παπὸ τοῦ ποῦ ἔγινε στὸ τέλος παροιμία: «Ἐλα παπού μου νὰ σοῦ μάθω τ' ἀμπελοχώραφά σου». Φράση πού σήμερον τὴ λέμε γιὰ ὅποιον θέλει νὰ μᾶς διδάξῃ πράγματα πού τὰ ξέρομε πολὺ καλύτερα ἀπ' αὐτόν. Γι' αὐτὸ ἡ στήλη αὐτή, δὲ φιλοδοξεῖ νὰ μάθῃ στὸν ἀγρότη τὴ δουλειὰ του. Θέλει μονάχα νὰ μάθῃ τὸ σφίλο μας, τὸ χωριάτο-πουλο, μερικὰ πράγματα πού πρέπει νὰ τὰ ξέρῃ ἂν θέλῃ νὰ καλλιεργήσῃ ὅτι δὴποτε χρησιμοποιοῦντας τὰ ἀπλά, τὰ φτηνὰ καὶ τὰ εὐκόλα μέσα πού διαθέτει σήμερον ἡ γεωπονικὴ ἐπιστήμη. Μὰ καὶ τὰ παιδιά πού ἔχουν τὴν τύχη νὰ ἔχῃ τὸ σπίτι τους κῆπο—ἔστω καὶ μικρὸ—θὰ βροῦν ἐδῶ μερικὲς χρήσιμες συμβουλές. Κι' ὄχι μόνο γιὰ τὸν κῆπο τους, ἀλλὰ καὶ γιὰ τὸ κοτέτσι τους, τὸ κουνελοτροφεῖο τους, τὸ μελίσι τους.

Σὲ πολλὰ μέρη τοῦ κόσμου, τὶς κόττες, τὰ κουνελια, τὸ μελίσι, τὰ φροντίζουν καὶ τὰ προσέχουν τὰ παιδιά. Κι' ἔτσι ἔχουν τὴν εὐτυχία νὰ δίνουν κι' αὐτὰ λίγα χρήματα στὸ σπίτι—ἐκτὸς ἀπὸ τ' ἀνὰ, τὰ κοτόπουλα, τὸ κρέας τῶν κουνελιών καὶ τὸ ὠραῖο ξανθὸ μέλι, πού θὰ νοστιμίσουν τὸ καθημερινὸ φαγητὸ τῆς οἰκογένειας. Γιὰ ν' ἀρχίσωμε λοιπὸν, ἄς ποῦμε πρῶτα—πρῶτα πὼς ἡ καλλιέργεια τῆς γῆς, ὅπως καὶ ἡ κτηνοτροφία, ἀκολουθεῖ τὸν Καζαμία, καὶ φυσικὰ... τὸν καιρὸ.

Κάθε μῆνας, ἔχει τὶς δικές του δουλειές, τὶς δικές του φροντίδες, καὶ τοὺς

δικούς του κινδύνους. Ἡ πλοῦσια λαϊκὴ πείρα, ἔκλεισε τὶς παρατηρήσεις τῆς σὲ δίστιχα πού μεταβιβάζονται ἀπὸ πατέρα σὲ γιό.

Νὰ π.χ. μερικὰ γιὰ τὸ Γενάρη:

«Χιόνι λέφτει τὸ Γενάρη
θάν' χωρὲς τὸν Ἀλωνάρη»

«Γενάρη μῆνα κλάδευε
φεγγάρι μῆν' ξετάζει»

«Τοῦ Γενάρη τὸ ζευγάρι
«διάβολος θε νὰν τὸ πάρη».

Τὰ δίστιχα αὐτὰ θέλουν νὰ ποῦν πὼς ὁ Γενάρης δὲν εἶναι κατάλληλος γιὰ ὄργωμα...

Ὁ Γενάρης ὁμοῦ εἶναι κατάλληλος γιὰ πολλὲς ἄλλες γεωργικὲς δουλειές.

Πρῶτα—πρῶτα εἶναι ὁ μῆνας πού φυτεύονται οἱ κληματαριές.

Ὅποιος ἔχει ἔστω κι' ἓνα τόσο δὲ περιβολάκι καὶ δὲ φυτεύει κληματαριά, κάνει μεγάλη ἀνοησία. Καὶ τί δὲ μᾶς δίνει ἡ κληματαριά: Τὸν ἴσκιό της, τὴν ὀμορφιά της, τὰ τραγανὰ σταφύλια της! Καὶ νὰ πῆς πὼς θέλει περιποίηση; Ὅταν πιάσει καὶ θεριέψῃ, οὔτε πότισμα δὲ θέλει! Ἄλλὰ νὰ, μετὴ τὸ νὰ λέω τὶς χάρες της, ἔξασα νὰ σᾶς πῶ τὸ σπουδαιότερο: Πὼς φυτεύεται...

Πρῶτα—πρῶτα, πρέπει νὰ προμηθευθῆτε μιὰ καλὴ, ψημμένη βέργα ἀπὸ κληματαριά πού νὰ εἶναι ἀπὸ ράτσα ἐκλεκτή. Θὰ τὴ ζητήσετε ἀπὸ κανένα γείτονα πού ἔχει καλὴ κληματαριά, ἢ θὰ τὴν ἀγοράσετε ἀπὸ τὰ καταστήματα πού πούλανε σπόρους, φυντάνια καὶ λιπάσματα. Νὰ προσέξετε νὰ μὴν εἶναι πολὺ φιλὴ ἢ βέργα. Πρέπει νὰ εἶναι χοντρή σὰν τὸ χοντρὸ δαχτυλὸ, καὶ μακριὰ ὡς ἓνα μέτρο. Καὶ νὰ ἔχῃ πολλὰ «μάτια».

Ὅσοι στὸ μέρος πού θέλετε νὰ φυτέψετε τὴν κληματαριά, σκάβετε ἓνα λάκκο μακρὸ ὡς ἐβδομήντα πόντους καὶ βαθὺ ὡς τριανταπέντε. Μέσα σ' αὐτὸ τὸ λάκκο βάζετε τὴ βέργα πλαγιαστή, ἔτσι πού τὸ ἓνα τρίτο της νὰ βγαίνει ἔξω ἀπὸ τὸ λάκκο, καὶ παραχώνετε κατόπιν τὸ λάκκο μ' αὐτὸ τὸ μίγμα: Ἐνα μέρος χῶμα καθαρὸ—ἂν εἶναι καστανόχωμα καλύτερα—ἓνα μέρος χονεμένη κοπριά, κι' ἓνα μέρος ἄμμο τοῦ ποταμοῦ. Ἄν δὲν ἔχετε ἄμμο, χῶμα καὶ κοπριά σὲ ἴσα μέρη.

Ὅπως κι' ἂν εἶναι θὰ ἵσκατε φυτέψετε καλὰ πρὶν παραχώσετε τὸ λάκκο.

Ἔτσι ἀπὸ τὴ γῆ θὰ βγαίη ἓνα μέρος τῆς πλαγιαστῆς βέργας ὡς τριάντα πότους. Δὲν ἔχετε παρὰ νὰ τὴν ποτίσετε ἀμέσως, καὶ νὰ φτιάσετε γύρω γύρω ἓνα μικρὸ φράχτη ἀπὸ ξύλα, ἢ ἀγκάθια γιὰ νὰ τὴν προστατέψετε. Θὰ τὴν ποτίζετε ταχτικά, δυὸ φορὲς τὴν ἐβδομάδα, ὄχι παραπάνω.

Ἡ κληματαριά, θὰ ριζώσῃ μέσα στὸ χῶμα, καὶ τὸ μέρος πού ἔχει μείνει ἀπέξω θ' ἀρχίσῃ νὰ μεγαλώνῃ. Ἀπὸ τὰ μάτια, θὰ βγοῦν φυλλαράκια. Καὶ ὅς νὰ τὴν ποτίζετε τέσσερις φορὲς τὴν ἐβδομάδα, ἐκτὸς ἂν ἐβρεξῆ.

Ὅταν μεγαλώσῃ λίγο, τῆς βάζετε ἓνα στήριγμα γιὰ νὰ μὴ σέρνεται κάτω, κι' ὕστερα τὴ στεριώνετε στὸν τοῖχο.

Ὅταν θὰ κἀνῃ τὰ πρῶτα σταφύλια, νὰ μοῦ γράψετε γιὰ νὰ σᾶς συγχαρῶ.

Ὁ μάρμπας Μῆτρος

η Σειρίδα των Μιυρών

Κουβεντούλες με τή γιαγιά.

Ο φοβιτσιάρης.

‘Αγαπητά μου παιδιά,
“Έχω ένα έγγονάκι και θάθελα να γίνετε φίλοι. Μά, όπως ξέρετε, στη φίλια χρειάζεται να γνωρίζεται κανείς πρώτα καλά με τόν άλλο. Έλατε λοιπόν να σάς παρουσιάσω τή Θαλή μου.

Μά να πάλι τά ίδια. Κρύβεται πίσω απ’ τή φουστα μου, λές και πρόκειται να τόν ... φάτε!

Αυτό, λοιπόν, είναι τή ελάττωμά του. Είναι φοβιτσιάρης. Θα με βοηθήσετε να τόν διορθώσωμε;

Είναι ένα καλό έλληνόπουλο, όπως όλα σας κι’ όνειρεύεται να δοξάση κι’ αυτό μιά μέρα, σαν μεγαλώση, τή γλυκειά μας πατρίδα, να πολεμήση σαν ήρωας, και να συντρίψη αυτούς που θά βάλουν στο νού τους να τή σκλαβώσουν.

Πώς θα γίνη λοιπόν καλός και γενναίος στρατιώτης όταν φοβάται τώρα να πηδήση ένα χαντάκι, να δρασκελίση ένα γεφύρι;

Μά ως είναι, αυτό τή κατάφερε χτές να τή δρασκελίση. ‘Η άγαπητή νίκησε τή φόβο.

‘Ακοοστε τί έγινε:

Στή περβόλι μας τρέχει ένα αούλακι αρκετά βαθουλό, κι’ έχουμε βάλει για πρόχειρο γεφύρι ένα σανίδι πλατύ. “Όλα τά παιδιά τή περνούν γελώντας” ό Θαλής ως χτές ούτε σίμωνε κοντά του!

Μά χτές που ήταν μόνος με τήν ‘Ερσούλα τήν αδερφή του, ένα κοριτσάκι τριών χρονών, ή μικρή του ξέφυγε κι’ όταν σήκωσε τά μάτια του τήν είδε να προχωρή μ’ άνοιχτά τά μικρά ποδαράκια της πάνω στο σανίδι.

—“Έρση, Έρση, φώναξε και χωρίς να σκεφτή πιά τή φόβο του πέρασε με δυό δρασκελιές τή γεφύρι πήρε τή κοριτσάκι στήν άγκαλιά του και γύρισε πίσω.

Αυτός, λοιπόν, ό φόβος νικήθηκε, μά μένουν ακόμη άλλοι πολλοί πιά άνόητοι.

‘Ο Θαλής φοβάται τή νύχτα να

βγή στήν αούλη. Φοβάται κι’ αούτα που φαντάζεται. Και τ’ άψυχα και τά ζωντανά και τούς ίσκιους. Τά δέντρα του φαίνονται τρομερά θηριά, τή περιβόλι μας γίνεται στα μάτια του...ζούγκλα!

Προχτές είδε, λέει, απ’ τή παράθυρο ένα γίγαντα στο περβόλι του κύρ Θανάση που τόν φοβέριζε με τή σπαθί του. Τόν πήρα από τή χέρι, κι’ ως έτρεμε, και πήγαμε να γνωρίση τόν γίγαντα.

“Ε, λοιπόν δεν ήταν παρά ένα σκιαχτρο που είχε βάλει ό παρμπά Θανάσης στο περβόλι του για να διώχνη τά πουλιά!..

Γελάτε, καλά μου παιδιά; “Εί, και βέβαια, έχετε δίκιο.

Αυτό, λοιπόν, είναι τή... παλληκάρι τής φακής μας. Τή θέλετε στήν παρέα σας; Κατά τ’ άλλα είναι θαυμάσιος, πρόθυμος, εύγενικός. “Αν τά καταφέρετε να τόν κάνετε να πάψη να είναι φοβιτσιάρης πολύ θά σάς αγαπώ.

‘Η γιαγιά Καντιανή

Τό μεγαλύτερο ΚΑΛΟ

Μιά φορά κι’ έναν καιρό ένας γέρω βασιλιάς ένοιωσε πως έφθασε πιά στα τελευταία χρόνια τής ζωής του και σκέφτηκε πως θά έπρεπε να φροντίση για τή διάδοχό του. Κάλεσε λοιπόν τούς τρεις γιούς του και τούς είπε:

“‘Αγαπημένα μου παιδιά, τή βασιλεία μου φτάνει ως εκεί που τή μάτι του ανθρώπου δεν φτάνει. Έγώ όπου και να πάω θά πεθάνω. Ένας από σάς πρέπει να κυβερνήση αούτη τή χώρα. Σας ξέρω και τούς τρεις για καλούς κι’ αξίους μά πρέπει να δώ ποιός είναι ό πιά αξίος απ’ όλους σας για να πάρη τή θρόνο μου. Φύγετε λοιπόν τώρα, ταξιδέψτε σε χώρες και χωριά και ύστερα από ένα χρόνο γυρίστε να μου πήτε πιά πράγμα νομίζει ό καθένας σας πως είναι τή μεγαλύτερο καλό στή ζωή. “Όποιος μου δώση τήν πιά σωστή άπάντηση θά γίνη βασιλιάς.

Τά τρία παλληκάρια, έσκυψαν, φίλησαν τή χέρι του πατέρα τους, τόν άποχέρησαν και ξεκίνησαν.

Πήραν τρεις διαφορετικούς δρόμους. ‘Ο μεγαλύτερος αδερφός που άγαπούσε τά κοσμήματα και τά ακριβή πράγματα πήρε τή δρόμο για τήν ‘Ανατολή.

‘Εκει βρήκε χρυσάφι και πολύτιμα πέτρες κι’ έπίστεψε πως τή πιά πολύτιμο πράγμα στή ζωή είναι ό πλούτος.

‘Ο δεύτερος, τράβηξε κατά τή Δύση. Είχε άκούσει πως εκεί ζούσε ένας σοφός γέρος που γνώριζε να γιατρεύη όλες τές άρρώστειες. Κι’ ήταν σίγουρος πως τίποτα πιά καλό απ’ τήν ύγεια δεν υπήρχε στή ζωή.

‘Ο τρίτος γιός που ήταν μικρός και άβουλος κάθισε σ’ ένα σταυροδρόμι κι’ άρχισε να κλαίη γιατί δεν ήξερε τί δρόμο να πάρη. Μά ξάφνου, μιά πανέμορφη νεράιδα πρόβαλε μπροστά του.

—Μή κλαίς, τούπε με γλυκό χαμόγελο, εγώ είμαι ή μοίρα σου και θά σε κάνω βασιλιά. Καλά είναι τά πλούτη και ή ύγεια, μά σαν τή πνεύμα, σαν τή μυαλό, κανένα δεν είναι καλύτερο στή ζωή. Χωρίς μυαλό δεν θά ύπάρχη στον κόσμο τίποτα· ούτε ύγεια, ούτε πλούτος, ούτε δικαιοσύνη...

Πέρασε ένας χρόνος και τά τρία παιδιά ξαναγύρισαν στο παλάτι.

Τή μεγαλύτερο βασιλόπουλο έφερε μαζί του ένα μεγάλο κομμάτι χρυσάφι, ό δεύτερος ένα βοτάνι, που γιάτρευε όλες τές άρρώστειες, μά ό τρίτος ήρθε με άδειανά τά χέρια.

—Έγώ πατέρα, είπε, δέ σουφερα τίποτα, ένα λόγο μόνο θέλω να σου πώ: Τή μεγαλύτερο αγαθό στή ζωή είναι τή πνεύμα, ή σοφία.

—Νά ζήσης παιδί μου, άποκρίθηκε ό βασιλιάς, δίκιο έχεις. ‘Ο θρόνος είναι δικός σου!

‘Η ‘Ανέμη

—‘Εγώ θά σε κάνω βασιλιά...

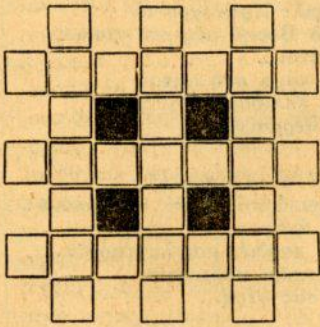
Περνάτε εύχάριστα την ώρα σας

1) ΔΙΚΤΥΩΤΟ

Στά κενά τετραγωνάκια να τοποθετηθούν τα παρακάτω γράμματα, ώστε να σχηματισθούν οριζόντια και κάθετα όμοιες λέξεις και να σημαίνουν:

- 1) Νησί της Μεσογείου.
- 2) Μάς κάνει να γελοΰμε.
- 3) Καταλαβαίνω όχυρές θέσεις.

Τα γράμματα που πρέπει να συναρμολογηθούν είναι: Α-Α-Ε-Ε-Ε-Ε-Η-Η-Θ-Ι-Ι-Ι-Ι-Κ-Κ-Κ-Κ-Ν-Ν-Ο-Ο-Ο-Π-Π-Ρ-Ρ-Ρ-Ρ-Σ-Σ-Τ-Τ-Ω-Ω-.

2) Φτερωτές συλλαβές

Από κάθε μία από τις λέξεις: ΕΜΒΡΟΝΤΗΤΟΣ-ΑΓΧΟΝΗ-ΑΠΝΕΥΣΤΙ-ΘΥΜΟΣ-ΑΝΙΑΡΟΣ να πάρετε τρία συνεχόμενα γράμματα, που αν διαβαστούν με τη σειρά να δίνουν μία γνωστή άρρωσטיα.

3) Η διαθήκη

Ένας πλούσιος που ήταν θαιρειά άρρωστος και κινδύνευε να πεθάνει έκανε τη διαθήκη του χωρίς να γνωρίζει ποιοι θα είναι οι κληρονόμοι του, γιατί η γυναίκα του ήταν έτοιμόγεννη και δεν ήταν δυνατόν να ξέρη

αν θα αποκτήσει αγόρι ή κορίτσι. Στην διαθήκη του έγραψε τα εξής: «Αν αποκτήσω γιό, αυτός θα πάρη τα δυό τρίτα της περιουσίας μου και η γυναίκα μου τό ένα τρίτο. Αν αποκτήσω κορίτσι η γυναίκα μου θα πάρη

τά δυό τρίτα της περιουσίας μου και η κόρη μου τό ένα τρίτο».

Η γυναίκα του γέννησε διδυμα, ένα αγόρι και ένα κορίτσι. Πώς θα μοιραστή η περιουσία ώστε να τηρηθούν οι όροι της διαθήκης;

4) Αϊνιγματα

Μονό άνθίζω
μοσχομυρίζω
διπλό άφρίζω
και κοματίζω.

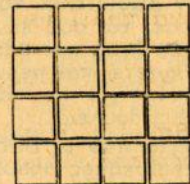
★

Σε παλάτι κόκκινο
κόκκινη βασίλισσα
μ' άσπρες σκλάβες γύρω της.
Η βασίλισσα μιλά
κι' είναι οι σκλάβες της δουδές.

5) Μαγικό τετράγωνο

Στό παρακάτω τετράγωνο να τοποθετηθούν τα γράμματα: Α-Α-Α-Α-Α-Α-Α-Ι-Ι-Κ-Κ-Μ-Μ-Μ-Ν-Ν-Ρ, με τρόπο ώστε να σχηματισθούν οριζόντια και κάθετα όμοιες λέξεις που να σημαίνουν:

- 1) 'Ο Έλληνικός στρατός πάντα...
- 2) Είδος φαγητού με μελιτζάνες.
- 3) Κεφαλή άγιου.
- 4) Δεν λείπει από τά τούρκα τραγούδια.

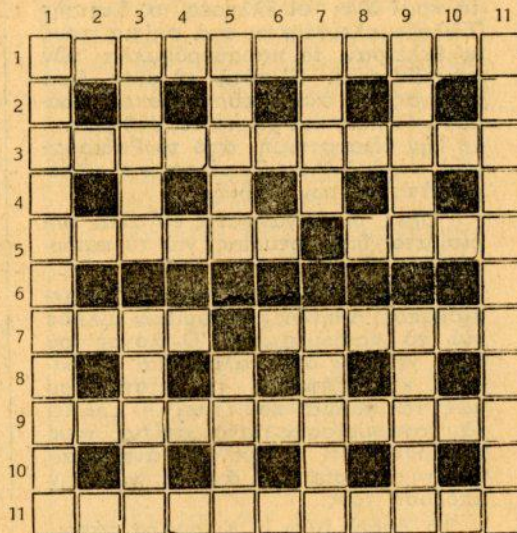

6) Πρόβλημα

Τοποθετήστε τους πύο κάτω αριθμούς με τέτοιο τρόπο, ώστε τό άθροισμά τους οριζόντια και κάθετα να είναι 260.

1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8,
9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16,
17, 18, 19, 20, 21, 22, 23, 24,
25, 26, 27, 28, 29, 30, 31, 32,
33, 34, 35, 36, 37, 38, 39, 40,
41, 42, 43, 44, 45, 46, 47, 48,
49, 50, 51, 52, 53, 54, 55, 56,
57, 58, 59, 60, 61, 62, 63, 64.

Σταυρόλεξο αριθμός 1.

ΟΡΙΖΟΝΤΙΑ: 1) Ίδρυσε πολλές τέτοιες η Βασίλισσα μας. 3) Ένα προϊστορικό θηρίο. 5) Πρέπει να γίνει κανείς άνδρας για να τον αποκτήση.— Μυρίζουν. 7) Στεφανώνει πάντα τά ελληνικά όπλα.— Άπαραίτητη για τούς μαθητές αλλά και για τις κυρίες. 9) Πελορίο θηλαστικό της Άφρικής (πληθ.). 11) Καράβι τού Πολεμικού Βασιλικού Ναυτικού.

ΚΑΘΕΤΑ: 1) Πόλη της Ιταλίας. 3) Όμοιος.— Σε κάποιο μέρος. 5) Τό έχομε όλοι.— Γυμνάζουν τό σώμα. 7) Τήν αποτελούν πολλοι μαζί.— Χαϊδευτικό όνομα για μικρούς (ανάποδα). 9) Αυτός κοροιδεύει τά πάντα.— Τόν σέβονται οι καλοί πολίτες (γενική). 11) Μεθοδικά.

Γενικοί όροι συνεργασίας για τή σελίδα «Περνάτε εύχάριστα την ώρα σας».

Στή σελίδα αυτή έχουν δικαίωμα να συνεργάζονται όλοι οι αναγνώστες της «Παιδοπόλεως», στέλνοντας σταυρόλεξα, γρίφους, και όλων τών ειδών σπαζοκεφαλιές. Πρέπει, όμως να τηρούν όπωσδήποτε τις παρακάτω οδηγίες:

- 1) Οι συνεργασίες πρέπει να είναι πρωτότυπες, και όχι αντιγραμμένες από άλλα περιοδικά.
- 2) Να είναι γραμμένες με μελάνη και καθαρά σε μία κόλλα χαρτί που θα την έχουν τσακίσει στά δυό. Στήν άριστερή μεριά θα γράφουν

τή σπαζοκεφαλιά και στή δεξιά τή λύση.

3) Όποιος στείλει συνεργασία θα περιμένη να την δη δημοσιευμένη ή να πάρη απάντηση από τή στήλη «ό αρχισυντάκτης απαντά» και έτσι θα στείλη καινούργια.

4) Οι σπαζοκεφαλιές θα δημοσιεύονται στό ένα τεύχος και οι λύσεις τους στό επόμενο.

Η «Παιδόπολις» θα προκηρύσσει και διαγωνισμούς, στους όποιους θα παίρνουν μέρος όσοι από τούς αναγνώστες της θέλουν.

ΟΙ ΕΚΔΗΛΩΣΕΙΣ ΤΟΥ ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ ΛΑΟΥ ΚΑΤΑ ΤΗΝ "ΗΜΕΡΑ ΤΟΥ ΠΕΝΘΟΥΣ,"

Την περασμένη Πέμπτη, ο έλληνας λαός σ' όλη τη χώρα πένθησε για τις 28 χιλιάδες παιδιά που αρπάχτηκαν από τη θερμή αγκαλιά της μάνας τους και κρατούνται ακόμη μακριά από την Ελλάδα. Η μέρα διαλέχθηκε επίτηδες από την επιτροπή που οργάνωσε την «Ημέρα του Πένθους». Και τουτό γιατί στις 29 του Δεκέμβρη η εκκλησία μας τιμάει τη μνήμη των 14.000 νηπίων, που έσφαξαν οι όπλοφόροι του Ήρωδη, με την έλπίδα, πως ανάμεσα σ' αυτά θα ήταν και το θείο βρέφος, ο Ίησους.

Το πάνελληνο πένθος άρχισε με έκκληση της Βασιλίσσας μας που εκφωνήθηκε από το Ραδιοφωνικό μας σταθμό και μεταδόθηκε από ξένους σταθμούς σ' όλο τον κόσμο.

Πριν μεταδοθή η έκκληση της Βασιλίσσας γίνθηκε σ' Ανάκτορα μία μεγάλη συγκέντρωση ξένων και δικών μας δημοσιογράφων. Στη συγκέντρωση αυτή παραβρέθηκαν ο Μακαριώτατος Αρχιεπίσκοπος Αθηνών κ. Σπυρίδων, ο Υπουργός του Τύπου κ. Αλιανός, και μανάδες παιδιών που αρπάχτηκαν από τους συμμορίτες και βρίσκονται ακόμη σε ξένες χώρες.

Η Βασιλίσα μίλησε στους ξένους δημοσιογράφους πολύ συγκινημένη.

«Σάν Βασιλίσα, τους είπε, δέν έχω τίποτε νά σάς πώ, αλλά σάν μητέρα σάς ζητώ και σάς παρακαλώ νά με βοηθήσετε και περισσότερο άπ' όλους σείς, για τά παιδιά που είναι στην ξένη δουλεία...»

Έπειτα από τη Βασιλίσα μίλησε ο Αρχιεπίσκοπος στους ξένους δημο-

σιογράφους. Και τέλος οι μητέρες των άπαχθέντων, ή κάθε μία με τον τρόπο της, εξέφρασε τó μητρικό της σπαραγμό για τó τρομερό κι' άπαιστο παιδομάζωμα.

Τό ίδιο βράδυ ο Αρχιεπίσκοπος Σπυρίδων έκανε έκκληση στους άρχηγούς των 59 Κρατών που είνε μέλη του ΟΗΕ ζητώντας την επέμβασή τους για τήν επιστροφή των 28.000 παιδιών.

Τήν άλλη μέρα στην Αθήνα, στις πόλεις και στα χωριά της χώρας οι καμπάνες όλων των εκκλησιών χτυπούσαν πένθιμα. Και από τις 9—9.30 τó πρωί όλοι οι έλληνες, σ' όλη τήν Ελλάδα κλείστηκαν στα σπίτια τους κι' έκλεισαν τά παραθυρόφυλλα των σπιτιών τους. Σ' αυτή τή μισή ώρα κανένας δέν έκυκλοφόρησε στους δρόμους. Πόλεις και χωριά νεκρώθηκαν.

Τήν ίδια στιγμή από τó Ραδιοφωνικό σταθμό Αθηνών μίλησαν οι μητέρες άπαχθέντων παιδιών.

Όλες οι οργανώσεις έβγαλαν ψηφίσματα διαμαρτυρίας για τó παιδομάζωμα.

Τό βράδυ από Ραδιόφωνο ο Αρχιεπίσκοπος Αθηνών κ. Σπυρίδων μίλησε για τó παιδομάζωμα. Ο λόγος του ήταν γεμάτος από παλμό και συγκίνηση και εξέφρασε τήν πίστη του πως τά παιδιά που ζητεί ή Ελλάς, θά ξαναγυρίσουν στα σπίτια τους τονίζοντας ότι ή Έκκλησία αναλαβαίνει τήν ήγεςία του άγώνα, για τήν απόδοσή τους.

Τό βράδυ όλοι οι Κινηματογράφοι, τά θέατρα και τά κέντρα διασκεδάσεως έμειναν κλειστά.

Έσú και οι άλλοι

(Συνέχεια άπ' τή σελίδα 9)

συχωρεμένη ή μάνα μου. Είναι ένα ναούρισμα παλιό, έλληνικό, που ό ήχος του και τά λόγια του βρέθηκαν στο σπίτι μας, στα χείλη της μάνας μου, έτσι, σάν κληρονομιά. Από τόν πατέρα μου κληρονόμησα τούτο τó σπιτάκι, και τó άμπέλι μας, και τó μικρό λιοστάσι, που σάν κλείσω τά μάτια, θέ νά γενή δικό σας. Αútά, τά, βλέπει κανείς. Τά πιάνει. Μά δέν είναι ή μόνη κληρονομιά μας θάνο. Από τούς πιό παλιούς προγόνους μας, εκείνους που δέν τούς γνωρίσαμε, έχουμε κληρονομήσει πράγματα που είναι πιό πολύτιμα από τó σπιτάκι και τά χτήματα. Αútήν τήν κληρονομιά, οι πατεράδες μας δέ μάς τήν έδωσαν στο χέρι. Τήν έχουν αποθέσει μυστικά μέσα στην καρδιά μας, κι' είναι ίδια για όλους μας, όλους έμάς τούς Έλληνες. Είναι πρώτα - πρώτα ή πίστη ή χριστιανική ή φλόγα της όρθοδοξίας, που έκαιγε σάν καντηλάκι άναμμένο μπρός στο εικόνισμα, όλα τά χρόνια της πιό πικρής σκλαβιάς, κι'

έδινε έλπίδα, κι' έδινε θάρρος, όπως μάς δίνει και σήμερα, θάρρος κι' έλπίδα θάνο... Είναι ή γλώσσα που μιλάμε έμεις οι Έλληνες τρεις χιλιάδες χρόνια τώρα, και που κάποτε τά Έλληνόπουλα μάθαιναν κρυφά νά τή γράφουν, νύχτα, στο κρυφό σκολεϊό.

—«Φεγγαράκι μου λαμπρό, φέγγε μου νά περπατώ» ψιθύρισε ό θάνος.

—Κι' είναι ακόμη ή αγάπη για τούτον τόν εύλογημένο, τόν τιμημένο τόπο, που τόσο άγωνιστήκαμε έμεις οι Έλληνες νά τόν κρατήσουμε ελεύθερο, για νάσαι σήμερα ελεύθερος και σύ!

—Αλήθεια! είπε ό θάνος. Οι Μαραθωνομάχοι... Κι' έπειτα ό Βουλγαροκτόνος... οι άγωνιστές του 21... Και τώρα ό στρατός...

—Και τώρα, είπε σιγά ό παπούς, που λογαριάσαμε όλα όσα έχει πάρει από τó Κράτος, από τήν κοινότητα, από τήν οικογένειά σου, άλλ' ακόμη κι' από τούς πιό μακρυνούς σου προγόνους, τώρα που ζυγίσουμε όλο σου τó χρέος, τί θά κάνης θάνο για νά τó ξεπληρώσης;

Χωρίς φιλί...

Χωρίς φιλί Πρωτοχρονιά
Μές στο βορηά μες στο χιονιά
Σέ ξένη χώρα...
Άγρια σάς δέρνει παγωνιά
Χωρίς μία φλόγα στη γωνιά
μέσα στη μπόρα.

Πρωτοχρονιά χωρίς φιλί...
Ξεριζωμένα άπ' τή φυλή
σής γής τήν άκρη...
Χιλιάδες μάνες μία φωνή
π' όλο θρηνεί... όλο θρηνεί...
Χαμένο δάκρυ...

Χωρίς φιλί χωρίς στοργή
Άπό μία μαύρη προσταγή
άποδιωγμένοι...
Δύστυχα κι' άμοιρα παιδιά.
Μά ποιά μαρμαρίνη καρδιά
βουβή άπομένει;

Χωρίς φιλί Πρωτοχρονιά
Μές στο Βορηά μες στο χιονιά
Ξεριζωμένοι...
Νάχετε τάχα στη ματιά
κάποιος έλπίδας τή φωτιά
νά σάς θερμαίνει;

Ξενητεμένα σάν πουλιά
που τάχει αρπάξει άπ' τή φωλιά
τό κρύο άγέρι...
Τώρα οι καρδιές μας λαχταρούν...
Τό καλοκαίρι καρτερούν
που θά σάς φέρη...

Γ. Μαρμαρίδης

(μαθητής 10ου Γυμνασίου Αθηνών)

Τό άγόρι κοίταξε τόν παπού του στενοχωρημένο.

—Δέν ξέρω παπού... , είπε. Νοιώθω όμως πως κάποιος τρόπος θά ύπάρχει για νά φανώ κι' έγώ άξιος.

—Πρέπει νά καταλάβης πρώτα - πρώτα είπε ό παπούς πως είσαι και σύ ό μικρός χαλκός μιάς μακριάς άλυσσίδας. Αútή ή άλυσσίδα λέγεται κοινότητα, και κράτος, και φυλή. Άν έσύ σπάσης, άν δέν είσαι άρκετά στέρεος έσύ, όλη ή άλυσσίδα θά κοπή...

—Μάθε με τί πρέπει νά κάνω, είπε ό θάνος.

—Πρέπει νά μάθης από τώρα νά γίνης ένας τέλειος μικρός πολίτης, είπε ό παπούς.

—Τί παναπή αυτό παπού;

—Τώρα είν' άργά, έκανε ό παπούς. Αύριο όμως θά σου έξηγήσω θάνο πως ακόμη κι' ό πιό μικρός κι' ό πιό άσήμαντος, μπορεί νά ξεπληρώση όλα όσα έχει δεχτή και δέχεται άν καταφέρη νά γίνη αυτό που είπαμε: ένας καλός πολίτης...

ΜΑΡΙΝΑ Κ.

Τό χαρούμενο ξύπνημα

(Συνέχεια ἀπ' τὴ σελίδα 7)

Καὶ νά, ἕνα θεῖο τραγούδι ποῦ ὅμοιο δὲν εἶχε ἀκούσει ἀνθρώπινο αὐτί, ἄρχισε νά φτάνη ἀπόμακρο κι' ὀλοένα δυνάμωνα... "Ἐνας ὕμνος οὐράνιος ἀνακατεμένος μὲ φτερουγίσματα ἀγγέλων, θριαμβικὸ ἐγερετήριο χύθηκε στὴν πλάση.

*Δόξα ἐν Ὑψίστοις Θεῷ
καὶ ἐπὶ Γῆς Εἰρήνη
ἐν Ἀνθρώποις Εὐδοκία...*

Κι' εὐθὺς τὸ μήνυμα ἔγινε πιὸ καθαρὸ κι' οἱ ἀγγέλοι ἐδωκαν τὴν εἶδηση:

*Χριστὸς Γεννᾶται,
Δοξάσατε, Χριστὸς
ἐπὶ γῆς, Ὑψώθητε!*

Οἱ βοσκοὶ ἄκουγαν ἀπολιθωμένοι, μὲ τὰ κεφάλια σκυμμένα. Μόνο ὁ Ἐλεάζαρ κοίταζε κατὰματα τοὺς ἀγγέλους καὶ χαμογελοῦσε.

— Τί ἦταν αὐτό; ἔκανε τέλος ὁ Συμεὼν. Ἦταν φλογέρα; Ἦταν πουλιά, ἦταν ἄγγελοι;

— Ἦταν ἄγγελοι παπούλη, τὸν ἔκοψε ὁ Ἐλεάζαρ. Τοὺς εἶδα! Εἶδα τὰ φτερά τους π' ἀχτιδοβολοῦσαν σάν ἥλιος!

Ὁ Συμεὼν τότε σηκώθηκε ὀλόρθος κι' ἀκουμπώντας τὸ ροζιασμένο του χέρι στὸ μακρὸ του ραβδί, εἶπε σάν παλιὸς Πατριάρχης

— Νῦν ἀπολύεις τὸν δούλον σου Δέσποτα... Ἀπόψε γεννήθηκε «Ἀρχὼν ἐκ φυλῆς Ἰούδα» στὸ λαὸ τοῦ Ἰσραήλ.

— Ναὶ ὁ Μεσσίας πάτησε αὐτὴ τὴ νύχτα στὴ γῆ, εἶπε κι' ὁ Λευί.

— Θὰ γεννήθηκε τὸ μωράκι στὴ σπηλιά, εἶπε χαρούμενο τὸ βοσκόπουλο. Πάμε νά τὸ δοῦμε, παπούλη. Θὰ τοῦ κρατῶ δῶρο τ' ἀρνάκι τὸ σγουρομάλλικο, τὸ χιονάτο, ποῦ γέννησε χτές τὸ βράδυ ἢ προβατούλα μου. Πάω νά τὸ φέρω.

— Ναί, πᾶμε, ἀδέρφια, νά προσκυνήσωμε τὸ Μεγάλον Λυτρωτὴ ποῦ μᾶς ἔστειλε τὸ χαρούμενο μήνυμά του. Καὶ γιὰ νᾶμαστε ἀξιοὶ νά φιλήσωμε τὰ πόδια του ἄς γίνουμε ἀπόψε κι' ἐμεῖς παιδιὰ σάν τὸν Ἐλεάζαρ.

Μὲ τὸ πρόσωπο μεταρσιωμένο κάτω ἀπ' τὴ λάμψη τοῦ πελώριου ἄστρου, κίνησαν οἱ τσοπάνοι καὶ τὸ βοσκόπουλο...

Μὰ πρὶν ἀπ' αὐτούς, εἶχε ξεκινήσει χωρὶς ὁδηγὸ, μιὰ σειρά ταπεινοὶ προσκυνητές, τ' ἄσπρο τους κοπάδι...

ΕΙΡΗΝΗ ΦΩΤΕΙΝΟΥ

Ο ΑΗΤΟΣ ΤΟΥ ΒΑΛΤΟΥ

(Πρόλογος)

Σεπτέμβριος τοῦ 1906

Ἡ Μακεδονία σπαράζει κάτω ἀπ' τὰ νύχια διπλῆς τυραννίας. Τουρκοκρατημένη κι' ἀνήμπορη νά σηκώσει κεφάλι, βλέπει τὰ παιδιά της νά σφάζονται ἀπ' τὸν ἄλλο, τὸν χειρότερο ἐχθρὸ της, τὸ Βούλγαρο. Οἱ κομιτατζήδες — ἄτακτα φανατικὰ στίφη Βουλγάρων — ἔχουν φωλιάσει στὴ λίμνη τῶν Γιαννιτσῶν, «τὸ Βάλτο» κι' ἀπὸ ἐκεῖ ἐρημώνουν καὶ τρομοκρατοῦν τὸν τόπο. Πολιτικὴ προμελετημένη: Νά ἐξοντώσουν τὸ ἑλληνικὸ στοιχεῖο γιὰ νά μποροῦν νά λένε ὕστερα πῶς ἡ Μακεδονία εἶναι δική τους.

Πολλοὶ Ἕλληνες στρατιωτικοὶ γίνονται τότε ὀπλαρχηγοί, μὲ τὸν ἱερό σκοπὸ νά χτυποῦν καὶ νά ἐξουδετερώσουν τὰ σατανικὰ σχέδια τῶν κομιτατζήδων. Ἔτσι φουντώνει ὁ Μακεδονικός Ἀγῶνας, μιὰ ἀπ' τίς πιὸ συγκινητικὲς ἐποποιεῖες τῆς μαρτυρικῆς μας πατρίδας.

Ἄς παρακολουθήσωμε μιὰ περιόδὸ τοῦ ἀπ' τίς πιὸ ἡρωϊκές, τὸ 1906—1908, ὅταν κυριαρχοῦν στὸν ἀγῶνα οἱ μεγάλες μορφές τοῦ Παύλου Μελά καὶ τοῦ Τέλου Ἀγαπηνοῦ, τοῦ γνωστοῦ μὲ τὸ θρυλικὸ πιά ψευδώνυμό του Κ α π ε τ ἄ ν - Ἀ γ ρ α ς.

Διαβάστε τὴν 1η συνέχεια στὴν τελευταία σελίδα τοῦ ἐξωφύλλου.

Ταξίδι στὴ Σπάρτη

(Συνέχεια ἀπ' τὴ σελίδα 19)

σαν σ' ἐτούτο τὸν κάμπο, ἔβαλαν πάνω ἀπ' ὅλα τὰ ἰδανικά, τὸν ἡρωϊσμό, τὴν πατρίδα καὶ τὴν ἀνόθευτη ἀρετὴ. Δὲν παραξενεύεσαι πιά γιὰ τὴν ἱερότητα τῆς θείας «τρέλλα» ποῦ ἔσπρωχνε τὸ μεγάλο ἐκεῖνο λαὸ νά πεθαίνει τὸ ἴδιο πρόθυμα ὅπως ἄλλοι λαοὶ, ζοῦνε καὶ γλεντοῦνε. Μόνο καὶ μόνο γιὰ νά μὴν πέση τὸ γόητρο τῆς Σπάρτης, γιὰ νά μείνη πάντα στὸ βᾶθρο τῆς ἡ Πατρίδα ἢ Πολιτεία ποῦ καθένας θαρρεῖς καὶ τὴν κρατοῦσε ὀλόκληρη στοὺς δικούς του ἄμους. Γιατὶ ἔτσι τὸ ἐνοιῶθαν οἱ Σπαρτιάτες: πῶς ἂν ἕνας τους μόνο ντροπιαζόταν, θὰ ντροπιαζόταν ἀκέρεα ἢ Σπάρτη.

Τὰ λέγαμε αὐτὰ μὲ τὸ Φάνη κι'

ὄλο καὶ φούντωνε ἡ περηφάνεια μας, ὅταν ὁ μικρὸς ἀνηψιός μου μὲ ρώτησε κατὰ ποῦ ἔπεφτε ὁ Καιιάδας. Τοῦ εἶδισα τὴν πλαγιὰ ὅπου φαίνεται ἀκόμη καὶ σήμερα τὸ στόμιο μιᾶς βαθείας κοιλότητος.

— Εἶχανε ὅμως καὶ κάτι σκληρότητες οἱ πρόγονοί μας ποῦ δὲ μπορούμε νά τοὺς παινέσουμε, θεῖα. Ἀκούς ἐκεῖ νά ρίχνουν τ' ἀνάπηρα παιδιά στὸν Καιιάδα, οἱ ἔφοροι τῆς Ἀρχαίας Σπάρτης!

— Αὐτὸ εἶναι μᾶλλον, θρύλος, καλέ μου Φάνη. Καὶ θέλει νά δείξη πῶς κάθε παιδί ποῦ γεννιόταν, ἀνήκε στὴν πόλη, καὶ μόνο ἂν ἦταν ἀξιοὶ νά τὴν προσπίση καὶ νά πολεμήση γι' αὐτήν, ἀξίζε νά ζήση. Ἀλλοιῶς δὲ λογαριαζόταν... Μπορεῖ νά εἶναι σήμερα ἀκατανόητες καὶ νά φαίνονται σκληρὲς μερικὲς παλιὲς συνήθειες. Μὰ ἂν τὴν μιά τοποθετήσεις στὸν καιρὸ τους, στὶς ἀνάγκες καὶ στὴν ἀτμόσφαιρα τῆς ἐποχῆς, ὅλα ἐξηγοῦνται...

Φωνὲς χαρούμενες ἔκλεισαν τὴ συζήτησή μας... Ἦταν ὁ θεῖος καὶ τὰ ξαδέρφια... Ὁ Φάνης πήγαине ἀπὸ τὴ μιὰ ἀγκαλιὰ στὴν ἄλλη.

— Καλῶς ὠρίσατε, καλῶς ὠρίσατε στὴν πατρίδα τοῦ πατέρα σου, Φάνη, εἶπε ὁ θεῖος Βρασιδάς.

— Στὴν πατρίδα μου, διώρθωσε ἔντονα ὁ μικρὸς κι' ὁ θεῖος τὸν φίλησε ἄλλη μιὰ φορὰ γι' αὐτὴ του τὴ φράση.

Μπήκαμε στὴ Σπάρτη μὲ τοὺς συμμετρικοὺς καὶ μεγάλους δρόμους, τὰ ἀρχοντικά ἀπλὰ στίτια καὶ τίς αὐλὲς μὲ τὰ κάθε λογῆς μυριστικά.

— Θὰ προφτάσουμε νά τὴν δοῦμε ἀπόψε νά κάνουμε ἕνα περίπατο; ρώτησε ὁ μικρὸς.

— Ἐχεῖ σουρουπώσει, πιά. Καλύτερα νά ξεκουρασθῆτε, ἀπάντησε ὁ Λεωνίδας ὁ ξάδελφός του. Αὔριο θὰ σὲ σιργιανίσωμε παντοῦ, Φάνη.

— Θὰ πᾶμε στ' ἀρχαία, στὸ ναὸ τῆς Ὁρθίας Ἀρτέμιδος καὶ τῆς Χαλκιοίκου Ἀθηνᾶς. Θέλω νά δῶ τὴν Ἀρχαία Σπάρτη.

— Παντοῦ θὰ πᾶμε εἶπε κι' ἡ Μυρτῶ ἢ μεγάλη κόρη τοῦ θείου Βρασιδά... Στὸ Μυστρά, στὸ Παρόρι, στὸ Γύθειο, στὴ Μάνη, στὴ Μονεμβασιά... Θὰ σοῦ δείξωμε ὅλη τὴ Λακωνία.

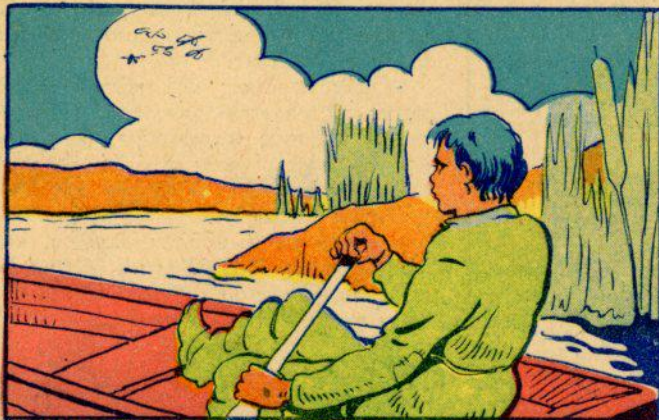
— Κι' ὄλη τὴν Πελοπόννησο, πρόσθεσα ἐγώ... Τὸ τάμα σου, μιὰ φορὰ, τὸ ἐξπλήρωσε, Φάνη. Ἡ μέρα ἔκλεισε μ' ἕνα πλοῦσιο δειπνο ποῦ τὸ τιμήσαμε μ' ὄλη μας τὴν ὄρεση.

Ἦστερα ἡ Μυρτούλα μᾶς ἔστρωσε ὑφαντὰ καλολευκασμένα σετονία ἀπὸ τὴν προικὰ της κι' ἀφοῦ κουβεντιάσαμε λίγο ἀκόμη, πήγαμε στὰ κρεβάτια μας νά ξεκουραστοῦμε γιὰ νά ξυπνήσωμε φρέσκοι φρέσκοι νά δοῦμε τὴ Σπάρτη καὶ τὰ ὠραία προάστειά της.

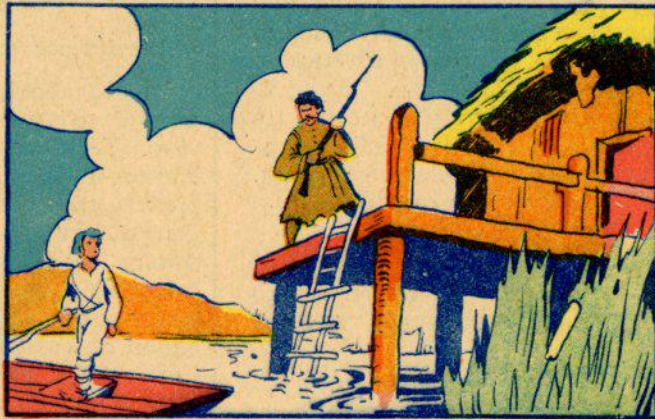
ΕΛΕΝΗ ΠΑΡΗ

Ὁ ἈΠΙΟΣ τοῦ ΒΑΛΤΟΥ

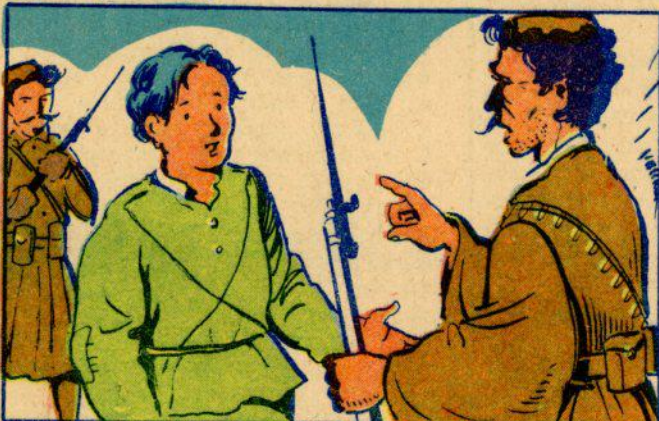
(Διάβασε τὸν πρόλογο στὴ σελίδα 23).

1) Ἡ πλάβα γλυστῶ ἀπαλά κι' ἀθόρυβα στὰ νερά τῆς λίμνης, ἀνοίγοντας ὁρμό ἀνάμεσα ἀπ' τὰ πυκνά καλάμια.
Μέσα στοὺς τόσους ἤχους ποὺ ἀναταράζουν τὴν ὕδα ἀυτὴ τοῦ γλυκοχαράματος τὸ θαλτότοπο τῶν Γιαννιτοῦν, ὁ ἄθροτος τοῦ κουπιού τῆς ἐλόστιας καὶ στενῆς αὐτῆς θάρκας, χάνεται ἐλόστεια.
Ἐνας νέος δεκάξη χρονῶν, μὲ στολὴ βουλγάρικη, σκύβει σχεδὸν ξαπλωμένος, ἐπάνω στὴν πλάβα καὶ φάχνει ἀνάμεσα ἀπ' τὴν πυκνὴ ἐλάστηση.

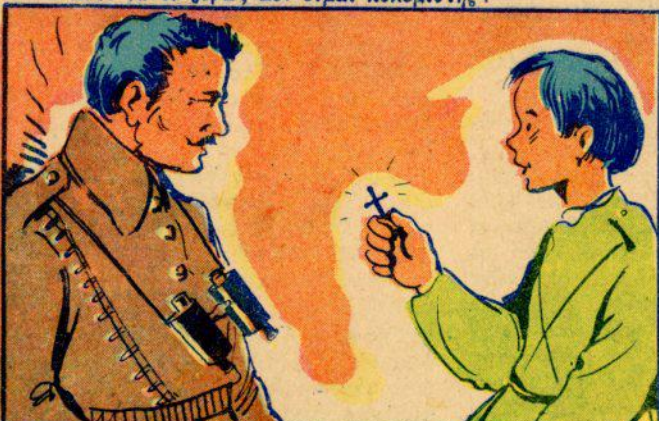
2) — Τίς εἶ;
Ἡ ἀντρίκεια δυνατὴ φωνὴ ἀντιλάλησε σὰ θροντή, λὲς καὶ ζητοῦσε νὰ ξεσηκώση τὴ λίμνη.
Ἄ πλαθαδόρος μὲ τὴ βουλγάρικη στολὴ, γύρισε τότε κι' εἶδε κάποια καλάθα ἀγωνιστὴ καὶ στὸν ἐξέστη τῆς ἕνα φρουρό.
Μιὰ ἀγορίστικη τρομαγμένη φωνὴ παρακάλεσε τότε Βουλγάρικα:
— Μὴν μοῦ ρίξῃς, νὰ χαρῆς κὴρ στρατιώτη...

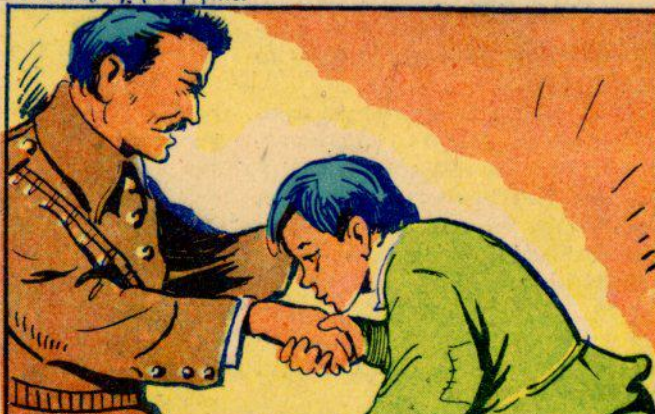
3) — Μιχάλη, εἶπα νὰ θέσης αὐτὸ τὸ σπιούνο, φώναξε ὁ φρουρός ἀπ' τὴν καλάθα.
Ἄ Μιχάλης ἕνα ψηλὸ παλληκάρι ἐγγῆκε μὲ τὸ ὄπλο του.
— Ἐνας Βουλγάρος στὶς Κάτω Καλύδες! εἶπε ξαφνιασμένος.
Μὰ τότε ἀκούσθηκε μιὰ φωνὴ γελαστὴ ἀπ' τὴν πλάβα:
— Τὰ ράσα δὲν κάνουν τὸν παπᾶ, πατριώτες!
— Πῆς τὸ σὺνῆμα; εἶπε ὁ Μιχάλης.
— Ποῦ νὰ τὸ ξέρω; Δὲν εἶμαι πολεμιστὴς!

4) Ἄπ' τίς φωνές καὶ τὸ σάλαγο ἡ καλάθα ἀναστατώθηκε...
— Τί εἶναι; ρωτοῦσαν οἱ ἄνδρες ποὺ πετάχτηκαν ἀγουροξυπηνημένοι. Καὶ ἐλέποντας τὸν αἰχμάλωτο, τὸ ἐρριχναν στ' ἄσπετο.
Ἄ Καπετάνιος ἐγγῆκε γαλήνιος, γελαστός καὶ συγκρατημένος... Φοροῦσε κοντοδράκι καὶ μπότες καὶ πάνω ἀπὸ τ' ἀμπέχωτό του ἦταν ζωσμένος ψυσίγγια.
— Μ' εὐγένεια παλληκάρια, εἶπε. Δὲν ξέρετε ἂν ἔχετε μπροστὰ σας ἐχθρὸ ἢ φίλο.

5) — Ἀφήστε με μόνω μέσα στὴν καλάθα μαζί του, συνέχισε κι' ἐτοιμασθῆτε... Μπορεῖ νὰ χουμὲ ὁρμό σήμερα.
— Δόξα νάχη ὁ Θεός π' ἀνακάλυφα τὴν καλάθα σου, Καπετάν Ἄγρα, εἶπε ὁ μικρός. Τόχαμὲ ἀκούσει πῶς μπήκες στὴν λίμνη μὰ κανέναν δὲ μαρτυροῦσε τὴ φωλιὰ σου.
Ἐβγάλε μετὰ ἕνα χρυσὸ σταυρουδάκι, ἀπὸ τὴν τσέπη του, τὸ φίλησε καὶ τὸ ἀπλωσε στὸν Ἄγρα. Ἐκεῖνος τὸν κύτταξε:
— Λέγε, τί θέλει τὸ Κέντρο ἀπὸ μένα; ρώτησε.

6) — Μὲ στέλνει ἡ δασκάλα ἀπ' τὸ Ζερβοχώρι νὰ σοῦ πῶ πῶς ὁ Γιωθάν, ὁ δικός μας, ποὺ ξεσηκώσε τὸ χωριὸ καὶ δυνάμωσε τίς ψυχές μὲ τὸ κήρυμά του, θὰ φύγῃ αβριο πρὶν γλυκοχαράξῃ, μὲ τὴν φαμίλια του... Μπορεῖ νὰ μαθεῖτε καὶ τὸ πρᾶμα καὶ νὰ τοῦ στήσουν καρτέρι στὸ ὁρμό οἱ Βούλγαροι...
— Καταλαβαίνω, ἀπάντησε ὁ Ἄγρας. Ἡ κ. Γαλάτεια θέλει νὰ στήσῃ καρτέρι στὸ καρτέρι... Πῶς εἶπα. Πῶς σὲ λένε;
— Βασίλη, εἶπε ὁ νέος. Μ' ἀφήνετε νὰ σοῦ φιλήσω τὸ χέρι;